

Tasuta glamuur

Väike on ilus

Nagu kaevul

Lehmade kaittsel

Tee Windowsist
poole tunniga
Mac

Järjekordne
miniarvuti

Prindib hästi,
aga tint kaob
võluvael

Roheline
elu

Fujitsu
Siemens
võtab asja
tõsiselt

[digi]

Milline on parim
18-200 mm
objektiiv?

Testis viis reisoru

**IPHONE
SAAB
NOKIA
KÄEST
PEKSA**

**ESIMENE ARVESTATAV
KONKURENT** LOE LK 24

Sülearvuti
kiiremaks:
lisame mälu ja
uue kõvaketta

Intervjuu annab
mees, kes
seljatas Delfi

Nr 45, jaanuar 2009
Hind 39.90 kr

Siniste võim:
[digi] võrdleb 5
Blu-ray-mängijat

ASUS soovib: Windows Vista® Home Premium

ASUS M50

Puhta heli allikas

Imposantne Surround heliefekt ainult ühe puudutusega

Kvaliteetne konstruktsioon ja elegantne stiil on ainult osa M50 võluvusest. Kuulake tema heli ja mõistate, miks sellel 15" ekraaniga sülearvutil on eriline koht müügileil. Arvutis on suurepäraselt kokku sobitatud ASUS AI Surround tehnoloogia, Altec Lansing kõlarid, Euphary ja Dolby Home Theater süsteemid, mis kõik koos kindlustavad väga kõrge kvaliteediga puhta heli. Seda kõike saab juhtida unikaalse puutepadjaga Touchpad. M50 põhineb Intel® Centrino® 2 protsessori tehnoloogial. Arvutis on kasutusel ehtne Windows Vista® Home Premium operatsioonisüsteemi.

ASUS M50Vc

- Ehtne Windows Vista® Home Premium;
- Intel® Core™ 2 Duo protsessor P7350 (2.00 GHz; 1066 MHz FSB; 3 MB L2 cache);
- 4 GB DDRII 800 MHz RAM;
- 15,4" WXGA+ LCD ekraan (ASUS Splendid Video Intelligence);
- NVIDIA® GeForce® 9300M GS, 512 MB VRAM;
- SATA 500 GB (5400 rpm) kõvaketas;
- DVD +/- RW Super Multi Double Layer optiline ketas;
- 1,3 min. punktiga veebikaamera;
- Integreeritud Intel® High Definition Audio kiip „Azalia“ 3D efektiga;
- 10/100/1000 Ethernet, 802.11 a/g/n, Bluetooth® V2.1;
- Fingerprint, 8-in-1 kaardilugeja; numbrilaud;
- 4xUSB 2.0; 1xIEEE 1394; 1xHDMI; 1xVGA;
- 37,5 x 26,9 x 4,4 cm; 3,02 kg (koos 6-sektsioonilise akuga);
- Suurepärase vastupidavuse (ASUS Infusion tehnoloogia);
- Asus AI Light automaatne ekraani heleduse reguleerimine;
- Olemasolev garanti 2 aastat; Sülearvuti hiir ja kott.

38 >

Lähme kinno!
Testime 5 Blu-ray-mängijat ehk
viime nad kinno katsetele!

VÄRSKE KRAAM

- 7 > Uudised**
Imeklaviatuur mänguritele
- 8 > Uudised**
Talvekaamera Pentaxilt
- 12 > Top**
10 asja, mis sel aastal juhtuvad
- 16 > Tulevik**
LED-lambiga kortsude vastu
- 18 > Naistekas**
Roosa, nummi ja naljakas
- 20 > Arvamus**
Esimene inimohver?
- 22 > Vjatšeslav Leedo**
Võit kommentaaride üle

JÄRELE PROOVITUD

- 24 > Nokia 5800 XpressMusic**
Nokia idee
- 26 > Lenovo Ideapad S10e**
Seni parim miniarvuti
- 27 > Fujitsu Siemens Amilo XL 3220W**
Raam parem kui pilt
- 28 > Leica C-Lux 3**
Miks kõik ilus peab kallisk olema?

- 29 > Fujitsu Siemens Amilo Li 3420**
Ei ta haugu, ei ta lärma...
- 30 > Nokia N79**
Uus on sama hea kui vana
- 31 > Epson SX400**
Kaua tehtud, kaunikene
- 32 > Asus Eee PC 901 GO**
Mobiiltelefoniga miniarvuti
- 33 > Creative Sound Blaster ExpressCard X-Fi Notebook Creative Wireless Receiver**
Muusika kõigisse tubadesse
- 34 > Iiyama ProLite B2403WS**
Uus kõva tegija
- 35 > SanDisk Sansa Fuze (2 GB)**
iPodi kiusaja
- 35 > IronKey**
Paranoia igapähele
- 36 > Seagate Momentus 7200.3 ST9250421ASG**
Kiirust, andke mulle kiirust!
- 36 > Logitech diNovo Keyboard for Notebooks**
Üks õige klaviatuur
- 37 > Samsung YP-U4 (2 GB)**
Pisike ja tubli
- 37 > Apacer Audio Steno AU232 (2 GB)**
Mitte minu stiil

24 >
Nokia 5800
XpressMusic

31 >
Epson SX400

62 >
Left 4 Dead

TESTID

- 38 > Suur test**
Viis Blu-ray-mängijat
- 46 > Väike test**
Suure ulatusega supersuumid

KUIDAS

- 52 > ... Windowsist OS X teha?**
Kõik tahavad nii ju
- 54 > ... sülearvutile mälu lisada?**
Ära midagi ära löhu
- 55 > ... vahetada sülearvuti kõvaketast?**
Suurem on parem
- 56 > ... objektiive testida?**
Nii näed fotopoes välja nagu proff
- 58 > ... osta kasutatud objektiivi?**
Kui fotopoodi asja ei ole
- 60 > ... teha mobiiltelefoniga isiklik telejaam?**
Kruuda tegi seda, miks sina ei või?

PLAY

- 62 > Left 4 Dead (PC)**
Sombide rünnak

- 65 > FIFA 09 (PC/PSP)**
Jalgpallimängude kuningas

- 66 > Call Of Duty: World at War (PC)**
Tere, leegiheitja

- 68 > Gears of War 2 (Xbox 360)**
Maskuliinne veresaun

- 70 > Tomb Raider: Underworld (Xbox 360)**
Rutiinne hauarüüstamine

- 71 > Need for Speed: Undercover (PC)**
Kaotatud paradisi

- 72 > CSI: NY - The Game (PC)**
Kriminalisti halb unenägu

- 73 > God of War: Chains of Olympus (PSP)**
Platvormi kõigutamatu valitseja

- 73 > Manhunt 2 (PSP)**
Skisofreenia edasijõudnutele

- 75 > Tulekul**
Mis mängu oodata aastalt 2009?

TAGUMINE OTS

- 76 > Ostujuht**
Võta poodi minnes kaasa

- 78 > Saabunud post**
Auhindav rubriik

- 80 > Kuulame ja vaatame**
Vaimutoitu

- 81 > Digidoktor**
Kui omal on mõistus otsas

- 98 > Inimkatse**
Kolmas kuu

Ootame põnevusega

• Uus aasta on alanud ja aasta esimene [digi] teie käes. Olgu kohe öeldud, et «Fotokool» ei ole lõpetanud ilmumist, vaid tegime aasta vaiksamal ajal paarikuise pausi. Selle aasta jooksul ilmub [digi] vahel terve hulk erinevatel temadel õpetusraamatuid, algust teeme juba veebruaris, kui kõiki pitsitav majanduskriis vähegi lubab.

Uus tehnoloogia-aasta töötab aga tulla põnev. Kohe on oodata Windows 7 esimest beetaversiooni, lisaks läheb päev-päevalt huvitavamaks nutitelefoni maailm ehk on oodata iTunesi või Amazoni MP3-poe avanemist eestlaste jaoks ja nii edasi. Arvutite alal me tohutut revolutsiooni ennustada ei oska, aga selge on see, et kõik läheb kiiremaks ja võimsamaks. Endiselt.

Loomulikult kavatseme kõigel toimival silma peal hoida, uusi tooteid testi saada ning nende kohta ausaid hinnanguid edastada. Algaval aastal peavad [digi] prominentsema koha saama ka audio- ja videotehnika saavutused ning juba selles numbris tegimegi algust Blu-ray-mängijate testiga.

Soovin teile kõigile algaval raskel aastal edu ning loodan, et te ikka kord kuus [digisse] vaatate ja meie palju huvitavaid lugejakirju saadate!

[d] HENRIK ROONEMAA, PEATOIMETAJA

Uus tehnoloogia-aasta töötab tulla põnev. Kohe on oodata Windows 7 beetaversiooni

[MÄNGUMÄNG]

Eelmisel kuul valesid vastu-seid ei olnud ja loosirattasse läksid kõik saabunud kirjad. Seekord saavad endale nodi:

Arvutimängu «Far Cry 2» võitis:

- Mihkel Mooste

Xbox 360 mängu «Mass Effect» võitis:

- Karl Riis

Mängude plakatid:

- Anni Kuznetsov
- Keron Sepp
- Kristjan Freirik
- Silver Saul
- Andres Raja

Auhinnad saab kätte [digi] toimetusest Liimi 1, Tallinn.

- Aadress: Liimi 1, 10621 Tallinn
- tel 661 6186 • faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

Toimetus

Peatoimetaja
Henrik Roonemaa
henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetajad
Sven Vahar
sven.vahar@presshouse.ee

Martin Mets
martin.mets@presshouse.ee

Kujundaja
Holger Vaga
holger@presshouse.ee

Keeletoimetaja
Piret Reidla
piret.reidla@presshouse.ee

Tellimine

- telefonil 660 9797
- e-posti aadressil levi@presshouse.ee
- veebis aadressil http://www.telli.ee

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

Aastatellimus 399 krooni.
Otsekorraldus 33 krooni kuus.

Reklaam

Raimo Kõrts
tel 661 6186
raimo.korts@presshouse.ee

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja **Presshouse OÜ**
Trükk **Unipress**

© Presshouse OÜ

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

www.digi.ee

Testita glommu Tee Windowsist poole tunniiga!	Välja on ilus Järgkordne miniarvuti	Maga kaesul Prindib hästi, aga tirt kaob	Lahenda kaitset! Roheline ellu
[digi] Milline on parim 18-200 mm objektiiv?			
IPHONE SAAB NOKIA KÄEST PEKSA			
ESIMENE ARVESTATAV KONKURENT			

PENTAX

Vali Photopointist sobilik Pentaxi peegelkaamera ja just Sulle sobiv lisavarustus. Kaamerasisene pildistabilisaator, tolmueemaldus ning suurepärasead Pentaxi originaalobjektivid muudavad fotograafia lihtsalt fantastiliseks.

Photo Point

Fantastiliselt funktsionaalne

smc Pentax DA 40mm F2,8 Limited

JÄRELMAKS* 2,4x242.- (5808.-) | **4750.-**

smc Pentax DA 10-17mm F3,5-4,5 ED IF

JÄRELMAKS* 2,4x355.- (8520.-) | **6990.-**

smc Pentax DA 14mm F2,8 ED IF

JÄRELMAKS* 2,4x508.- (12192.-) | **9990.-**

smc Pentax DA* 16-50mm F2,8 ED AL IF SDM

JÄRELMAKS* 2,4x533.- (12792.-) | **10490.-**

smc Pentax DA* 50-135mm F2,8 ED IF SDM

JÄRELMAKS* 2,4x635.- (15240.-) | **12490.-**

smc Pentax DA* 200mm F2,8 ED IF

JÄRELMAKS* 2,4x762.- (18288.-) | **14990.-**

Pentax K200D + 18-55mm II

Pentax K200D kere + smc PENTAX DA 18-55mm F3,5-5,6 AL suumobjektiiv, 10,2 miljonit pikslit, sensori stabilisaator ja tolmueemaldus, tolmujälgimise ja ilmastikukindel kere, 2,7" LCD ekraan.

K200D+18-55+AKUTALD: 8990.- | KEREHIND: 7490.- | JÄRELMAKS* 2,4x406.- (9744.-) | **7990.-** | K200D+18-55+50-200: 9990.-

Pentax K-m + 18-55mm

Pentax K-m kere + smc PENTAX DA L 18-55mm F3,5-5,6 AL suumobjektiiv, 10,2 miljonit pikslit, sensori stabilisaator ja tolmueemaldus, 5-punktiga autofookus, 2,7" LCD ekraan.

K-m+18-55mm+50-200mm: 7990.- | JÄRELMAKS* 2,4x330.- (7920.-) | **6490.-**

smc Pentax DA* 300mm F4,0 ED [IF] SDM

JÄRELMAKS* 2,4x915.- (21960.-) | **17990.-**

smc Pentax DA 12-24mm F4,0 ED AL IF

JÄRELMAKS* 2,4x480.- (11520.-) | **10490.-**

smc Pentax D FA 100mm F2,8 Macro

JÄRELMAKS* 2,4x432.- (10368.-) | **8490.-**

smc Pentax DA 18-250mm F3,5-6,3 ED AL IF

JÄRELMAKS* 2,4x406.- (9744.-) | **7990.-**

smc Pentax DA 17-70mm F4,0 AL IF SDM

JÄRELMAKS* 2,4x457.- (10968.-) | **8990.-**

smc Pentax DA 55-300mm F4,0-5,8 ED

JÄRELMAKS* 2,4x254.- (6096.-) | **4990.-**

Pentax Battery Grip BG-3 patareitald

1990.-

Pentax päästikukaabel CS-205

590.-

Pentax SLR Multi Bag

390.-

Pentax AF 200 FG

1990.-

Pentax AF 360 FGZ

JÄRELMAKS* 2,4x203.- (4872.-) | **3990.-**

Pentax AF 540 FGZ

JÄRELMAKS* 2,4x355.- (8520.-) | **6990.-**

Nüüd saad Pentaxi fototehnikat ka rentida! Täpsem info Photopointi kodulehel.

* Täpset krediitkulukuse määra küsi müüjalt.

Tasuta infotelefon: **800 FOTO (8003686)**

Lisainfo: www.photopoint.ee

Järelmaks: sissemaks 0%, makseperiood 24 kuud*

PHOTOPOINT ÜLEMISTE KESKUS
Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
Avatud: E-P 10-21
Tel: 603 4726

PHOTOPOINT ROCCA AL MARE KESKUS
Tallinn, Paldiski mnt 102
Avatud: E-P 10-21
Tel: 665 9277

PHOTOPOINT PÄRNU MNT
Tallinn, Pärnu mnt 139
Avatud: E-R 10-20, L 10-18
Tel: 655 0651

PHOTOPOINT LÕUNAKESKUS
Tartu, Ringtee 75
Avatud: E-P 10-21
Tel: 731 5626

PHOTOPOINT TARTU KAUBAMAJA
Tartu, Riia 1
Avatud: E-L 9-21, P 9-18
Tel: 731 4828

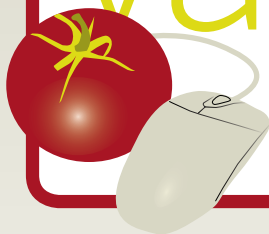
PHOTOPOINT EEBEN
Tartu, Kaldla tee 1c
Avatud: E-P 9-21
Tel: 742 7868

PHOTOPOINT RAKVERE
Rakvere, Tõrremäe
Avatud: E-P 10-21
Tel: 326 0633

PHOTOPOINT ASTRI
Narva, Tallinna mnt 41
Avatud: E-P 10-21
Tel: 356 7550

Tootefotod on illustreeriv tähendus.

värske kraam

> [digi] toimetused ennustab, mis hakkab juhtuma **LK 12** > Mis oli aasta piraadituim mäng? **LK 14** > Uued roosad asjad «Naistekas» **LK 18** > Intervjuu annab Vjatšeslav Leedo **LK 22**

Imeklaviatuur mänguritele

Logitech otsustas, et tavalised klaviatuurid ja hiired on mängurite jaoks ebamugavad, ning tõi turule täiesti uut moodi mänguriklaviatuuri G13, millega on võimalik 29 klahvi kasutades ka kõige keerulisemad mängud ära mängida.

● G13 on ühe käega juhitud klaviatuur, kus on analoogpulk tegelase liigutamiseks ning 29 programmeeritavat klahvi. Nagu Logitechi G-seriaga ikka, võib neid programmeerida tegema mida iganes: täitma mõnd suvalist klahvivajutust või panna sinna alla keeruka makro.

Peale 29 nupu on klaviatuuril aga kolm režiimi, mis tähendab, et tegelikke klahvikombinatsioone on 3 x 29 ehk 87 ja see peaks enamuse mängude jaoks täiesti piisav olema.

Lisaks klahvidele on G13 küljes ka 160 x 43 piksliga LCD-ekraan, mis kuvab tähtsamaid andmeid mängija kohta (rollimängus näiteks elupunktid, tegelase andmed jne), aga võib näidata ka teistelt mängijatelt saabuvasid teateid jne.

Tundub, et Logitech on G13 luues mõelnud eelkõ-

ge sülearvutiga mängivate inimeste peale, sest see teeb mängimise neile kasutajatele palju mugavamaks ning on samas piisavalt väike, et seda seljakotis kaasas tassida. Täismõõtmelise klaviatuuri naljalt ju seljakotti pistma ei hakka, ole sa kui kange mängur tahes.

G13 mänguklaviatuur pakub lisaks eelkonfigureeritud sätteid mitmete populaarsemate mängudele, sealhulgas näiteks «World of Warcraft», «Lord of the Rings Online», «Call of Duty 4» jne.

Klaviatuur peaks Eestis müügil olema juba detsembrist ning hinnaks alla 2000 krooni.

Blu-ray ja DVD hübriid

● Hiljuti teatas PonyCanyon, et annab veebruaris välja esimese BD/DVD hübriidplaadi, mis kasutab Infinity Storage Media poolt toodetud toorikut. Tegemist on plaadiga, mis on loetav nii Blu-ray-mängijas kui tavalises DVD-mängijas ja kus mõlemad vormingud annavad välja täismahu, vastavalt 25 GB ja 8 GB.

Plaadi saladus seisneb kolmes andmekihis: esimene kiht on tavapärase 0,1 mm sügavusel asuv Blu-ray-kiht, millelt peegeldub tagasi sinine laserkiir, kuid millest läheb läbi punane kiir, ning 0,5 mm sügavusel sellest asuvad kaks DVD-kihti, mis peegeldavad tagasi punase laserkiire. Kumbki seade näeb vaid oma andmekihti ning mingit segadust ei teki. Kuigi sääraseid plaaditoorikuid on esitletud juba varemgi, on PonyCanyon esimene firma, kes otsustab imeplaadi ärilisse kasutusse võtta ja hakkab sellel filme müüma.

Au olla esimene hübriidplaadile salvestatud telesari sai osaks kohalikule Jaapani telesarjale «Code Blue», mis räägib helikopterimeedikute seiklustest. Oletatavalt on uudseil plaatidel sarja hind peaaegu kaks korda kallim tavalisest DVD-versioonist.

Talvekaamera Pentaxilt

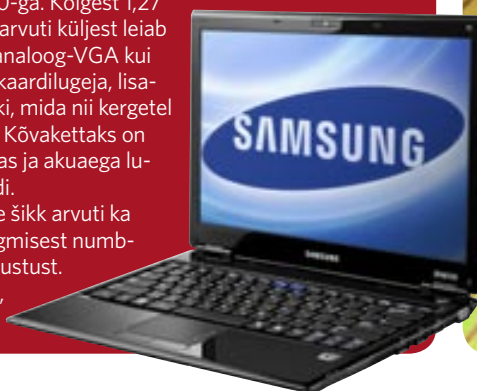
Pentax, kes ei jaksaks globaalsel turul esikolmikusse kandideerida, on nüüd otsustanud minna teist teed ja võita turgu hoopis iluga. Valge digipeegelkaamera on midagi, mida teistel vastu panna pole. Valgena on veebruarist alates piiratud koguses saadaval esialgu vaid Pentaxi väikseim ja kõige nunnum mudel K-m. Kes endale maailma mustmiljonist muust peegelkaamerast erinevat kaamerat tahab, peaks end juba järjekorda panema.

Samsung X360

● Samsung esitles oma kõige uuemat sülearvutit X360, mis konkureerib kaalu ja suuruse poolest Apple Macbook Air' ja Lenovo ThinkPad X300-ga. Kõigest 1,27 kilogrammi kaaluva arvuti küljest leiab kolm USB-pesa, nii analoog-VGA kui HDMI-liidese, mälukaartilugeja, lisakaardipesa ja muudki, mida nii kergetel arvutitel sageli pole. Kõvakettaks on 128 GB välmäluketas ja akuaega lubatakse kuni 10 tundi.

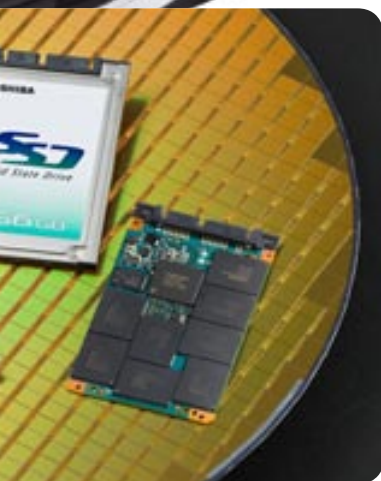
Meil õnnestus see šikk arvuti ka kätte saada ning järgmisest numbrist saate lugeda arvustust. Etteruttavalt ütleme, et positiivset.

Turvakõvaketas Iomegalt

• Vanad arvutipeerud mäletavad Iomegat kas hea või halva sõnaga, vastavalt sellele, millised kogemused neil tolle firma seadmega omal ajal olid, ent Iomega elab ja tegutseb usinalt edasi tänini. Selle märgiks on neilt detsembri teises pooles saabunud teade, et varsti on poest võimalik osta automaatse krüpteeringuga välist kõvaketast, mis tagab selle, et andmed ei satuks valede inimeste kätte. Iomega eGo Encrypt 320 GB väline kõvaketas lukustub automaatselt, kui seade arvuti tagant lahti ühendada, mis valmistab rõõmu kindlasti tuhandetele hajameelsetele kasutajatele, kes senini pole viitsinud liigse tüli kartuses oma andmeid parooliga kaitsta.

Poolegigane väikmälukõvaketas

• Toshiba sülearvutite hiilgeaeg võib ju möödada olla, ent muudes asjades on Toshiba endiselt kõva tegija. Näiteks oli just Toshiba see, kes teatas maailma esimese 512 MB mahutavusega väikmälutehnoloogial põhineva kõvaketta loomisest. Tegemist on Toshiba teise generatsiooni väikmälutehnoloogiaga, mis lubab kuni 240 MB/s lugemist ja kuni 200 MB/s kirjutamiskiirust. Neid vahvaid 43 nm tehnoloogial toodetud poolegigaseid kõvakettaid on polettidele oodata aga aasta teises kvartalis.

Tikutopsisuurune projektor

• Tullles vastu miljonitele kasutajatele, kel oleks aeg-ajalt tarvis arvutist seinale pilti näidata, aga kes ei taha selleks kohvisuurust projektorit kaasas tarida, on Castrade müügile toonud taskusse mahtuva projektori. Jah, tõesti, pildil olev karbike pole mitte pliiašteritaja või spioonikaamera, vaid hoopis projektor. 4 x 6 x 6 cm suurune ja kõigest 90 grammi raskune projektor toetab 4 : 3 formaadis pilti resolutsioonil kuni 640 x 480 pikslit. Väikesesse korpusesse on lisaks 10luumenilisele lambile mahutatud ka väike kõlar. Voolu tarbib projektorike kõigest 10 W.

Ilma selleta ära kluppi mine

- Armani on selle disaininud ja Samsung reaalsuseks teinud – uus trendiimemest mobiiltelefon Night Effect. Telefon seab esikohale muusika kuulamise ja selle külgedel on LED-tulukused. Iga kord, kui kasutajale helistatakse või kui ta ise kõnet valib, süttib telefoni küljel punane, roheline või sinine LED-valgus.

2,2tollise QVGA AMOLED-ekraaniga telefonil on hulgaliselt kasulikke muusikafunktsioone ja kasutajasõbralik muusikanupp, kuulata saab levinumates vormingutes muusikafaile ja FM-raadiot. Telefonis on sisseehitatud kolmemegapikseline kaamera, millega saab nii pildistada kui ka videoklippe teha, samuti 3,5 mm pesa, microSD-kaarditugi ja 120 MB sisemälu.

Välidi puldiuiputust

- Universaalpulte oleme varemgi näinud, ka neid, millel on puuetundlik ekraan. Logitech Harmony One oli tore küll, kuid Philips Prestigo SRT9320 torkab silma suurema, 2,8tollise puuetundliku ekraaniga, millel on olemas ka tavalised nupud.

Pult suudab korraga kontrollida kuni 20 seadet ja seda saab täielikult programmeerida ilma arvutiga ühendamata, kuigi olemas on ka USB-port tarkvaratäiendusteks. Raha tahetakse selle stiilse puldi eest siiski palju – umbes 3500 krooni.

Õhem kui õhk

Dell on võtnud südameasjaks teha MacBook Air'st õhem sülearvuti. Välimuselt ei suuda nahkkattega ja veel teadmata parameetritega pildil nähtav Dell Studio XPS 13 ehk Adamo paksem versioon küll Apple'i toodanguga võistelda, kuid tõenäoliselt suudab veebruaris polettidele jõudev õhuke Adamo seda teha nii hinna kui ka kasutusmugavuse osas. Kuulduste põhjal peaks Adamo hind olema umbes 5000 krooni madalam kui kallil MacBook Air'l. Loodetavasti näeb lõpptoodang parem välja kui pildil.

Inspire tuleb uue hooga

- Creative täiendab kõlariseeriat Inspire ja toob selle aasta alguses turule uued mudelid Inspire T6200 ja Inspire T3200. Neil 5.1- ja 2.1-audiosüsteemiga kõlaritel on hulgaliselt uuendusi, millest olulisem on Inspire T6200 mudeli võimalus luua 5.1 ruumilist heli ka satelliitkõlareid ruumis laiali paigutamata. Inspire T6200 5.1-süsteemiga kõlaritel kasutatakse MP3- ja DivX-failivormingus meedia mängimisel ruumilise heli saavutamiseks CMSS-tehnoloogiat. Creative Inspire T6200 on esimesi kõlareid, mille puhul võib 5.1-heli saavutamiseks asetada satelliitkõlarid ka üksteise otsa, paigutamata neid ruumis laiali. Selline lahendus aitab ka kitsamates oludes luua lihtsalt ja mugavalt kvaliteetne 5.1-helisüsteem. Inspire T3200 2.1 süsteemiga kõlaritel on mugavamaks kasutamiseks MP3-mängija-kõlarite puldi küljes vastav alus.

Tunneta muusikat

● Kõlarid on juba kaua aega olnud mitte lihtsalt kastid toanurgas, vaid täisväärtuslikud sisustuselemendid. Trusti disainer Phillipe Starck on tulnud välja juhtmevabade kõlaritega, mis seda elavalt tõestavad.

Peaaegu meetrikõrgused kõlarid suhtlevad omavahel Bluetoothi teel ja suudavad Parrot NXT tehnoloogia toel muusikat levitada ruumis 360 kraadi ulatuses. Heliedastuse ajal hakkavad membraanid kõlari pinnal vibreerima ja see on autori sõnul ka kõlari põhiidee – mitte ainult muusikat nautida, vaid tunda õhu vibreerimist. Hind? Umbes 20 000 krooni.

Toiteploki õudusunenägu

● NVIDIA teatas, et seni ainult kuulujutu tasandil olnud uus GeForce GTX 295 on ametlikult tootmises. Mõned detailid on veel salastatud, kuid põhiline on teada – graafikakaardil on kaks 55 nm GT200 graafikaprotsessorit, pakku- des kokku 1792 MB videomälu.

289 vatti imev graafikakaart on uus lagi, mis võib nõuda toiteploki väljavahetamist ja millega suudab võistelda ehk ainult ATI Radeon HD 4870 X2. Täpne hind ja müügile- tuleku kuupäev on veel teadmata, kuid arvatakse, et hind jääb alla 10 000 krooni.

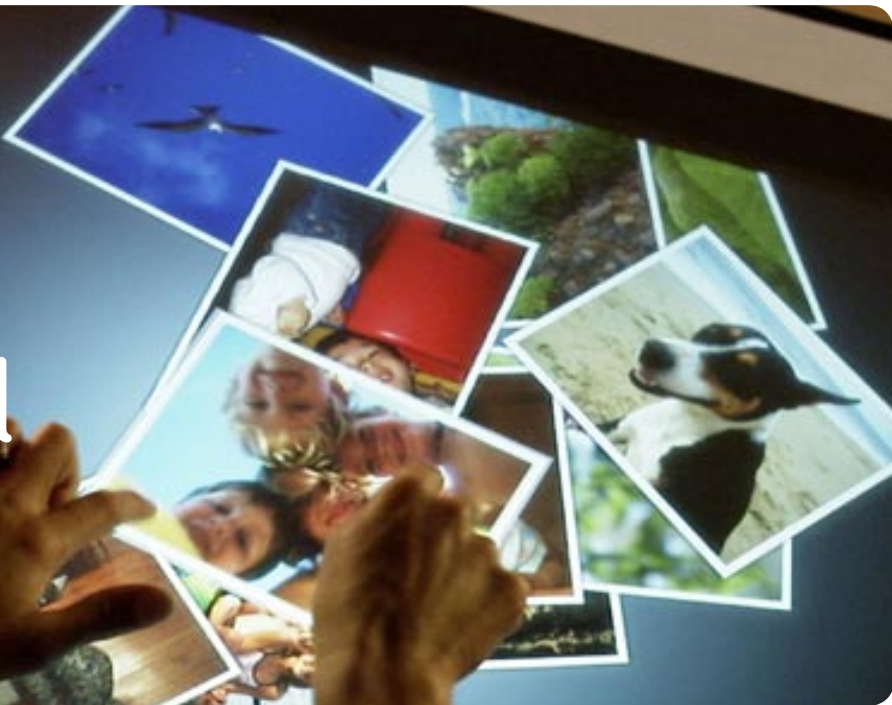
Iga mängu unistus

● AOC on viimasel ajal välja tulnud päris mitme soliidse kuvariga, millest viimane V22 Verfino on saavutus omaette. Kuvariseeria Gamer Certified on, nagu nimigi ütleb, mõeldud spetsiaalselt mängusõpradele. 22tolline kuvar vastab kõigile mänguri ootustele – 2 ms reageerimisaeg, HDMI- liidesed, LED-taustvalgustus, loomulik eraldusvõime 1680 x 1050 pikslit, 100 000 : 1 dünaamiline kontrast. Tipptasemel HD-pilt on mõeldud nii arvutimängudele kui kõikidele viimase põlvkonna konsoolidele. 2009. aasta alguses turule jõudva kuvari hind pole veel avalikustatud.

10 asja, mis sel aastal juhtuvad

1. Windows 7 proovib võita

Aasta alguseks lubatakse uue Windows 7 beetaversiooni ja kuna kõik vihkavad Vistat, on Microsoftil uue Windowsi turuletoomisega kiire. Küllap Windows 7 2009. aastal avalikkuse ette jõuab ning üritab Vista vigu heastada, kuid ootused selle suhtes on väga suured ja publik pigem skeptiline.

2. Nutitelefonid igapäevaseks taskus

Praegu telefoni ostes võiks igaüks mõelda nutitelefonile. Hinnad on langenud ja väga mõnus on telefoniga e-posti lugeda, veebis surfata, sõpradega MSNI või Skype'i kaudu lobiseda. Sel aastal ostetakse palju nutitelefone ja see on ainult hea.

3. Google Androidi aasta?

Eelmises punktis ennustasime nutitelefonide populaarsuse kasvut, aga peamine küsimus selles

äris on praegu tarkvara. Kellelgi pole midagi mõistlikku pakkuda ja nii ootame uut Windows Mobile'i, aga paremad šansid on Google Androidi arenemisel heaks ja avatud mobiiltelefonide operatsioonisüsteemiks. Jääme ootama.

4. Andmeid hoiame SSD-l

256 GB suurusega SSD-ketas on Samsungilt juba olemas, 2009. aasta saab olema tõeline SSD ralli. Kui SSDd õigesti teha, on see tõesti kiire, tarbib vähe energiat, on kõvakettast töökindlam ning, nagu näha, ka piisava mahutavusega. Küsimus on nüüd hinnas.

5. Moore'i seadus jääb kehtima

Kuigi juba aastaid on kaheldud Moore'i seaduse (transistoride arv protsessoril kahekordistub iga 18 kuu järel) kehtimise võimes, on mitmetuumaliste protsessorite arendamine jõudnud nii kaugele, et vana hea Moore'i

seadus elab ka aastal 2009 ja veel tükk aega pärast sedagi.

6. Graafikakiibid rakendatakse tööle

Esimesed rakendused graafikakaartide töölerakendamiseks ka muuks otstarbeks on juba olemas ja loodetavasti tuleb neid järjest juurde. Miks mitte kasutada tulemuslikult ära riistvara, mis on kõigil olemas, aga seisab enamuse ajast jõude?

7. Miniarvutite müük kahekordistub

Nii vähemalt targad inimesed ennustavad, et odavate miniarvutite müük jõuab käesoleval aastal kümnete miljoniteni. Meil on testimata veel Dell ja Samsung, aga küllap näeme aasta jooksul miniarvutite osas veel huvitavaid arenguid (puutetundlikud ekraanid!).

8. Puutetundlike ekraanide haip

iPhone'il on see, Nokia 5800-l

on see, uuel Asuse Eee PC-l väidetavalt on see, Windows 7 üheks tõmbenumbriks peaks saama puutetundliku tehnoloogia rakendamine. Aga meie ei usu, et hiir lähemal ajal surra tahaks. Kes tahaks oma arvutit sõrmega torkida?!

9. Kas Eesti astub maailma?

Euro kasutuselevõtu kõrval võiks meie kõigi ühine eesmärk olla see, et ka eestlastele avatakse moodsad e-poed, kust saab osta DRM-vaba muusikat, rentida filme ja nii edasi. Ei ole meil praegu Amazoni muusikapoodi, ei ole iTunesi.

10. VDSL

Vanast heast vaskaablist on veel järgmised mahlad välja pigistatud: ADSLi asendab uus tehnoloogia nimega VDSL, mis lubab teoreetiliselt maksimumkiiruseks 100 Mbit/s üles ja alla. Mitmel pool Euroopas juba paigaldatakse VDSL-seadmeid, ootame neid Eestisse ka meie.

2009. olulisemad veebilehed:

• Mis asendab Eesti noorele netikasutajale nii telerit, raadiot, ajalehte kui isa-ema? See on Youtube ning isegi meie president on seda mõistnud, et targem on minna sinna, kus inimesed juba ees ootavad. Youtube'i.

www.youtube.com

• Akadeemiline maailm võib pea peal seista ja muid trikke teha, aga miski ei aita: olulisim infoallikas 2009. aastal on Wikipedia ja ainus, mida ma teha saame, on aidata seda paremaks muuta.

www.wikipedia.org

• Rate.ee on kaotanud aastaga kümneid tuhandeid kasutajaid, kes on kolunud Orkutisse, ning sealt kolib vanem põlvkond praegu Facebooki üle.

www.facebook.com

• Tõenäoliselt saab Postimehest Eesti suurima külastatavusega uudiseid pakkuva veebilehe, jättes uudisteportalide edetabelis Delfi kindlalt selja taha.

www.postimees.ee

• Tuhandete juristide kiuste elab kellele piratuse, kellele vabaduse sümbol The Pirate Bay edasi ega näita sugugi suuremärke.

thepiratebay.org

10 asja, mis sel aastal ikka veel ei toimu

1. HDTV telekanalit ei tule.

Nii väga, kui me seda ka tahaksime, on väheusutav, et kohalik Eesti telepilt kõrghälgutuse peale koliks.

2. Laiformaadis pilti ei näe.

Eesti kanalid ei hakka veel niipea laiformaadis pilti näitama. ETV2 olümpia ajal näitas, aga see oli ainult korraks.

3. Linux ei valluta maailma.

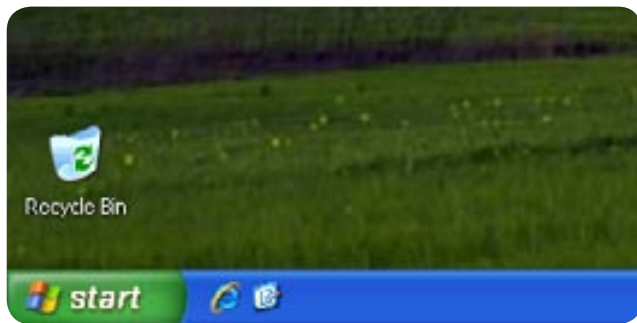
Linux läheb järjest paremaks, aga jääb nišitooteks. Turgu võidab juurde hoopis OS X ja vanad Windowsi-kasutajad oma harjumusi ei muuda.

4. Internetiühenduste kiirused ei tõuse.

Eesti ei jõua endiselt koduste internetiühenduse kiiruses järele maailma tublimatele riikidele. Jaapanlastel on kodus 1 Gbit/s ühendus, aga meil?

5. AMD ei jõua Intelile järele.

AMD on sellest rongist maha jäänud. Vähemalt protsessorite osas on Intel ka sel aastal kunn. AMD leiab oma niši

Roheline Start-nupp ei kao kuhugi, XP jääb veel püsima.

integreeritud kiipide tootmises.

6. Mobiil-ID ei jõua igale poole.

Me kiristame hambaid, aga teha pole midagi, mobiil-ID levik on aeglane ja kõik e-teenused ei saa veel mobiil-ID abil kättesaadavaks. Kohutavalt kahju.

7. 30tollised kuvarid veel standardiks ei kujune.

Kuvarite suuruse ohjeldamatu tõus aeglustub, hüpe 22- ja 24tollistelt 30 peale on liiga suur.

8. XP ei sure. Paradoксаalsel

kombel on XP elujõulisem kui kunagi varem. Microsoft pikendas XP litsentside müügiaega mai lõpuni.

9. Inimesed ei muutu turvateadlikumaks.

Elu on näidanud, et inimesed lihtsalt ei õpi. Kollektiivne lollus klikib endiselt kahtlastel linkidel ja tirib kahtlast tarkvara.

10. Ei leita Eesti Nokiat.

Otsib terve riik, aga Nokia jääb kadunuks. Kui just imet ei juhtu, siis ei tõuse Skype'i kõrvale IT-taevasse mitte ühtegi eredat tähte.

Mängud, millest aastal 2009 hoiduda

1. Michael Phelps'i mäng.

Ujumismäng? Põnev? Müüb hästi? Hunnik olümpiakuldi või mitte, sellele mängule on ebaõnnestumine karbikaanele kirjutatud.

2. «50 Cent: Blood On the Sand».

Halva mängu veel halvem mäng, mille seekord pole ka mõistuse häälele toetudes mingit müügiedu.

3. «Deadly Creatures».

Skorpionid ja tarantlid ämblike ja muude putukate vastu? Tume ja sügav lugu? Ainult Wii'le? Ärge tehke nalja!

4. «Terminator Salvation».

Filmiga samal ajal maanduv mäng, mille esimesed lumärgid lubavad täita kõige negatiivsemaid ootusi.

5. «Deus Ex 3».

Fännid kardavad, et see teos hävitab seeria hea nime. Väike lootus siiski on, et sellest saab uus «Fallout 3», mis pakub rõõmu ka eelmiste osade sõpradele.

värske kraam

«Spore» leidis piraatide sooja vastuvõtu.

21

Mbps andmesideühendus üle mobiilivõrgu loodi esimest korda Austraalias, standardiks eHSPA

2009.

aastal antakse võrk ka kommertskasutusse

40

aastat vanaks sai detsembris arvutihiir

1

nupp oli puidust valmistatud hiirel, mida Douglas Engelbart USAs avalikkusele ühel konverentsil näitas

1 700 000

korda laaditi Bittorrenti kaudu eelmisel aastal alla mängu «Spore», mis tegi sellest eelmisel aastal maailma kõige rohkem piraaditud mängu

1 000 000

korda laaditi alla «The Sims 2» ja «Assassin's Creed»

90%

kukkus Microsofti Windowsi turuosa Net Applications Inc andmetel

1995.

aastast saadik pole Windowsi turuosa nii madal olnud

8,9%

on OS X-i turuosa

1400

megapiksline digikaamera Panoramic Survey Telescope and Rapid Response System (Pan-STARRS) hakkab Havail jälgima potentsiaalselt Maad ohustavaid asteroide

873 000 000

dollarit mõistis kohus USAs välja ühele spämmerile, kes saatis soovimatuid reklaamteateid Facebooki kasutajatele

4 000 000

teadet muuhulgas ka marihuaana reklaamimiseks saatis kanadalane Adam Guerbuez Facebooki kasutajatele välja

5 000 000 000

dollarit hindab Symantec *online*-petturite majandusmudeli suuruseks

1

aasta jooksul jälgisid nad varjatud majandust internetis

31%

müügiks pakutavatest varastatud kaupadest olid krediitkaardid

20%

olid inimeste pangaandmed

Tasuta kinkekaart kõigile!

Kehtib ainult e-poes

www.ox.ee*

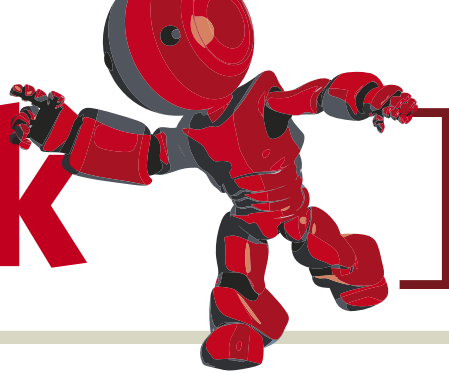
* Kood kehtib rohkem kui 2000 krooniste tellimuste korral. Tellimuse vormistamisel sisestage vastavale väljale kinkekaardi kood. e-poes OX.ee tellitud kaup toimetatakse tasuta kohale üle kogu Eesti.

Registreerudes e-poe OX.ee kliendiks saate te automaatselt OX.ee boonusklubi liikmeks ja teie boonusarvele kantakse 25 krooni.

Koodi kasutuskordade arv on piiramatu - anna sõbrale edasi! Kood kehtib kuni 28.02.2009.

Info: 616 68 88, info@ox.ee

UURINGUTULEMUS

Kuupäev: sügis 2008

Autorid: USA Kalifornia Ülikooli teadlased

Teema: ajutegevuseks kõige efektiivsem vanus

Uuringu käik: ajutegevuseks kõige efektiivsema vanuse tuvastamiseks viisid teadlased esindusliku vanusealise valimiga testgrupis läbi lihtsa 10 sekundi jooksul sõrmega lauale koputamise katse. Selleks pidid katsealused enne magnetresonantstomograafia nende aju esiosa pildistamist võimalikult kiiresti koputama sõrmeotsaga laual asuvale andurile, mis loendas koputusi. Seejärel tehti katsealuste aju eesmisest osast pilt, tuvastamaks seal närviimpulsside kiireks rakkudevaheliseks liikumiseks vajaliku rasva müeliini osakaalu.

Tulemused: Ilmnes, et katsealuste vanuse, koputuste arvu ja müeliini sisalduse vahel ajus on statistiliselt oluline seos. 39aastaste ajus leidis müeliini keskmiselt kõige rohkem ning närviimpulsside liikumine oli kõige kiirem. Viimane väljendus suutlikkuses 10 sekundi jooksul aju poolt antud koputamiskorraldust teostada. Noorematel ei olnud müeliinisaldus veel saavutanud keskmist kõrgeimat taset ning vanemana oli see drastiliselt vähenenud.

LED-lambiga kortsude vastu

• Tehnoloogiamaailma viimase aasta keskseks uudistoteks on üsna kindlalt kujunemas LED-valgusti. Kui septembri alguses andsid Bostoni Ülikooli teadlased teada oma püüdlusest LED-lambi kaudu interneti edastada, siis värsked uudised valgusdiodide maailmast pärinevad Saksamaalt Ulmi Ülikoolist, mille teadlased väidavad, et LED-lambi poolt eritatav valgus on efektiivne vahend naha elastsuse taastamiseks ehk kortsude vastu võitlemiseks.

Intensiivset valgust on meditsiinis näiteks haavade kiiremaks parandamiseks kasutatud küll juba enam kui 40 aastat, kuid laiemaid teadmisi valguse füsioloogilistest omadustest teadusringkondades seni ei evitud. Nüüd aga väidavad Saksamaa teadlased, et LED-valguse mõjul muutub naha elastsust tagava elastiinvaigu molekulaarne struktuur, mille tulemusena taastub elastiini elujõud.

Selle avastusega loodavad teadlased üsna pea läbimurret kogu keha rakkude noorendamiseks. Elastiin ei peitu meil ju ainult näos, vaid üle kogu keha. Suure tõenäosusega võib õige pea praegu ülimalt populaarse solaariumi kõrval hakata külastama ka noorendavaid LED-keskusi.

CNN tegi «Star Warsi»

• Uudistekanal CNN tutvustas ööl vastu 6. novembrit uudset hologrammülekande tehnikat, tehes tehnoloogiaportaali sõnul «Star Warsi». Nimelt manati üks sealne peategelane korduvalt ekraanile hologrammtehnikaga abil. Kõik, kes ööl vastu kolmapäeva jälgisid CNNi valimisesaadet, milles uudisteankur Wolf Blitzer tegi New Yorgis otseülitusi mõlema presidendikandidaadi valimisstaapidesse, said niiviisi oma silmaga näha otse-eetris reaalselt hologrammintervjuud Chicagos

asunud reporterit Jessica Yelliniga ning mõni aeg hiljem räppar Will.I.A.m'iga.

Võib vaid ette kujutada, kui «jāme» pidi olema kaabel, mis holopilti kahe stuudio vahel edastas.

Reporterit filmiti otseetris 35 kaameraga, millede pilt sünkrooniti New Yorgi stuudio kaamerate pildiga, et vaatajatele jääks mulje, nagu suhtleksid intervjuueeritavad teineteisega. 35 kaameralt saadud kujutise pilditöötlusega tegeles sünkroonis 20 arvutit.

Päikesepatarei kui seinavärv

● Riskikapitalifondid Leader Ventures ja Silicon Valley Bank allkirjastasid 5 miljoni dollari suuruse investeerimislepingu Kalifornias paikneva ettevõttega Innovalight, mis plaanib välja töötada sedavõrd väikesed ränipõhised päikeseelemendid, et neid oleks võimalik pinnale kanda ühtlase värvikihina.

Tehnoloogia, mida Innovalight töötab välja alates eelmisest aastast, kujutab endast räniosakeste vedeltöötlust nanomõõtmeselementideks, millest ühe ruutsentimeetrise pinna tootmise omahind on väidetavalt märkimisväärselt madalam kui seni kasutatud tehnoloogiate puhul.

Samuti on elementide tootlus efektiivsem kui harilikel päikesepaneelidel.

Alternatiivenergia kosmosest

● USA Õhujõudude akadeemia kosmoseuuringu keskus on teada andnud, et alustas kahe kosmosesatelliidi ettevalmistamist testimaks omamoodi energiapiireid, mille abil edastada helendavate taevakehade energiat Maal asuvasse vastuvõtijaamadesse.

Projekti One LightBulb käigus plaanitakse aastaks 2010 ehitada ning saata Maa orbiidile 2 umbes 200kilogrammist satelliiti, mis kannaks endas valgusenergia kogumise, salvestamise ja laserikiire abil Maale edastamise tehnilisi lahendusi.

Kogu projektil on üks ja väga selge eesmärk – edastada tehiskaaslaselt laseriga Maa pinnale selline hulk energiat, et süttiks vastuvõtusüsteemiga ühendatud 100millivattine LED-diode.

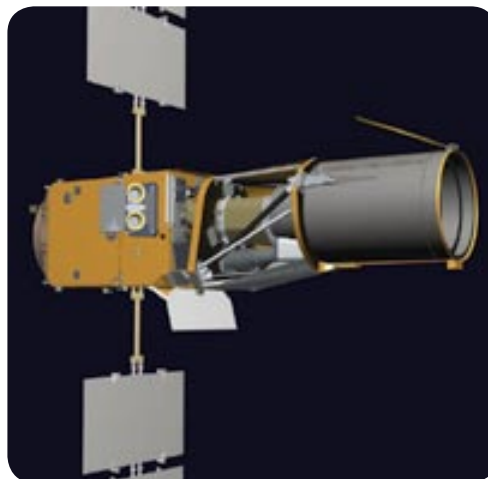
Taevatähed muudeti kuuldavaks

● Pariisi Observatooriumi teadlased on astronoomia maailmas laineid löömas uudse meetodiga, millega hinnata ja analüüsida kaugete taevakehade tegevust.

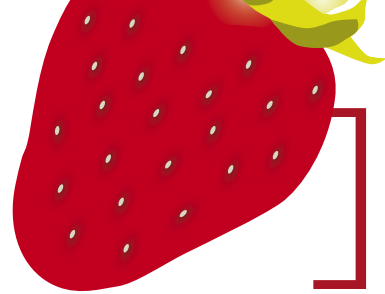
Tegu on täheseismoloogia rakendusega, mis muudab tähtede poolt maailmaruumi tekitatavad võnked inimkõrvale kuuldavaks heliks.

Pariisis asuva Corot' teleskoobi vahendusel praeguseks salvestatud kolme tähe helimustri abil usuvad teadlased olevat võimalik analüüsida mitte ainult nende taevakehade elutsükli, vaid ka nende füüsilist ja keemilist struktuuri.

Eelnimetatud helimustrite faile saab iga huviline ka ise kuulata, tutvudes asjakohase kirjutisega BBC veebiväljaande 23. oktoobri uudiskirjas.

[naistekas

Roosa, nummi ja naljakas

Tahad arvuti taga istudes külma jooki?

● Mõnikord on arvuti taga nii põnev, et kuidagi ei raatsi püsti tõusta ja külmkapini kõndida, et sealt järgmine pudel mullivett või siidrit võtta. Selle vastu on nüüd hea rohi. Saidilt scientificsonline.com saad tellida USB-kaabliga arvutist jõudu saava külmiku, kus su valitud meelepärane jook mõnusalt jahedas püsib.

See näeb välja nagu minikülmik, meenutab lausa aegu, mil sai veel Barbiedega mängitud.

Boonusena on kapis sees pisike LED-valgusti. Külmik on 20 cm kõrgune ning vajab töötamiseks 32 MB RAMi, 100 MB kõvakettaruumi ja USB-pesa. Ja kas ma juba ütlesin, et see külmkapike on nunnu ja punane?

Imetilluke, aga võimas akulaadur

● Telefoniaku saab tühjaks alati hetkel, kui sa saad kõne, et oled kutsutud töövestlusele, su sõber tahab teatada head uudist või helistab ülemus, et öelda... (mida täpselt, sa teada ei saa, sest aku saab tühjaks). Muidugi oled parasjagu keset tänavat, kaasas pole laadurit ning isegi kui oleks, pole kusagil läheduses ühtegi pistikut. Firma Brookstone on valmis teinud pisikesse, AA-patarei suuruse akulaaduri, mis ühildub kõikide tuntumate mobiiltelefonidega ning annab praktiliselt hetkega su telefonile piisavalt jõudu, et sa saaksid rääkida kas või 30 minutit (ooteaega annab 15 tundi). Tellida saab leheküljelt www.brookstone.com, üks laadur maksab 20 dollarit (ligikaudu 200 krooni). Pealegi näeb see väga peen ja minimalistlik välja!

Naistekat
toimetab
Sigrid Lamp

Kuigi blondiininaljad on meid ära tüüdanud, arvab «Naistekas» siiski, et aadressilt www.keyboardforblondes.com tellitav klaviatuur on äge, sest sellelt leiab uused klahvid – tühik on «The Big One (I need my space!)», Enter on «Yes! I Want It!» ja tähe Z alt võib leida hoopis märke ZZZD («Boring Date!»).

Ajakuubik näitab kuubikujulist aega

• Tõsi, tuleb tunnistada, et pildi järgi ei oska ma täpselt aru saada, kuidas see kuubik ikkagi aega näitab. Kuid ma usun tootekirjeldust ja väiteid, et see siiski näitab õiget kellaega. Selle reaalsuse oma, mitte mõnd paralleeluniversumi aega. Ning noh, ajakuubik näeb ikka hullult šeff välja. Maksab ka mitte üldse palju, kõigest umbes 200 krooni (vt cget.com, ot-sing TimeCube). Uuel aastal ongi ehk hea mõte endale koju uudne ajanäitaja muretseda – vahest läheb sel aastal tänu sellele paremini kui eelmisel?

Surnud Fred teenib edasi

• Elas kord Punane Fred. Tal läks elus kõik suhteliselt hästi, kuni ta ära suri. Kuid sellega tema teekond ei lõppenud. Nüüd on tema ülesandeks istuda meie laual ning hoida põgenemast pastakaid. Pastakatel on teadupoolest kole komme jalad alla võtta ning põgeneda. Seepärast juhtubki alati nii, et sel hetkel, kui sul on kõige rohkem kirjapulka vaja, pole seda kusagil. Mitte kusagil. Dead Fred on oma elu ohverdanud selleks, et sind säärasest ebaõnnest päästa. Pastakahoidja Dead Fred maksab leheküljel cgets.com umbes 13 dollarit, see on valmistatud pehmest silikoonkummist ja hoiab kenasti su sulge paigas. Räägitakse ju, et kirjapulga on võimsam kui mõök.

Ämblik peos

• Soovitan kõigil araknofoobidel seda lõiku mitte lugeda. Kuid neile, kellele meeldivad putukad, ämblikulised jmt, on see üks lahedamaid arvutivideinaid üldse. Kas sa tahaksid arvuti taga istudes aeg-ajalt kiigata ämbliku poole, kes su peos elutseb? Siis on see hiir just sulle tehtud. Vähemalt oma tootelehel väidavad nad, et tegu on päris ämblikuga, seega ei jää «Naistekal» muud üle kui nõustuda – pildilt näeb küll päris välja. Hiir on tehtud akrüülist, ühendub USB-kaabli abil ning maksab scientificsonline.com leheküljel 24,95 dollarit. Saadaval on ka meritähe ja rohelise putukaga hiiri (need on mõni dollar odavamad).

KUU TSITAAT

«XML-keelt ma kahjuks ei valda ja seetõttu jään teile vastuse võlgu.»

Riigikogu liige **Hannes Astok** vastuseks Silver Meikari küsimusele riigi infosüsteemide andmete XML-kujul kättesaadavuse kohta.

Esimene inimohver?

Paar kuud tagasi lennutati meediasse nn hispaanlanna skandaal – keegi vuntsidega polüglotist onkel mängis rate.ee's seksinäljas beibet ning meelitas noormeestelt fotosid ja videoid välja.

• Sellist liiki fotosid ja videoid, mille lekkehirmus üks poistest tõenäoliselt ka oma eluküünla kustutas. «Küberkuritegevus», seni paljudele ebarealistliku kohvikulauateemana tundunu, nõudis võib-olla esimese inimohvri Eestis. Kuid vihjatakse, et äkki lausa mitmenda.

«Keda nüüd süüdistada?» on esimene, nii inimlik küsimus, mis keelele tõuseb. Esmalt pöördugem tõe otsinguil Uue Eesti arvamusiidri, netikommentaatori poole, kellel lahendus varnast võtta – tuleks kätte saada see nn hispaanlanna, süüdlane number 1, ning mõnd asjakohast elundit pidi üles puua. Kust aga leida hispaanlannat? Eks ikka Hispaaniast! Siit tuleb välja ka süüdlane number 2, nürimeelne Eesti politseinik, kes miskipärast pole ikka veel käeraudus perversi kaugetl Vahemere kaldalt külma Eesti vanglasse talutanud.

Kuid paraku tuleb arvestada võimalusega, et «hispaanlannat» ei leita kunagi ning enam-vähem kindlasti mitte Hispaaniast. On kübermaailma karm paratamatus, et teadja võib oma jälgi päris edukalt segada. Seesama interneti voores, mis on andnud totalitaarsetes riikides tegutsevatele teisitimõtlejatele

netisuhtluse näol uue lootuse, teeb sigatsejate tabamise väga raskeks.

Isegi kui kõnealune perversi ongi kätte saadud ja hoolimata kaudsevõitu süütõenditest ka vangi pandud ... ons' midagi tegelikult muutunud, kas internetimaailm on seejärel turvalisem? Muidugi on vaja kurjategijat karistada, kuid näiteks mina ei kavatse rajada oma laste turvalisust eeldusele, et kõik netiperverdid pannakse vangi.

Eriti ohustatud ongi lapsed ja noorukid, kel eestlasele nii loomumane umbusk veel välja kujunemata. Eks iga lapsevanem tahaks oma pesakonda kaitsta, kuid kuidas ometi? «Reaalse» elu konventsionaalset tarkust on pärandatud põlvest põlve, kuid kas see kehtib ka virtuaalmaailmas? Kuidas sa õpetad oma lastele midagi, millest sa ise mitte kõige vähimatki ei tea? Keelaks parem üldse ära?

Interneti-džinni ilmselt pudelisse tagasi ei topi. Küsimus on vaid selles, kas lapsed käivad Reidis, Facebookis ja MySpace'is salaja või vanemate teadmisel, ja selles, kas küberelu ohte hakatakse tõsiselt võtma, et kõik ennast nende ohtudega ka vajalikul tasemel kurssi viivad.

MART PARVE

Kolumnist

little gamers

+60°

NVIDIA-lt draiverid sülearvutitele

NVIDIA hakkas pakku- ma sülearvutite graafika- kiipide draiverite allalaa- dimist otse oma veebile- helt. Esialgu on saadaval draiverid vaid GeForce 8 ja 9 ning Quadro NVS kiipide jaoks, teistega läheb veidi aega.

+60°

HD-videod YouTube'is

YouTube toetab nüüd mitte lihtsalt parema kvaliteediga vaid, lausa päris HD-kvaliteedis videoid.

Nii võib YouTube'is varsti isegi kunstilisemaid asju vaatamas käia kui vaa- dake-mu-kass-magab videoid.

-90°

Riigikogu ei toeta ava- tud lähtekoodi

Riigikogu lükkas hääletage 7 poolt ja 42 vastu ta- gasi roheliste algatavad seaduseelnõu, mis oleks nõudnud riigiasutustes avatud lähtekoodiga tarkvara eelistamist. Kas me sellist Eestit tahtsi- megi? Järgmistel vali- mistel sõelugem terad sõkaldest välja.

-104°

Internet Exploreri 8aa- stane auk

Detsembris avastati IE turvaauk, mis hõlmas brauseri versioone ala- tes 2000. aastast pärit versioonist 5. See pole enam isegi mitte nalja- kas. No kes tahaks sellist brauserit kasutada?

Johannes ja Sepp!

Eelmise kuu vägeva fotoreportaaži juurde unustasime märkida selle suurepärase saavutuse autorid, kellele loomulikult oli meie persoonilugude tandem Johannes ja Sepp. Väga lohakas ja inetu tegu, aga kordame siin veelkord üle: Johannes ja Sepp. Armastage neid.

Abiti ukсед kinni

Emaplaadivalmistaja Abiti teatas, et 2008. aasta lõpust on nende ukсед kinni ja mitte üks toode enam sellelt firmalt välja ei tule. Maaslamajat pole ilus peksta, aga mainime selle vähemalt ära, et te poest sel aastal Abiti tooteid ei nõuaks.

SEL KUUL

Vähem lootmist!

MARTIN METS

toimetaja

● Aasta algus on ikka aeg, mil seatakse eesmäärke ja vaadatakse, mida on uult aastalt oodata. Mängurubriigi toimetajal on harilikult nii, et loodad liialt palju ja väga häid mängu. Kahjuks jäävad kõrged ootused tihtipeale üksnes ootusteks.

Paari väga oodatud mängu oodates olin täpselt aasta tagasi samas seisus ja sama tark. Lootus oli, et aasta jooksul näevad mu arvuti DVD-lugejat nii «Diablo 3» kui ka «Starcraft II» triloogia. Me kõik teame, mis

sellest välja tuli.

Kui viimati nimetatu puhul peaks olema selge, et selle aastanumbri sees näeme vähe- malt esimest osa triloogiast, siis «Diablo» kolmanda osaga on asi kahtlane siiani.

Vastus küsimusele, et mida siit õppida oleks, on lihtne. Targem on vähem oodata ja rohkem lihtsalt vaadata, mida pakub rollimäng nimega Elu. Mida vähem kaugele ette loota ja oodata, seda enam pakub rahuldust hea asi õigel ajal ja õiges kohas.

KUU TSITAAT

«Smiley'ide seaduslik kasutus on võimalik pärast meilt aastase litsentsi ostmist.»

Venemaa patendiametis vastavad õigused endale registreerinud äriees Oleg Teterin silma pilgutava tujunäo kasutamise kohta.

Võit kommentaaride üle

Saaremaa Laevakompanii omanik Vjatšeslav Leedo tegi detsembris ajalugu: ringkonnakohus otsustas, et Delfis avaldatud anonüümse ja Leedo au haavava kommentaari eest vastutab ka Delfi ise.

Seni arvasid kõik, et kui kommenteerija kedagi söimab või laimab, antakse ta kohtu alla. Nüüd aga tuli välja, et netikommentaari eest vastutab ka selle avaldaja ehk näiteks Delfi. Või Postimees Online või blogi puhul blogiomanik.

Leedo sai oma au haavamise eest Delfilt valu-rahaks 5000 krooni (kuigi Delfi otsustas asja riigikohtusse edasi kaevata), aga selle mõju Eesti internetimaastikule võib olla palju suurem.

Kas sina riskiksid sellega, et su blogipostituse kommentaarides ütleb keegi kellegi kohta halvasti ja sina saad selle eest trahvi? Pigem keeraksid sa vist kommentaarid igaks juhuks üldse kinni, aga siis kaob ju ka debatt.

Nupukamad internetikasutajad teevad juba äriplaane, kuidas nad ise ennast Delfis või näiteks Postimees Online'is söimamas käivad ja siis ettevõtte selle eest kohtu alla annavad, nõudes kopsakat valuraha. Kohus on sellise skeemi sisuliselt ju heaks kiitnud, usuvad nad.

[digi] palus Leedolt kui detsembrikuu ühelt kõige olulisemalt tegijalt intervjuud. Leedo vastas e-kirjaga oma suhtekorraldaja kaudu.

Kuidas iseloomustaksite interneti, on see loomult paheline?

Pärast Henry Fordi on interneti loojad maailma kõige rohkem muutnud inimesed.

Kui tihti internetiga kokku puutute?

Olen Eesti keskmine internetikasutaja. Loen e-posti ja aeg-ajalt lehti, teen toiminguid, mida internetis on lihtsam ja efektiivsem teha.

Kas need kommentaarid avastasite ise?

Pole tähtsust, kes avastas. Söimata ja ähvardusi saavad sajad, tuhanded inimesed. Üks inimene palkas lihtsalt hea advokaadibüroo ja otsustas võtta selle riski, et saades veel rohkem söimata midagi siiski muutub. Mõistlik osa ajakirjandusest ja kõik, kes on korra seal mõnitamiseks rippunud, toetavad meid.

Teie võimuses on hetkel Eesti internetielu oluliselt muuta. Tunnete, et tegelete millegi suure ja olulisega?

Minu võimuses ei ole siin midagi muuta. Kohutu võimuses on muuta. Kui kohus leiab, et see anarhistlik keskkond vajab veidi korrastamist, siis on see kohtu otsus, mitte minu oma.

Kuidas teile tundub, kas inimesed tajuvad interneti rolli ja tegelikku mõju?

Ma ei võta siin Eesti rahva eest midagi arvata. Inimesed on erinevad. Poliitikute valulävi on kõrgem, roppused nende suunas on n-ö palga sees. Vähemalt ise nad nii räägivad. Enamik ini-

mesi ei ole muide poliitikud ja enamikul ei ole ükskõik, mida neist arvatakse või kirjutatakse.

Kas eestlased on sõnavabadusest valesti aru saanud ja kuritarvitavad seda?

Eestlased ei ole paremad ega halvemad. Sõnavabaduse mõistmine ei jookse rahvusi pidi.

Võib-olla on uuel meedial, internetil, mingi pahelisusele kallutatav mõju?

Anonüümne lahmimine tekitab pingeid. Uus meedia on kiirem, pealiskaudsem, agressiivsem. Sellega kaasnevad nii mured kui rõõmud.

Mida soovitate portaalidele, kes oma kommentaaride haldamisega hakkama ei saa?

Delfil, mille ostmiseks kulutati mõned aastad tagasi ligi miljard krooni, pole probleem võtta tööle paar toimetajat, kes võtavad roppused ja ähvardused välja. Päris mitmed väljaanded toimetavad juba aastaid kommentaare, ei ole siin vaja mingit jalgratast leiutada.

Mis juhtub pärast riigikohtu otsust?

Ootame otsuse ära, eks siis ole näha. Ma pelgan seda, et isegi kui senised otsused jäävad jõusse, leitakse uus moodus neid mitte täita. Ärge hullutage rahvast, asjad saavad minna ainult paremaks.

Kuidas suhtute tehnoloogiaspetside arvamuse et internet on isekorrastuv süsteem, kus jõuvõtetega korda luua on keeruline?

Milles seisneb õieti Teie poolt viidatud isekorrastumine ja mis ajast on kohtuotsused jõuvõteted? Kohus mõistab õigusriigis õigust ja annab kaitset neile, kelle suhtes jõuvõtteid kasutatakse. Ma juhin tähelepanu faktile, et Delfi tänane omanikfirma pidas kolm aastat tagasi valimatu kommenteerimise vastu võitlust. Kahjuks ei ole Ekspress Grupi võitlus erilist vilja kandnud ja korrastumisest ei maksa siin menetletava näite põhjal väga rääkida.

Mis juhtub, kui järgmisel korral söimatakse teid näiteks mõnel Tšiili veebilehel? Kas lähete siis kaugel välismaal ka kohtusse?

Ei ole sellele mõelnud.

Kui keegi kirjutab teie laeval olevasse kaebuste raamatusse sissekande, kus ta mind ropult söimab, kas teie kui laevaomanik vastutate selle eest ja maksate mulle valuraha?

Ma ei näe nende juhtumite vahel mingeid seoseid.

[d] JOHANNES TRALLA

[MEIE HINDED]

- ★★★★ **Fantastiline.** Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui oleksime osanud oodata.
- ★★★★ **Tippklass.** Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuseb teiste seast kindlalt esile.
- ★★★ **Harju keskmine.** Plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.
- ★★ **Kolmepoiss.** Midagi temas nagu on, ent miinuseid on selgelt rohkem kui plusse ning ostusoovitust talle anda ei saa.
- ★ **Hoia eemale!** See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündidagi.

Nokia idee

Peale selle, et Nokia 5800 on väga hea telefon, on temas paras annus kurjust. Nokia on otsustanud iPhone'ile alatusse ja valusasse kohta lüüa ning löök tabas kümnesse.

● Luba mul seletada, mida ma mõtlen. Oletame, et sa satud mõnda peenesse lokaali või ööklubisse, kus mõni peen inimene on taskust võtnud iPhone'i ja surfab veebis, tõmmates aeg-ajalt näpuga hoogsalt üle ekraani. Astu julgelt ta juurde, tõmba taskust oma Nokia 5800 XpressMusic ning tee sedasama. Hoo, kas tõesti saab ka Nokiaga surfata veebis samamoodi nagu iPhone'iga?! Saab.

Järgmisena võib kergelt segadusse sattunud iPhone'i omanik demonstreerida, kuidas tema telefonil pöörab pilt end *landscape*-asendisse siis, kui ta telefoni käes pöörab. Pole hullu, pööra sina oma Nokiat ja pilt pöörab end samapidi.

Nüüd paneb iPhone'i omanik käima Google Mapsi, demonstreerib võidukalt GPSi ja pühib uksest välja. Käivita sina Nokia Maps, oota, kuni GPS satelliidid leiab ja lippa talle järele. Jah, see Nokia oskab ka navigeerida.

Ahelatest priiks

Kui iPhone'i omanik veel taandunud pole, tee Nokia kaameraga korraliku kvaliteediga foto või video (mida iPhone ei tee), saada see MMSiga sõbrale (mida iPhone ei tee), aadress võta *copy-paste*'iga mõnest e-kirjast (mida iPhone ei tee), kasuta Nokiat modemi sülearvutiga netis surfates (mida iPhone ei tee) või ava mobiilbrauser ja kasuta mõnd Flash-rakendust (mida iPhone ei tee), soorita üks videokõne (mida iPhone ei tee) ning ütle nagu muuseas, et sa ei ole ühegi karmi ega kalli lepinguga EMT külge aheldatud või ei maksnud oma telefoni eest ligi 10 000 krooni, vaid poole vähem.

Ehk on nüüd aru saada, mille poolest on 5800 Nokia kuri plaan iPhone'i alandamiseks. Kõiki neid udupeeneid tehnoloog

giad ja enamgi veel suudab Nokia pakkuda poole odavamalt kui iPhone ning teha seda enam-vähem sama mugava kasutajaliidesega telefonis, mille aku peab üsna kõva kasutamise vastu pool nädalat ehk päev-kaks kauem kui iPhone'il. Korraga ei ole iPhone enam midagi ainulaadset ja ihaldusväärset, vaid võib tunduda ülepungutatud kalli edvistamisvidinana.

Muidugi on asju, milles iPhone on endiselt Nokias üle: sel on suurem ekraan ning kogu väline ilme on rõhutatum kallim ja elitaarsem. Nokia on iPhone'iga võrreldes tunduvalt odavama ja plastmassisema välimusega.

Nokia 5800 on telefon, mis teeb pea kõike seda, mida iPhone teeb, ja palju rohkemgi veel ning seda kõike poole madalama hinna eest. Võit on kindel.

Samuti on Nokia väikseks miinuseks endiselt operatsioonisüsteem Symbian S60, mida on küll väga kõvasti tuunitud ja mis on saanud 99% puuetundlikuks ja näpuga juhitavaks, aga mis ei ole siiski otsast lõpuni moodsale ajale kohaseks ehitatud nagu Apple'i mobiilne OS X. Nokia pole küll aeglasem kui iPhone, aga segadust tekitab kas või asjaolu, et mõnele ikoonile või käsule tuleb sõrmega teha topeltklikk, aga mõne puhul piisab ühest vajutusest. Apple'i-maailmas on see kõik lihtne ja loogiline: piisab ühest vajutusest.

Nokia telefonil on 81 MB sisseehitatud mälu ja mälukaartiga saab selle laiendada 8 GB või 16 GB-ni. Mälukaart käib sisse telefoni külje pealt, nii et vahetuks ei ole vaja telefoni välja lülitada ega akut ära võtta. Jah, loomulikult on Nokia aku eemaldatav ja vahetatav erinevalt iPhone'ist.

Ainult neli sõbra

Üks oluline erinevus on neil kahel telefonil veel ja see on Nokia kasuks: tekstisestus. Kui iPhone'i puhul pead leppima ekraanile kuvatava virtuaalse klaviatuuri, siis Nokia puhul otsusta ise, kas soovid virtuaalklaviatuuri, käekirjatuvastust, virtuaalseid ja suuri numbriklahve või neid-samu numbriklahve T9-tekstisestusega. Kes tahab, võib Nokia tagakaane seest välja kookida plastmasspliatsi ja sellega ekraani toksida, aga minul ei läinud seda kahe testinäda jooksul kordagi vaja. Isegi virtuaalklaviatuuri on pärast harjumist mõnus kasutada, samuti on mugav T9-tekstisestust.

Telefoni koduekraan ehk töölaud on ka veidi konfigureeritav: saad valida, kas paned sinna rakenduste otseteed või hoopis kuni nelja (miks nii vähe?!) sõbra fotod, mis on otseteeks nendega toimunud suhtluse juurde. Vajuta aga sõbra näol ning lahti hüppab väike aken, kus on kirjas, millal te teineteisele viimati helistasite ning milliseid sõnumeid ta sulle saatnud on.

Mõnda asja pole Nokia siiski suutnud Apple'i moodi tabada. Näiteks fotode sirvimine käib küll hoogsalt näpuga üle ekraani tõmmates, aga iPhone'i žestidega (suumimine, pööramine jne) pole siin midagi peale hakata.

Mõistliku inimese iPhone

Samuti on võrreldes iPhone'iga naljanaanerlikum muusikamängija, kuigi 5800 on reklaamitud välja justkui muusikatelefon. Ei ole Cover Flow'd ning muusika sirvimine ei käi kaugelkii nii lihtsalt ja intuiitiiv-

[digi]
HEA OST

• Märki «[digi] hea ost» kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud teisele kohale.

[digi]
SOODSAIM
HIND

• Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.

[digi]
TESTI
VÕITJA

• «[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Nokia 5800 XpressMusic

HIND: POLE VEEL TEADA, umbes 5000 krooni

Müüb: küsi telefonipoodidest

Võrgud: GSM 850 / 900 / 1800 / 1900
HSDPA 900 / 2100

Operatsioonisüsteem: Symbian OS v9.4,
Series 60 rel. 5

Ekraan: 3,2 tolli, 640 x 360 pikslit, puute-
tundlik, 16 miljonit värvi

Kaamera: 3,15 megapikslit, Carl Zeissi
optika, autofookus, videoklipid 30 fps, välk,
eraldi videokõnede kaamera

Ühendused: FM-raadio, A-GPS, Bluetooth
2.0, USB, WiFi

Mälu: 81 MB + microSD-pesa (kuni 16 GB)

Kõneae: kuni 8 h 45 min, ooteae kuni
406 tundi

Mõõtmed: 11,1 x 5,2 x 1,6 cm

Kaal: 109 g

selt kui iPhone'is. Kui muusika mängima panna, pole koduekraanil kuskil kirjas, et üldse midagi mängiks, rääkimata sellest, et oleks näha, mis lugu mängib vms. Hea küll, seda viimast pole iPhone'il ka, aga Nokial on koduekraanil selleks ruumi maa ja ilm.

See-eest on aga telefoni paremas üla-servas pisike puutetundlik meedianupp, millele vajutades avanevad otseteed muusikamängijasse, pildivaatajasse, videoklippide juurde jne.

Nokia 5800 on mõistliku inimese iPhone, kui nii üldse saab öelda. Võib-olla on see mõne jaoks pluss, mõne jaoks miinus, aga minu arvates on tegu märgilise tootega. Pole mingi juhus, et Nokia on oma esimese üleni puutetundliku ekraaniga telefoni sihtinud odavasse hinnaklassi (ajakirja trükkimineku ajal polnud Nokia 5800 hinda Eestis veel teada, aga arvata-vasti on see 5000 krooni ringis või vähemgi). See telefon teeb pea kõike sama hästi kui iPhone ja ka paljusid selliseid asju, mida iPhone ei tee. [d] HENRIK ROONEMAA

Välimuselt on Nokia 5800 küll rohkem mänguasja moodi kui iPhone, aga süda on tal õiges kohas ja hindki õiglane.

[HINNANG]

iPhone pluss palju lisavõimalusi, miinus eksklusiivne disain, aga seda poole odavamalt kui iPhone.

[d] hinne:

[digi]
HEA OST

Seni parim miniarvuti

Miniarvuteid tuleb turule nagu seeni pärast vihma ja [digi] toimetused annab oma parima, et teri sõkaldest eraldada. Sel kuul oli meie käes testis Lenovo miniarvuti mudel.

• Mõnes mõttes on miniarvuti testimine väga lihtne, sest sisemuselt on nad kõik pea identsed ning samaväärselt nõrgad. Ikka seesama Intel Atomi põhine lahendus, tavaliselt 1 GB mälu ning kas 4 GB väikmälu või korralik suur kõvaketas.

Ühesugused arvutid

Ekraan on neil kõigil seni olnud eraldusvõimega 1024 x 600 pikslit, ühendusedki samaväärsed ning vaid operatsioonisüsteemides on vahe olnud: mõni on testis käinud Linuxiga, mõni Windows XP-ga, mida Microsoft lubab Vista olemasolule vaatamata miniarvutites siiski kasutada. Aga mis neil üle jääb – kui nad ei lubaks, siis müüdaks maailmas 40 miljonit Linuxiga miniarvutit aastas ja sellist häbi ei või ju Microsoft ometi kannatada.

Hea klaviatuur ja korralik korpus teevad Lenovo miniarvutist hea masina

Niiis, arvutid on kõik ühesugused. Või pigem tuleks öelda, et peaaegu ühesugused, sest kõige suuremad erinevused ongi välismuses ja seega kasutusmugavuses.

Meil on hea meel raporteerida, et Lenovo Ideapad S10e on seni kõige parem miniarvuti, mis meie testides käinud. Sügisel tegime nelja arvuti võrdlustesti, mille või-

tis MSI Wind U100, aga nüüd tuleb öelda, et esikoht oleks pidanud kuuluma Lenovo arvutile. MSI esikoha tagas mõnus tugev korpus ja hea klaviatuur, millel on võimalik töötada, hoolimata arvuti tõesti miniatuursetest mõõtmetest. Lenovo aga, kellel on tagataskust võtta ThinkPadide klaviatuuride kogemus, on oma Ideapadile külge pannud sellise klahvistiku, mis väiksesest hoolimata on tõesti üsna mugav ja teeb ka MSI-le ära. Ma ei tea, kuidas nad seda teevad, aga ka minu mitte just kõige väiksemate näppude jaoks oli Ideapadi klaviatuur üsna kodune ja harjumine läks kiiresti.

Edasi järgneb tavapärane. Ekraan on hea (ikkagi LED-taustvalgustusega), värvid selged ja kirkad. Eraldusvõime 1024 x 600 on paraku üsna ebamugav, nii et näiteks Google Readeris mõne RSS-voe pilte vaadates ei mahugi foto korraga ekraanile ära, aga mis teha, arvuti väiksus nõuab kompromisse ka kasutajalt.

Kuidas arendada minimasinat?

Korpus on tugev, ekraan liigub mõnusa- lalt jälgalt ning arvuti ei jäta sellist odava mänguasja muljet nagu paljude soodsate miniarvutite puhul. 3 elemendiga aku pidas testis vastu ligi kaks tundi, aga müügil on ka selle arvuti mudel, millel lausa 6 elemendiga aku, mis tähendab, et aku kestvus peaks tõusma lausa nelja tunni pikkuseks.

Järgmisel kuul on meie testis kindlas-

Lenovo Ideapad S10e

HIND: 5990 KROONI

Müüb: Photopoint

Protsessor: Intel Atom N270 1,6 GHz

Mälu: 1 GB

Kõvaketas: 160 GB

Ekraan: 10,2 tolli WSVGA (1024 x 600 pikslit), LED-taustvalgustus

Ühendused: 2 x USB, VGA, mälukaardilugeja (SD/MMC/MS/MS Pro), ExpressCard34 pesa, audiosisend ja -väljund, Bluetooth 2.0, WiFi (802.11 b/g), võrgukaart, sisseehitatud 1,3megapiksliline veebikaamera

Operatsioonisüsteem: Windows XP Home Edition

Mõõtmed: 25 x 18,3 x 2,2-2,8 cm

Kaal: 1,26 kg

ti Delli uus miniarvuti ja loodetavasti ka Samsungi nägemus miniarvutist, kuid on kahtlane, et mõni neist suudaks Lenovo saavutust lüüa. Selleks on vaja juba sisulist arengut ja eelkõige paremaid ekraane, kuhu midagi peale ka mahuks. Samas tõestas miniarvutite test, et kõrgema eraldusvõimega HP ekraan oli töötamiseks väga ebamugav. [d] HENRIK ROONEMAA

[HINNANG]

Kui tahad osta miniarvutit, mine võta Lenovo, nii lihtne see ongi. Kõige kasutajasõbralikum, mis me näinud oleme.

[d] hinne:

Raam parem kui pilt

Väljahäldamatu mudelinumbriga Amilo kuvar sobib disaini poolest käesolevas numbris mõne lehekülje kaugusel olevale Amilo lauaarvutile paariliseks nagu valatud. Seda siiski ainult välimuse poolest.

● Kuvari disain eristub selgelt suguvennade omast ning valge-musta liigendust esipaneelil pole võimalik teistega naljalt segi ajada. Omapärane on ka kuvari jalg, mis ei toetu mitte tallaga vastu lauda, vaid on hoopis serviti seisev kolmnurk. Eriilmeline disain tekitab kindlasti vastakaid tundeid, kuid mulle see vahelduseks täitsa meeldib. Laual seisev nägus kuvar tegi mu tuju juba täitsa heaks, kuid see oli ka meie tutvuse üürrike tipphetk.

Pelgab puudutamist

Kuna kuvaril on lisaks DVI- ja analoog-VGA-liidesele ka HDMI-liides, siis üritasin seda kasutusse võtta. Paraku on HDMI-liides kuvari tugijalaga täpselt kohakuti, mis teeb jäiga HDMI-kaabli ühendamise keeruliseks, jättes pesa ja pistiku pinge alla.

Olete näinud multifilme, kus tegelased, kes oma silmi ei usu, neid rusikatega hõõruvad veendumaks, et nad viirastust ei näe? Just sedamoodi tegin ka mina, kui olin kuvari sisse lülitanud. Kutsusin pilti vaatama ka meie kujundaja. «Oh issand!» oli tema esimene reaktsioon. Tõesti, pilt kuvari ekraanil oli kaetud lilla vinega. Kui vaadata ekraani rangelt otse, siis on värvid enam-vähem korras, aga vertikaalset vaatenurga muutumisel kas või 5–10 kraadi võrra muutuvad kõik toonid järgu võrra lillamaks.

Haarates kohemaid ekraani allservas olevate menüünuppude järele, tabas mind järgmine üllatus – kuvar võdis iga puudutuse peale. Udupeen moodsed

jalg ei suutnud kuvarit selle raskuse tõttu kindlalt hoida. Menüüs sorides selgus ka kohutava pildi põhjus.

Sini-puna-roheline valguuuus!

Nimelt on sel kuvaril absoluutselt kasutamiskõlbmatud kõik muud kuvarežiimid peale Office'i ning kõik muud värvide eelseaded peale Native'i ja Customi. Nii kuvarežiimi kui värvustemperatuuri (6500K, 7500K ja 9300K) sätteid lülitasid kuvari automaatselt režiimile, kus polnud enam juttugi soojast või külmast tonaalsusest, vaid kus pilt uhati üle lilla tooniga. Veendumaks, et meie kätte pole sattunud vigane kuvar, tellisime kontrolleksemplari ja seegi käitus samamoodi. Kui aga nimetatud režiimidele lülituda, on pilt LCD-ekraanide keskmisest klassist, seda nii heas kui halvas mõttes, sobitudes samasse ritta paljude teiste samast klassist

[HINNANG]

Hinna poolest ülisoodne, aga leppida tuleb pildi ise peenhäälestamisega, enamikku eelseadetest ei saa kasutada.

[d] hinne:

konkurentidega.

Muidugi, netis surfates ja mänges pole tegelikult vahet, kas kuvar on keskmine, veidi üle või alla selle. Seega, kui kuvari disain meeldib, siis miks mitte osta. Aga olge hoiatatud, et pool kuvari funktsionaalsust läheb absurdsete režiimide tõttu lihtsalt kaduma.

[d] SVEN VAHAR

Fujitsu Siemens Amilo XL 3220W

HIND: 3490 KROONI

Müügil: Elion

Suurus: 22 tolli

Loomulik eraldusvõime: 1680 x 1050 pikslit

Punkti suurus: 0,282 mm

Kontrastsus: 10 000 : 1

Heledus: 300 cd/m²

Reaktsiooniaeg: 2 ms

Vaatenurk (H/V): 176°/160°

Liidesed: analoog-VGA, DVI-D, HDMI, audiosisend

Mootmed: 41,2 x 51,2 x 19,3 cm

Kaal: 5,5 kg

Miks kõik ilus peab kallis olema?

Leica uus kompaktkamera paneb südamest soovima, et majanduslangus juba möödas oleks. Siis saaksin tervele suguvõsale kingis Leicad osta. Päris tõsiselt kohe.

• Leica ilu algab juba ümbrisest – nahkvutlar (kahjuks lisavarustus) on stiilne ja jätab kalli mulje. Kaamera ise on tagasihoidlik ja väljapeetud, sobides hästi disainitundlikule kasutajale. Kontaktpesi kattev luuk ei tilpne kummiriba küljes nagu enamikul seebikatest, vaid on kinnitatud hingedega. Eelmise mudeliga võrreldes on kasvanud nii suum kui pikslite arv, kaal aga hoopis kahanenud.

Sisselülitamine käib kiirelt ja suum töötab mõnusalt vaikselt. LCD reageerib kaamera liikumisele pisut uimaselt, ent on väga hästi nähtav isegi suure nurga alt, mis teeb kadreerimise lihtsaks ka tava-

Pildistamisrežiime on külluslikult, ent isegi automaatrežiimis käitub kaamera intelligentset

päratus poosis. Fookustamine on mõnevõrra aeglane, eriti kui valgust napib, ent pildistamine käib see-eest kiirelt ja järjest saab teha mitu klõpsu, ilma et kaamerale vahepeal hing kinni jääks.

Positiivne on, et sarnaselt peegelkaameratega saab kasutada fookuslukku, va-

jutades päästiku poolenisti alla ja siis soovi korral pilti ümber kadreerides. Seadmisvõimalusi on palju, kasutada saab isegi säri kompensatsiooni ja -kahvlit.

Autofookust abistav punane tuluke kaamera nurgas on uskumatult ere, sellega võib pildistatava mõneks ajaks täitsa pimestada. Punaseid silmi aitab see kindlasti vähendada, aga muidu on kaunis ebameeldiv, kuna punane täpp tantsib pärast poseerimist veel tükk aega silme ees.

Pildistamisrežiime on külluslikult, ent isegi automaatrežiimis käitub kaamera intelligentset ja suudab enamasti väga korraliku pildi teha.

10 megapiksline sensor tähendab heas valguses väga detailirohkeid ning suuri pilte, hämaras aga paraku üsna suurt müra.

16 : 9 formaadis HD-video kiirusega 30 kaadrit sekundis teeb silmad ette nii mõneleki sama hinnaklassi videokaamerale. Video ajal ei saa küll suumi kasutada, ent tavalise amatööroperatori närvilist sisse-välja suumimist arvestades on see ehk isegi hea.

Optiline pildistabilisaator, vastupidav kere ning kvaliteetne objektiiv teevad Leicast hea valiku nõudlikumale pildistajale, kes peegelkaamerat kõikjale kaasa võtta ei viitsi. Maksimumpunktide jaoks

Leica C-Lux 3

HIND: 7900 KROONI

Müüb: Fotoluks

Sensor: 10,7 megapiksliit CCD

Suum: 5kordne optiline

Stabilisaator: optiline

Tundlikkus: ISO 100-1600

Säriaeg: 8-1/2000 sekundit

Lähim teravustamine: 50 cm

LCD: 2,5 tolli, 230 000 pikslit

Mälu: 50 MB sisemälu + SD-, SDHC- ja

MM-kaardid

Mõõtmed: 96 x 52 x 22 mm

Kaal: 126 grammi

peaks nii müra kui ka hind pisut väiksemad olema, ometi on see üle hulga aja taas üks testkaamera, mida kuidagi käest anda ei raatsi.

[d] KRISTJAN KALJUND

[HINNANG]

Nauditav kaamera nii välimuse, kasutamise kui ka lõpptulemuse poolest. Oma hinda väärt.

[d] hinne:

Ei ta haugu, ei ta lärma...

Mäletate, eelmise aasta sügiseses suures arvutitestis olid lauaarvutite asemel esimest korda sülearvutid. Sellest hoolimata saab poest veel lauaarvuteid osta. Näiteks on nüüd müügil valge-must nägus Amilo.

• Musta ja valge kombinatsioon mõjub kontrastselt ning on märgatavalt elavam kui varasemate Fujitsu Siemensi arvutite hall. Arvutiga sarnaste sõbralike kumerate nurkadega on ka komplektis olev hiir ja klaviatuur. Mõistlik ongi arvutiga need kaasa anda, sest nii saab kohe disainilt kokkusobiva komplekti lauale. Klaviatuur on üsna tavaline säästumudel, mitte halb, aga ka mitte midagi erilist. Madala käigu klahvid käivad pehmelt, kuid tõrkumata. Hiir on erinevalt viimasel ajal levinud trendist üsna suure kүүругa, nii et seda saab kasutada ka suurema kämbлага inimese, ilma et tal sõrmed krampi läheksid. Samas on nuppude külgmised servad suhteliselt teravad ja neil, kel kombeks nimetamatsiga kõvasti vastu hiire külge suruda, võib õhtuks sõrm hell olla.

Nõrgapoolne, aga vaikne

Arvuti töötab suhteliselt vaikselt ja selle põhjuseks on passiivjahutusega graafikakaart. Graafikakaardist erilist jõudlust välja ei pigista ning mänguarvutiks see valmiskomplekt ei kõlba, kuid kodu- ja kontoritöö jaoks on see just sobiv. Väga hea on, et graafikakaardil on olemas nii analoog-VGA-, DVI- kui ka HDMI-liides, mis teeb ühtmoodi lihtsaks nii uemate kui vanemate kuvarite ühendamise.

Emaplaadil on vaid kaks mälupeesa ja need mõlemad on täis, kuid õnneks on mälu 4 GB, millest peaks keskmise kasutaja jaoks olema enam kui küll. Kõvaketta vahetamine on lihtne, ketas on kinnitatud klambrite, mitte kruvidega, ning käib

[TESTITULEMUSED]

3DMark 03:	5486
3DMark 06:	1634
PCMark 05:	5818
Protsessor:	6302
Mälu:	4661
Graafika:	3418
Kõvaketas:	5640

[HINNANG]

Harju keskmise konfiguratsiooniga, üle keskmise vaikne ja nägus. Rahu ja vaikust armastavale arvutikasutajale.

[d] hinne:

välja korpuse külje poolt, mitte arvuti sisemuse poolt. Teise kõvaketta lisamiseks on vaja teist klambrite komplekti, mida saab Fujitsu Siemensi hoolduspartnerite käest, arvutiga neid kaasa ei tule ning lihtsalt kruvidega pole ketast võimalik raami külge kinnitada. Laiendusvõimalused pole muuski osas kiita, näiteks pole toiteploki uemate graafikaartide jaoks vajalikku lisatoitekaablit ning emaplaadil on nurkapidi nii palju toiteploki all, et viimast PCI-pesa saab teoorias küll kaardiga täita, kuid praktikas pole seda mõistlik teha, sest sel juhul jääks kaardi ja toiteploki ventilaatori vahele umbes sentimeetrine vahe, mis sisuliselt muudaks õhuvoolu arvutis olematuks.

Kartong plasti asemel

Ilmselt ajendatuna rohelisest mõtteviisist on korpuse õhuavast protsessori ja hutusventilaatorile suunav toru mitte plastist vaid ... kartongist. Tahaks loota, et see on suhteliselt kuuma-kindel.

Arvuti sobib eelkõige kodukasutajale, kes mängu ei mängi, sest arvuti jääb parema graafika väljavedamisega jänni, või kontorisse, kuhu tarvis vaikset ja nägusat arvutit. Mina näiteks sellise tööarvuti üle eriti ei kurdaks.

[d] SVEN VAHAR

Fujitsu Siemens Amilo Li 3420

HIND: 8990 KROONI

Müügil: Elion

Protsessor: Intel Pentium Dual Core E5200 (2,5 GHz)

Mälu: 4 GB

Graafika: passiivjahutusega NVIDIA GeForce 9300GE

Kõvaketas: 500 GB

Optiline seade: DVD DL +/- RW

Mõõtmed: 37,3 x 17,5 x 39,8 cm

Kaal: 9,6 kg

Muu: 8 x USB, gigabit LAN, HDMI, VGA, DVI, FireWire, S/PDIF, audioväljund ka esipaneelil, 20-in-1 mälukaartilugeja

Uus on sama hea kui vana

Pool aastat tagasi olin sunnitud ühest väga heast telefonist loobuma. Selleks ajaks olin juba ligi pool aastat kasutanud Nokia N-seeria parimat kaameratelefoni N82. Telefon oli suurepärane ja on endiselt.

• Vahepeal jõudsin ära harjuda 6220 Classicuga, kuniks Eesti poodidesse jõudis uus Nokia N79. Hea välimusega telefoni sarnasus N82-ga nii sisu kui vormi poolest pani mind taas natukeseks telefoni vahetama. Sportlikust huvist, et näha, mida uut on Nokia N82-ga nii sarnasele telefonile juurde pandud.

Kui erinevaid telefone suhteliselt tihti vahetada, siis on uutest mudelitest raske midagi üllatavat leida. Sisu poolest on kõik väga sarnased. Nii nagu mudelil Nokia N78 on ka N79-l sees väike FM-sagedustel töötav raadiosaatja, mis tekitab kolme meetri raadiuses vabale sagedusele väikese isikliku raadiojaama. Paned telefonis muusikalood mängima, valid menüüst FM-saatja ja vaba sageduse ning ongi su lemmikmuusikaga raadiojaam õhus. Proovisin autos. Mängis enam-vähem. Autoraadio RDS kirjutab ekranile raadiojaama nimeks NOKIA.

Väljastab nii heli kui pilti

Nokia N78-lt ja N81-lt näpatud puuetundlik juhratas ehk siis keskmise valikunupu ümber olev ring tunneb, kui teed näpuga nupul ringe nagu iPodil, ja nii saad liikuda telefoni menüüdes või pildigaleriis. Kohati on see isegi mugav, aga samas ei midagi sellist, mida igapäevaselt väga vaja läheks.

Nagu N82-l on ka sellel telefonil 3,5 mm kõrvaklapipesa ja 1200 mAh liitium-ioonakuga võib järjest muusikat kuulata kuni 29 tundi. Selleks, et telefonis oleks muusika salvestamiseks ruumi, antakse kaasa 4 GB micro-SD-mälukaart. Küll aga on jäetud laienemisvõimalus vaid kuni 8 GB micro-SD-mälukaartide lisamiseks.

3,5 mm kõrvaklapipesast tuleb välja ka videopilt, kuid kaabel tuleb lisavarustusena juurde osta. Kaabli lisamata jätmise üheks põhjuseks võib olla telefoni UPnP-tugi ja DLNA-sertifikaat, mis vähemalt teoorias peaks tähendama seda, et video, heli ja pildi edastamine peaks olema võimalik kodus meediakeskuses üle WiFi ehk traadita andmesideühenduse.

Väikesed valed valikud

Võrreldes N82-ga on telefonil sama-väärne viiemegapiksliline kaamera koos Carl Zeissi läätsesega Tessar. Erinevus on vaid niipalju, et N82-l oli kse-noonväik, mis minu arvates tegi väga head tööd, kuid N79-l on topelt LED-väik. LEDi väike eelis on see, et LED põleb hämaras filmimise ajal pidevalt. N82 ja 6220 Classic kasutasid hämaras

teravustamiseks seda punast maatriksit, mis lähedalt filmimise ajal jättis pildile alati punased ruudukesed.

Nuppude käsitlemise poolest meeldis mulle väga N82, sest selle telefoni numbriklahvid olid selgelt tasapinnast kõrgemad. Alati tundsid täpselt, millisele nupule vajutad. N79 numbriklahvid on paraku ühekõrgused ning vaid valikunupud ulatuvad tasapinnast kõrgemale. Ei ole kõige parem valik.

Igapäevase kasutamise muudab oluliselt mugavamaks korpusel eraldi asetsev klahviluku nupp. Klahvide lukustamiseks ei pea enam valikunuppu ja täрни vajutama.

Väljalülitamisnupule vajutades saab profiile muuta nagu kõigil teistel Nokia S60-ga telefonidel. Uue asjana, mida ma varem pole märganud, on sinna tekkinud menüüvalik «Energiasääst». See keerab ekraani taustavalgustuse intensiivsuse maha ega lase enam GPSi kasutada.

[d] OLIVER OJAMAA

Nokia N79

HIND: 7500 KROONI

Müüb: Zebra

Võrgud: 850/900/1800/1900, EGSM 900

Operatsioonisüsteem: Symbian

Ekraan: 2,4tolline, 16 miljonit värvi, 320 x 240 pikslit

Kaamera: 5 megapikslit CMOS, autofookus ja LED-väik

Ühendused: FM-raadio, A-GPS, Bluetooth 2.0, USB, WiFi

Mälu: 50 MB + micro-SD (kuni 8 GB)

Kõneae: kuni 5,5 h, ooteae kuni 406 tundi

Mõõtmed: 11 x 4,9 x 1,5 cm

Kaal: 97 g

[HINNANG]

Tehniliselt tasemel, aga tarkvara sobimatuse tõttu praktiliselt kasutuskõlbmatu telefon. Kahju, ootame Omnia 2.

[d] hinne:

[digi]
HEA OST

Kaua tehtud, kaunikene

Juba eelmise aasta lõpus tulid müügile Epsoni SX-seeria uued kombiseadmed. Alla 2000 krooni maksev SX400 on keskmiselt kallis, kuid üle keskmise hea, pakkudes täiesti arvestatavat prindikvaliteeti.

• Üleni must seade ehmatab algul paaneliga, millel 17 nuppu, kuid kasutamise käigus ilmneb siiski, et nupud on loogiliselt paigutatud ning teevad täpselt seda, mida tarvis. Väikesele LCD-ekraanile ilmuvad menüüid on loodud sellisel, et kõik valikud saab kätte vaid ühe-kahe nupuvajutusega.

Töö aeglane, ent korralik

Kuna tegu on tindiprinteriga, siis ei maksa siit ülehelikiirusel printimist oodata, pigem on printimine aeglane, aga korralik. Näiteks oskab printer vältida peene

Epson on teinud värviesitusega tubli tööd, seda nii printeri kui skanneri osas

geomeetrilise muustriga, aga juba kaugel silma kriipiva rastri teket mitte ainult printimisel, vaid ka mustvalge koopia tegemisel, kasutades tooni intensiivsuse edastamiseks peent kristallrastrit. Printimiskvaliteet isegi tavalisele kontoripaberile on väga hea.

Fotopaberile printimine võtab samuti ohtralt aega: 10 x 15 cm mõõdus tavakvaliteediga foto printimiseks kulub poolteist minutit ning kõrgkvaliteediga printimine

võtab juba ligi kolme minuti jagu aega. Otse mälukaardilt printides kõrgeimat kvaliteedirežiimi kasutada ei saa. Epsoni enda tarkvara kaudu saab printitavale fotole rakendada eelkorrektsiooni ja ülalatuslikult leiab valikute hulgast ka selliseid, mis mitte ei rõhuta, vaid hoopis mähendavad värvide intensiivsust. Näiteks portreerežiim tagab mitme konkurendi printereist välja tulevate roosade ja punetavate nägudega piltide asemel pildid, millel inimesed on normaalse heleda jumega ega näe välja nagu keedetud vähid.

See, et Epson üht-teist värvidest ja nende kasutamisest teab, ilmneb ka skanneri valikutest – algajatele pakutakse seal täisautomaatset, proffidele aga peenhäälestatud režiimi, kus saab luua skannimisprofiile enda määratletud värvikanalite, tooniköverate, muaree-eemaldustäpsuse ja muude tarvlike seadetega. Sellest skannerist saab kätte väga ilusa ja puhta, kokkumäkerdamata värvidega pildi.

Pigem külm kui soe

Fotohuvilistele hoiatuseks tasub mainida väljaprindi õrna külma varjundit, mis on selgemini nähtav mustvalgete fotopaberile printitud piltide korral, aga veidi ka värvipildidel. Selle võib Epsonile andeks anda, kuna tegemist on siiski koju või väikekontoris mõeldud mitteprofessionaalse printeriga. Teine asi, mille eest

Epson SX400

HIND: 1855 KROONI

Müügil: Zebra

Printimisresolutsioon: 5760 x 1440 dpi

Skannimisresolutsioon: 1200 x 2400 dpi

Printimiskiirus: ametlikult 34 lk/min

(mustandirežiimis), reaalselt 4 lk/min normaalrežiimis

Paberisalg: 120 lehte

Liides: USB

Muu: mälukaardilugeja

Mõõtmed: 18,2 x 34,2 x 45 cm

Kaal: 5,8 kg

peaks hoiatama, on see, et kui tavalisi SD-mälukaarte loeb seade meelsasti, siis SDHC-kaartidest näis ta justkui aru saavat, osates kuvada piltide arvu, kuid mitte osates neid kaardilt näidata või printida.

[d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Printimise ja skannimise kvaliteet on väga hea. Kui tindi maksumus ei heiduta, on SX400 hea valik.

[d] hinne:

Mobiiltelefoniga miniarvuti

Kui terve maailm on hullumas miniarvutite järele, siis ei saa keegi sellest kõrvale jääda. Nii panigi EMT oma esindustes müüki sisseehitatud 3G-modemiga Asus Eee PC.

• Ega nad muidu millegi poolest tavalistest miniarvutitest ei erine, kuid neile on sisse ehitatud 3,5G ja EDGE-modem, mis tähendab, et torika aga arvutisse SIM-kaart sisse, käivita lihtne ja mugav programm Mobile Partner ning surfa veebis, kus iganes vaja.

Väiksem ekraan

Esimest korda arvutit karbist välja võttes läks tarvis lausa kasutusjuhendit, et välja mõelda, kuhu SIM-kaart käib, aga siis sai selgeks: loomulikult aku alla, nagu mobiiltelefonidel ikka. Edasi käis kõik lihtsamalt: tuli vaid Mobile Partnerile öelda,

Asuse sisseehitatud modemiga arvuti on hea küll, aga liiga kallis

kes sa oled ja mis võrku sa tahad kasutada, ning ühendus oligi loodud ja toiming testitud tundide jooksul väga stabiilselt. Üheduse kiirus ja kvaliteet sõltuvad loomulikult operaatorist ning SIM-lukku Asuse arvutil peal ei ole: veebis sai edukalt surfata ka Elisa kaardiga.

Asusel on kõvaketta asemel sees 16 GB välmälu, mis teeb ta kõvakettaga konkurentidest 100 grammi võrra kergemaks,

aga ka veidi vaiksemaks ning tundus, et ka kiiremaks. Operatsioonisüsteemiks oli miniarvutitel tavaline Windows XP Home, protsessoriks Intel Atom N270, mälu 1 GB. Ekraan oli väiksem kui käesolevas numbris testitud Lenovol ehk 8,9 tolli, see aga tingis ka arvuti pisut väiksema väliskuju, mis aga kokku tingis Asuse suurima miinuse: klaviatuur on väga väike ning eriti kitsaks läheb klaviatuuri paremal poolel, imepisikestest nuppudest väga «ülerahvastatud» Enter-klahvi ümber. Asusel oli paraku palju ebamugavam trükkida kui Lenovo klaviatuuril ning väiksem ekraan ja väiksem korpus ei ole argumentiks, miks eelistada Asust Lenovole.

Psühholoogiline piir

16 GB välmälu ja 3G-modem on muidugi toredad moodsad nähtused, aga paraku tähendab see ka, et Asus Eee PC 901 GO on 1000 krooni kallim kui enamik konkurente.

Eraldi võttes ei ole see suur raha, aga mulle tundub, et psühholoogiline hinnapiir on miniarvuti puhul 6000 krooni. Sellest edasi pole miniarvuti enam soodus ning kompromisside tegemine kasutusmugavuse ja võimsuse arvelt on raskem. Muide, sellel arvutil pole ka Bluetooth-ühendus.

Muidugi, mugavus maksab ja need, kellel on tihti vaja sülearvutiga üle mobiil-

Asus Eee PC 901 GO

HIND: 7990 KROONI, (EMT kliendile 6990 kr)

Müüb: EMT

Protsessor: Intel Atom N270 1,6 GHz

Mälu: 1 GB

Kõvaketas: 16 GB välmälu

Ekraan: 8,9 tolli WSVGA (1024 x 600 pikslit)

Ühendused: 2 x USB, VGA, mälukaartlugeja (SD/MMC), audiosisend ja -väljund, WiFi (802.11 n), võrgukaart, sisseehitatud 1,3megapiksline veebikaamera, 3G-modem

Operatsioonisüsteem: Windows XP Home Edition

Mõõtmed: 22,5 x 17 x 3,4 cm

Kaal: 1,1 kg

livõrgu internetis istuda, oskavad hinnata seda, et pole vaja kaasas kanda ega ühendada USB-modemid või jamada mobiiltelefoniga arvuti ühendamise. Asusel pole midagi viga, kõik töötab ja töötab hästi. Kui ma aga endale miniarvuti ostaksin, siis praegusel hetkel võtaksin Lenovo.

[d] HENRIK ROONEMAA

[HINNANG]

Korralik miniarvuti sisseehitatud 3G-modemiga, aga kahjuks veidi liiga kallis ning klaviatuur on ebamugavam kui Lenovol.

[d] hinne:

Muusika kõigisse tubadesse

Küll oleks tore, kui paned suvalises toas arvutist muusika mängima ja selle peale hakkab muusika kostma näiteks elutoas, kust saad seda puldiga ülbelt kontrollida. See kõik on mitte üldse kallite vahenditega teostatav, kui sul on käepärast Creative'i Wireless Receiver.

• See on siiski võrrandi üks pool, sest üksnes ressiiveriga pole suurt midagi teha, vaid vaja läheb ka juhtmevaba saatjat, milleks sobib näiteks helikaart Sound Blaster X-Fi Notebook, mis istub sülearvuti ExpressCardi pessa, Xdock Wireless või Xmod Wireless.

Helikaart paika

Meie kasutasime helikaarti X-Fi Notebook, mille puhul on oluline installida kaasasolevalt plaadilt Creative'i Audio Control Panel, ilma milleta juhtmevaba ühendust kasutada ei saa. Helikaarti, millega tulevad kaasa nii kõrvaklapid kui ka

soliidne nahkümbris, saab loomulikult edukalt kasutada ka iseseisvalt, heliomaduste ja võimaluste poolest sarnaneb see äravahetamiseni eelmisel kuul testitud helipulgaga X-Fi Go! kui viimase mälu-pulgafunktsioon välja arvata.

Sülearvuti ühendamise ressiiveriga on üsna sirgjooneline – ühenda ressiiver vooluvõrku ja vea juhtmed kõlarite taha, valida saab nii 3,5 mm tavalise pistiku kui ka RCA-ühenduse vahel, viimase tarbeks on vastav kaabel karbis kaasas. Meie kasutasime 3,5 mm pistikut ja 2.1-kõlarikomplekti. Creative'i juhtpaneeli Entertainment Mode'i alt tuleb lubada muusika juhtmevaba kontrollimise võimalus ja viimaks kaks seadet omavahel sünkroniseerida, hoides ressiiveril ühendusnuppu viis sekundit all. Ja kõik toimib, ilma ühegi probleemita!

Heli ulatub majas kõikjale

Stiilne must ja läikiv ressiiver lubab kasutusraadiuseks 30 meetrit, mida korteri puhul on rohkem kui küll. Paigutasin arvutit ja kõlareid erinevatesse tubadesse ja

Mitte kordagi, ka arvutit ühest toast teise viies, ei katkenud ühendus ega ei esinenud heliedastuses mingisuguseid häireid

Creative Sound Blaster ExpressCard X-Fi Notebook

HIND: 1155 KROONI

Müüb: www.ox.ee

Ühendus: ExpressCard

Väljundid: kõrvaklapi- ja mikrofoniväljund

Creative Wireless Receiver

HIND: 1430 KROONI

Müüb: www.ox.ee

Väljundid: line out / 2x RCA

Vajab: Sound Blaster ExpressCard X-Fi Notebook, MovieWorks HD, Xdock Wireless, Xmod Wireless

kordagi, ka liigutamise ajal, ei katkenud ühendus hetkekski ning muusikas ei esinenud häireid. Karpi on kaasa pandud ka AAA-patareidel töötav pult, millega saab vastuvõtjat sisse lülitada, reguleerida helitugevust ning näiteks X-Fi Crystalizerit ja CMSS-3D-d sisse-välja lülitada, et ka kõige kurdim kõrv saaks aru, millise metamorfoosi on heli oma teekonnal arvutist kõlaritesse läbi teinud. **[d] MARTIN METS**

[HINNANG]

Helikaardi ja ressiiveri kooslus, millega saab kvaliteetselt ja juhtmevabalt arvutist muusikat maja teise otsa saata.

[d] hinne:

Uus kõva tegija

Kahju, et liyamat ei õnnestunud saada [digi] novembrinumbri suurde võrldustesti, sest see kuvar oleks kindlasti meie edetabeli segi lõonud ja mõnelegi konkurendile meeolehämi valmistanud. Kiidame seda kuvarit nüüd tagantjärele.

• Iiyama on suuremat sorti 24-tolline kuvar, suhteliselt paks raam ning tõhus ja tugev jalg rõhutavad niigi suure ekraani tõsist ilmet veelgi. Esipaneelile on mah- tunud nii juhtnupud kui stereokõlarid, mis vaatavad mitte taha või alla, nagu sisseehitatud kõlaritega kuvarite puhul kombeks, vaid ettepoole, kasutaja suu- nas.

Ergonoomika on paigas

Sellest, muide, on ka abi, sest ehkki kostuv heli pole võreldav korralike kõlarite oma- ga, on see kõvasti parem kui tavapärase plekine ja pinisev heli. Meeleolumuusikat oma lemmikraadiost kannatab nende kõ- laritega üllatuslikult kuulata küll.

Koostekvaliteet on hea, kuvarit saab ja- lal üles-alla liigutada, pöörata paremale- vasakule ja keerata teljel püstiasendisse ning kõike seda sujuvalt ja kindlalt. Kuvar

ei võdise ega loksu ja nupud on, jumal tä- natud, normaalsed – need on näpu all ka pimesi leitavad, mõistliku sammuga ning iga vajutuse peale kostab vaikne plöksa- tus.

Nagu raamgi on ka ekraan matt, mitte läikiv, ning kuigi see ei lase värvitoonidel läikekraaniga samal moel särada, pole siin värvid ka liigteravad ega lõika silma. Sar- naselt odava kuvari kohta väga hästi eel- timmitud Samsung T240-ga on ka Iiyama värvid eelnevalt paigas ning karbist välja võttes võib kuvarit kohe kasutama asuda, mida näiteks ei saa sugugi öelda siinsa- mas numbris testitud Fujitsu Siemensi kuvari kohta.

Kui sa pole just pildiproff, siis ei ole sul vajadust sellele kuvarile kalibraatori- ga kallale minna, vaikesätted on lihtsalt niivõrd mõistlikud. Värvid on tasakaalus ning ükski toon ei domineeri tuntuvalt

Iiyama ProLite B2403WS

HIND: 5429 KROONI

Müügil: aate.ee

Suurus: 24 tolli

Loomulik eraldusvõime: 1920 x 1200 piksli

Punkti suurus: 0,27 mm

Kontrastsus: 2000 : 1 (dünaamiline)

Heledus: 300 cd/m²

Reaktsiooniaeg: 3 ms

Vaatenurk (H/V): 170°/170°

Liidesed: analoog-VGA, HDMI, audiosi- send

Mõõtmed: 56,6 x 44,5 (kuni 57,5) x 22 cm

Kaal: 8,7 kg

teiste üle, tavaliselt kipub selleks olema punane, kuid Iiyamal on ka see kenasti kontrolli all. Toonijaotus on ühtlane, üle- minekul mustast valgeks pole märgata viletsamatele kuvaritele iseloomulikke hüppeid, ning kuigi vaikesätted on õige tsipaneke liiga soojad, püsivad kõik hallid toonid terves diapsoonis ikkagi hallide- na, mitte ei määrdud teatud vahemikes pruuniks, siniseks või roheliseks.

Kuhu kadus DVI?

Ainus, mis esmapilgul ehmatab, on pildi järelhelendus, vari, mis jätab kiirelt lii- kuva pildi taha värvilise silmaga tajutava «saba». Seda on näha isegi veebilehe kiirel üles-alla kerimisel. Õnneks on see siiski reguleeritav kuvari menüüst OverDrive'i sätete alt. Asi, mille pärast aga tasub pool punkti hindest alla võtta, on DVI-sisendi puudumine, seega peab kuvarist täie võt- miseks olema arvutil HDMI-liides.

Minu mäletamist mööda pole meil [di- gis] varem Iiyama kuvareid olnud ja seda enam on uustulnuka üle ainult hea meel.

[d] SVEN VAHAR

[HINNANG]

Väga hea kuvar väga hea hinnaga. Iiya- mat pole põhjust peljata, vähemalt selle- le mudelile läheb kindel ostusoovitus.

[d] hinne:

iPodi kiusaja

Mitmeid kordi on meie käes olnud MP3-mängijad, mis on peaaegu sama head kui iPodid, kuid alati on jäänud puudu see miski. SanDiski Sansa Fuze on üks neist, mis võiks olla väga hea taskupleier, kuid mis ühe jalaga ja täiesti süüdimatult astub ikkagi ämbrisse.

• SanDiski MP3-mängijad on meid ka varem postitiivselt üllatanud. Fuze'il on kõik eeldused, et olla väga hea muusikamängija. Stiilne väljanägemine, lai värivivalik ja otstarbekas nupupaigutus, mis laenatud Sansa Clipilt. Siililegi selged menüüd, FLACi ja Audible'i vormingute tugi, viiskas aku vastupidavus, micro-SD-kaardi pesa mälu laiendamiseks, küllaltki kiire failide kopeerimine, FM-raadio ja diktofon ning väga hea helikvaliteet. Ja selle juures üldse mitte ülemäära kõrge hind.

Kiidukõne käis eelkõige Fuze'i muusikakuulamise funktsiooni kohta. Kui jõuame video vaatamiseni, siis hakkab SanDisk kasutajale arusaamatul põhjusel kai-

kaid kodaratesse loopima. Videod tuleb konvertida, aga sellega oleme harjunud. Üllatus tabab meid siis, kui Sansa Media Converterit kaasasolevalt plaadilt ei leia.

CD-l on üksnes kasutusjuhendid, ka eestikeelne, mis juhatab meid SanDiski tehnilise toe lehele, kus tuleb ennast esmalt registreerida ja siis 100 MB eest tarvilikku tarkvara alla laadida. No milleks? Video kvaliteet on pärast seda Kolgata teed küll üle keskmise, kuid näiteks muusikavideotes löikab konvertimisalgoritm osad helid juhmalt maha.

Sansa Fuze on iPod Nanole korralik konkurent, kui suuta konvertimisprobleemist mööda vaadata. Jah, see ei ole muidugi mõista nii elegantne ja seksikas,

SanDisk Sansa Fuze (2 GB)

HIND: 2225 KROONI (8 GB)

Müüb: www.zebra.ee

Mälumaht: 2, 4 ja 8 GB

Ekraan: 220 x 176 pikslit

Failivormingud: MP3, WMA, WAV, OGG, FLAC, Audible, JPG, MPEG-4

Ühendus: USB

Tarkvara: MacOS, Linux, Windows XP/Vista

Mõõtmed: 48 x 79 x 8 mm

Kaal: 60 g

[d] hinne:

ekraan on väiksem ja vertikaalselt seda vaadata ei maksa, kuid Fuze on märksa odavam ja helikvaliteedis see Nanole alla ei jää. [d] MARTIN METS

Paranoia igaühele

Ilmaelule nii omase paradoksina võib inimesed jagada kaheks: nendeks, kes oskavad oma andmeid kaitsta, ja nendeks, kellel on vaja oma andmeid kaitsta. Nende rühmade kattuvus on paraku üsna tilluke.

• Tundlikku infot käitlevate kodanike, nagu advokaatide, kurjategijate, tähtsate ametnike või ärimeeste enamikul pole kümnendikkugi seda IT-turbe oidu, mis mõnel asjaarmastajast arvuti-häkkeril.

Kahetsus jõuab sageli kätte alles kohtupingis Kapo kogutud süüdistusmaterjali kuulates või infolekke tõttu vallandatuna töökoosolustega tutvudes.

Ennetamiseks hullemat soovitaksin tundliku info hoidjal krabada ligi IronKey valmistatava krüptomälupulga, kus terve virn korralikku, militaartugevusega andmeturbetehnoloogiat on vormitset pakendisse, mida ka liht-

inimesel on vägagi reaalne igapäevaseks tarbida.

Kogu krüptimine leiab aset riistvaraliselt, haketuseks aetakse andmed sassi 256bitise võtmega ja siis veel ka 128bitisega.

Kui proovida brute-force'ida, siis pärast 10. vale parooli sisestamist hävitab mälu pulk oma pardalt kõik andmed, sama juhtub kui proovida pulka füüsiliselt lahti muukida.

Lisaks võimaldab mälu pulk anonüümselt veebi brausida ning veebisaitide parooli salvestada.

See ilu on kogu täiuses saadaval vaid Windowsi kasutajatele, kuid ka Mac'i ja Linuxi tarvitajad saavad kasutada põhi- ehk krüpteeritud failihoidla funktsionaal-

IronKey

HIND: ALATES 1180 KROONIST

Müüb: Hermitage Solutions (www.hermitage.ee)

Suurused: 1-8 GB

Toetatud operatsioonisüsteemid: Vista, XP, 2000 SP4, OS X, Linux

sust.

Põhiliste turvariskidena saab nimetada andmetele ligipääsemist ajal, mil pulk on masina küljes, või siis füüsilist vargust, olles eelnevalt klahvilogija või vaatluse teel parooli kätte saanud.

[d] MART PARVE

[d] hinne:

Kiirust, andke mulle kiirust!

Kiirete ja mõõdukalt mahukate sülearvutikõvaketaste hinnad on viimase poole aastaga kõvasti langenud. Momentus 7200.3 on hetkel üks populaarsemaid 2,5tolliseid kõvakettaid ja pole raske mõista, miks see nii on.

Enamik uusi sülearvuteid on ka praegu müügil standardse 5400 rpm kõvakettaga, mis on igati adekvaatne igapäevaseks rahulikult tööks, kuid mille kiirusest nõudlikumale kasutajale enam ei piisa.

Esimesed turule tulnud sülearvuteile mõeldud 7200 rpm kõvakettad olid mitte ainult hirmkallid, vaid ka lärmakad, kuumenesid liiga palju ning panid sülearvuti randmetoe ebameeldivalt vibreerima, kuid Momentus 7200.3 on uuema põlvkonna kõvaketas, mis on neist probleemidest prii. Mu kartused, et mu sülearvuti muutub lärmakamaks ja kuumemaks, osutusid alusetuiks ning ka parima tahtmise juures ei olnud randmetoel tunda vibratsiooni.

Kuna kõvaketas läks kasutusse väikese ja õhukese ThinkPad X60s-i sees, oleks iga säärane kasutamist häiriv pisiasi üsna selgelt välja tulnud. Ainus, mis uuest kettast märku andis, oli tuntuvalt särtsakamaks muutunud operatsioonisüsteem. Võrdluses kaks aastat vana 5400 rpm Hitachi kõvakettaga tõusis keskmine andmeedastuskiirus üle kahe korra, 28 MB/s pealt 70 MB/s peale ja pöördusaeg langes 18,8 ms pealt 15,6 ms peale.

Arvestades seda, et Momentus 7200.3 on väiksema voolutarbega kui keskmine 5400 rpm sülearvutikõvaketas, siis on selle populaarsus igati mõisteta. Kahjuks ei olnud kõrvale võtta WD Scorpio Black samaväärset

Seagate Momentus 7200.3
ST9250421ASG

HIND: UMBES 1200 KROONI

Müüb: küsi arvutipoodidest

Mahutavus: 250 GB

Mälupuhver: 16 MB

Liides: SATA 3 Gb/s NCQ

Andmeedastuskiirus (min/maks/keskm):
44,7 MB/s, 89,5 MB/s, 70,3 MB/s

Pöördusaeg: 15,6 ms

[d] hinne:

modelit, kuid 7200.3 on kindel valik, kui on soov sülearvutit veidi rohkema kui tuhande krooni kulutamise eest kiiremaks muuta.

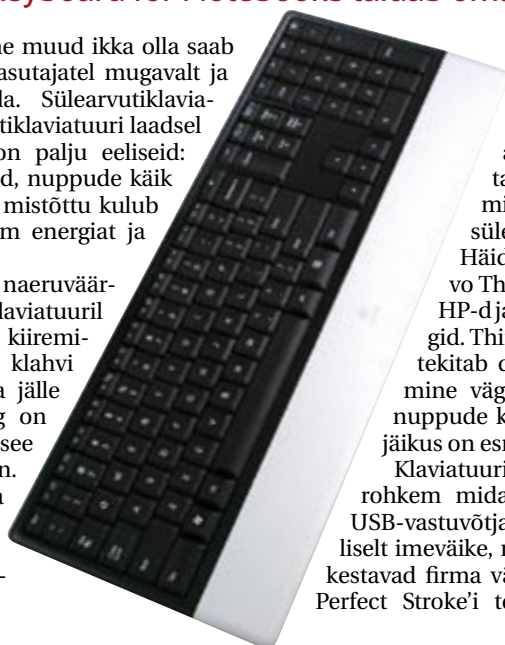
[d] SVEN VAHAR

Üks õige klaviatuur

Kui Logitech midagi juba ette võtab, siis korralikult, vähemalt klaviatuuride ja hiirte osas. Kuna inimesed on niikuinii harjunud sülearvutiklaviatuuridega, siis pole mingit kahtlust, et uus diNovo Keyboard for Notebooks täidab oma ülesannet hästi.

Mis see ülesanne muud ikka olla saab kui võimaldada kasutajatel mugavalt ja mõnusalt trükkida. Sülearvutiklaviatuuril või sülearvutiklaviatuuri laadisel pärisklaviatuuril on palju eeliseid: nupud on madalad, nuppude käik lühem ja kergem, mistõttu kulub trükkimisele vähem energiat ja isegi aega.

Võib ju tunduda naeruväärne, et madalal klaviatuuril läheb trükkimine kiiremini sellepärast, et klahvi põhja vajumise ja jälle üles tulemise aeg on lühem, aga nii see paratamatult on. Kes korra madala klaviatuuriga ära harjunud, ei taha suurt enam katsuda.

Üldhariduslikus mõttes on diNovo Keyboardil üks ülesanne veel: õpetada inimestele, milline on üks hea sülearvutiklaviatuur. Häid on vähe: Lenovo Thinkpadiid, mõned HP-d ja mõned Samsungid. Thinkpadi kasutajale tekitab diNovo taha istumine väga koduse tunde: nuppude käik ja klaviatuuri jäikus on esmaklassilised.

Klaviatuuri enda kohta pole rohkem midagi öelda, kui et USB-vastuvõtja on traditsiooniliselt imeväike, neli AAA-patareid kestavad firma väätl kolm aastat, Perfect Stroke'i tehnoloogia näeb

Logitech diNovo Keyboard for
Notebooks

HIND: UMBES 1200 KROONI

Müüb: küsi arvutipoodidest

Ühendus: USB

Operatsioonisüsteem: Windows XP või
Vista

[d] hinne:

ette, et klahvid paigutatakse teineteisest täpselt 3,2 mm kaugusele ja nii on tõesti hea. Kahjuks ei saa muuta klaviatuuri kaldenurka ning mõnele ei meeldi, et klahvid pole taustavalgustusega ning puuduvad ka USB-pesad, aga see on juhtmevaba klaviatuuri puhul paratamatus.

[d] HENRIK ROONEMAA

Pisike ja tubli

Samsung YP-U4 eristub konkurentidest huvitava lahenduse tõttu, mida olen varem kohanud ainult mälupulkade juures – USB-liides on peidetud lillaka, punaka või sinaka otsaga mängija sisemusse ja hüppab ühe kerge nupuvajutuse peale sealt välja.

• See kõik on väga stiilne, aga ... kuna USB-liidese mängijapoolsem ots on painduv, siis jääb YP-U4 kurvalt arvuti külge rip-puma. Auga väljateenitud stiilsuspunktid libisevad käest, jättes mahedalt vilkuvad lillakad LEDid märku andma seadme laadimisest.

Kõige paremad uudised esmalt: helikvaliteet on üllatavalt hea, mitte küll eelmisel kuul testitud iPod Nano tasemel, kuid igati viisakas siiski, ning DNSe (Digital Natural Sound engine) väärrib oma nime. Karbis olevad klapid on tublisti üle keskmise. Menüü on väga loogiline ja minimalistlik. Nup-pude paigutus nõuab pisut harjumist, sest tagasisidet vajutuse edukusest saab ainult klahvi-

hääle järgi. Hea on see, et korra muusika käima pannuna saab ka menüüdes kolades seda edasi kuulata, paljud MP3-mängijad sellist löbu ei paku. Vaikimisi on peal ekraanisäästja. LEDid hakkavad muusika ja nupuvajutuste saatel vilkuma, kuid need omadused saab vajadusel kiiresti välja lülitada.

Sellistele kergekaalu mängijatele omaselt on olemas raadio ja diktofon ning ka võimalus raadiot salvestada. Failid jõudsid Samsungi mängijasse viisaka ajaga – 157 MB-l kulus selleks 45 sekundit. Kaasasoleval plaadil on ka Samsung Media Studio, millega mängijat failidega täita, kuid selle kasutamine pole kohustuslik.

Oma klassis ehk väikeste ja

Samsung YP-U4 (2 GB)

HIND: TEADMATA

Müüb: küsi arvutipoodidest

Mälumaht: 2 ja 4 GB

Ekraan: OLED, 128 x 64 pikslit

Failivormingud: MP3, WMA, OGG

Ühendus: USB

Mõõtmed: 27 x 13 x 83 mm

Kaal: 27,5 g

[d] hinne:

kergete MP3-mängijate seas on Samsungi U4 väga tubli tegija, millel on ainult üks (ja enamasti konkurentidega sama) probleem, mille peale tasub enne ostmist tõsiselt mõelda – arvuti peab laadimiseks käepärast olema.

[d] MARTIN METS

Mitte minu stiil

Apacer turustab oma odavama hinnaklassi MP3-mängijat Audio Steno AU232 lausega «Absolutely my style!», mis paneb pärast seadme põhjalikku testimist sügavalt järele mõtlema, kes küll tahaks seda enda stiiliks pidada.

• Käte võttes tundub pleier kerge ja plastmassine ning arvestades seadme enda mõõtmeid on sinise taustavalgustusega ekraan väga tilluke, halvasti loetav ja tagatipuks kõikvõimalikku (peamiselt ebavajalikku) infot triiki täis. Pole ju kogu aeg tarvis näha, kas mängib MP3- või WMA-fail ning mis on selle *bitrate*. Mängija nupud on lihtsa paigutusega, kuid väga raske käiguga.

Originaalklappidega on heli tuhm ja elutu, viisakamate klappidega paraneb helikvaliteet märgatavalt. Ebameeldiva üllatusena puuduvad sel MP3-mängijal nii raadio kui ka diktofon. Failid venisid mängijasse: [digi] testiaeg oli

tagasihoidlik, kuid mitte täielik läbikukumine.

Kõik ei ole õnneks ainult halb. Tööis hoiab Apaceri vidinat üks AAA-patarei, mida kohtab tänapäeval aina harvem ja mis lubab selle näiteks arvutita reisisdes muretult kaasa võtta. Millegipärast joonistub välja vastuoluline skeem, kus parematel mängijatel pole patareisid, aga nõrgematel on. Mälu saab laiendada SD/SDHC/MMC-mälukaardiga, mis on samuti teretulnud.

Apacerile kohtuotsust välja kuulutades tuleb tõdeda, et paar plussi ei suuda üles kaaluda trobikonda miinuseid – ebamugav ekraan ja menüü, liialt jäigad nupud ja

Apacer Audio Steno AU232 (2 GB)

HIND: 532 KROONI (2 GB)

Müüb: aate.ee

Mälumaht: 1, 2 ja 4 GB

Ekraan: LCM, 128 x 32 pikslit

Failivormingud: MP3, WMA

Toetatavad mälukaardid: SD, SDHC, MMC

Ühendus: USB

Mõõtmed: 60 x 55 x 14 mm

Kaal: 26 g

[d] hinne:

keskpärane heli ei luba seda MP3-mängijat soovitada. Hea meelega jäta selle kellegi teise stiiliks.

[d] MARTIN METS

SUUR TEST

Blu-ray läheb kinno!?

Seekord on testis Blu-ray-plaadi (BD) mängijad. Iseenesest on ju selge, et kui võtame neli erinevat toodet, mis peaksid sisuliselt sama asja tegema, siis suudame neid kuidagi ju ka järjestada.

SUUR TEST

• Kui kastid olid meile kontorisse jõudnud, valitses esmapilgul nõutus. «Neid asju peaks väljanägemise järgi hindama,» oli esimene arvamus.

Kastid pandigi spontaanselt kohe pingeritta, piisas vaid pilgust firma nimele ja kaanepildile. Disainipremia läks Philipsile, testi võitjaks pakuti aga Panasonicut. Sharpile jäi viimane koht, seda suuresti kevadel põhjalikult teostatud teleritest kogemuste põhjal.

Mängija on vaid ühenduslül

Kastide lahtipakkimisel sai esialgne arvamus vaid kinnitust. Kui aga aparaadid sisse lülitasime, hakkasid kohe lahti rulluma erinevad kasutajakogemused – kõik firmad evivad mitte ainult erinevat tehnoloogiat, vaid ka eripärast mõtlemist ja filosoofiat, olenemata sellest, kas tegu on teleriga või mõne plaadi mängijaga.

Omaette küsimus on, mida üldse Blu-ray-mängija puhul testida. Jõudes 1080p HDTV maailma, ei ole enam põhjust rääkida analoogvideost, mille ümber kogu DVD-mängijate testimine seni suurelt osalt keerelnud on. Blu-ray-mängija on rohkem ühenduslül plaadi ning ekraani vahel, olgu tegu siis plasmateleri, LCD või projektoriga. See ühenduslül peaks olema «nähtamatu», st suutma plaadile pandu lihtsalt sinu telerini viia. Digitaalselt.

Kes ostab endale Blu-ray-mängija ja plaadid, see lihtsalt PEAB kasutama digiväljundeid, või muidu läheb kogu ilus idee kaduma ja sama hästi võiks endale DVD osta.

Lõpuks oli meie kõige suurem mure see, kas suudame leida kusagilt piisavalt

Kui aparaadid sisse lülitasime, hakkasid lahti rulluma kasutajakogemused

suure diagonaali ning hea kvaliteediga teleri või projektori, et üldse mingit pildi vahet märgata.

Ja siis tuli mõte, mis 1080p eraldusvõime vääriline – viisime testitavad mängijad KINNO!

Ja nüüd kinno!

Ajaloomuuseumil on Pirita teel, rahva keeli ka Orlovi lossi nime all tuntud paigas Filmimuuseum. Juhuslikult on seal üks väike kammerlik kinosaal, mis on justkui ajamasinas kohale toodud mõnest kolhoosikontori saalist või külakultuurimajas umbes nii 25 aastat tagasi. Mis veelgi olulisem, see kino sisaldab endas Canon XEED SX6 projektorit ning 4 meetri laiust

ekraani, 100 istmest rääkimata. Nii et igati sobilik kooslus panemaks kõiki testitavaid seadmeid tegema seda, milleks nad mõeldud on – filmi näitama.

Siinkohal otsustasime, et testime nii, nagu Blu-ray-mängija kõige tõenäoliselt filmisõbra juures kasutamist leiab – HDMI otse projektorisse. Kuigi meie kasutatav võimendi oli varustatud HDMI lülitamise võimalusega ning sisaldas lisaks väga head *upscaler*'it, ei kasutanud me seda video edastamiseks/konverteerimiseks, kuna seal sisalduv Faroudja kiibistik on võimeline ka VHS-kassetilt normaalse pildi manama. Meie tahtsime testida ikka mängijaid endid.

Samuti jätsime seekord testimata kõik analoogväljundid, mis seadmete küljes olid. 5.1- ja parematel kodukinovõimenditel on kõigil sees oma DTSi ja Dolby Digitali dekodeerid. Need vähesed, kellel on kõlarite taga eraldi *multichannel*-võimendi, on ka enam-vähem kindlasti ostnud sinna juurde eraldi dekodeerimiseseadme ega kasuta plaadimängija sisseehitatud helikanaleid. Kuna ka meil oli testsüsteemis olemas väga hea kodukinovõimendi Onkyo TX-SR803, siis ühendasime audio sinna ning seadistasime THXi peale.

ANDRUS AASLAID

(TESTISID VEEL TÕNIS TAMMISAAR, KAAREL RASPEL, PRIIT OJAVOOL JA PRIIT HEINSAAR.)

Sony BDP-S350

● Me lihtsalt pidime proovima, missugune on Sony poolt testi antud spetsiaalse Blu-ray-mängija tase võrreldes mängukonkurendiga. Algatuseks ekslesime tükk aega menüüdes, kuna pilt, mis HDMI-väljundist välja tuli, oli üleni roosa ja vale suurusega. Ilmselt oli tegu eelmisest testist peale jäänud seadetega, kuid HDMI kaudu me menüüd tervikuna ekraanile ei saanudki. Ühendasime seadme korraks projektori külge komposiitvideoga, seadistasime mängija nii, nagu vaja, ja lülitasime siis projektori jälle HDMI peale tagasi. Ja see seadistus oli seda väärt.

Ainsa BD-mängijana sai Sony valida kahe erineva RGB-kodeeringu vahel (Full 0...255 ja Limited 16...235), ning kuigi esmapilgul ei avastanud me pildis mingit vahet, selgus siiski üsna pea, et need mõned lisabitid värvides mängisid väga olulist rolli. Kogu vaadatud materjal oli sellel mängijal lihtsalt kuidagi ilusam ja kirkam. Lisaks veel hea kasutuskiir-

Sony oli ainsana taibanud panna puldile taustavalgustuse, kinos on ju pime!

rus nii laadimiste kui seadete sättimise ajal. Sonyd olid ka ainsad, mille puhul ei olnud 4 meetri laiusel ekraanil keerulistes liikuvates kaadrites näha hakkimist ega kaadrite hilinemist – kõik mängis reaajajas.

Huvitaval kombel oli Sony toonud sellesse mängijasse kaasa PlayStationilt tuttava kahe-mõõtmelise menüüsüsteemi, millest Sony ja veel mõni tootja proovivad vaikselt uut meediamaailma kasutajaliideste standardit teha. Ega tal ju viga pole.

Kõigist testis osalenutest oli Sony taas ainsana taibanud panna puldile taustavalgustuse, nii et testi tegemise ajal ei pidanud mobiiltelefoniga valgust näitama. Teised võiksid ka ära õppida, et kinos on tavaliselt hämar, olgu see siis kodukino või päris kinosaal.

Kokkuvõttes on Sony kindel testivõitja, andes tänu värvisügavusele ja headele seadmisvõimalustele silmad ette ka PlayStationile.

Aastaid on Sony suutnud valmistada head digitehnikat kodukino tarbeks, kuid kas teadlik analoogmaailma ignoreerimine või kulude kokkuvõtteid on Sonyle nii mõnedeski testides läinud maksma maksimumpunktid.

See-eest digimaailmas tundub Sony positsioon järjest tugevnevat, ning hea veelgi paremaks minevat. See Blu-ray-mängija oli

selgelt põlvkonna jagu konkurentidest ees ja seda mitte ainult pildikvaliteedi, vaid ka ergonomika osas. PlayStationilt tuttav menüüsüsteem peaks kõigil mänguhuvilistel südame soojaks tegema, taustavalgustusega pult ei nõua keset kinoseansi tulede süütamist ning plaadi laadimine ja menüüdes liikumine toimub piisava kiirusega.

See mängija on mõeldud inimestele, kes on nõus tegema endale selgeks mõne videomaailma algtõe, et vaadata oma projektori või teleriga parimat võimalikku. Meil õnnestus näha tõeliselt head pilti ning suur ekraan pakus päris kinoga võrreldava elamuse.

Ainus probleem Sonyga on see, et samasse hinnaklassi jääb ka PlayStation 3 ning valik nende kahe vahel pole üldse kergete killast.

[HINNANG]

Laiad seadmisvõimalused, testi parim pilt nii värvide kui kiiruse poolest. Seadmine on küll keerukas, aga seda väärt.

[d] hinne:

Sony PlayStation 3

● Kuna juba varem oli teada, et PlayStation peaks suhteliselt hästi Blu-ray'ga hakkama saama, otsustasime vaadata, kuidas PS3 filmide plaadilt mängimisega hakkama saab. Sai, isegi väga hästi.

Pult ja menüüd on PS3-l täiesti teistsugused, kui ehk tavaline kodukino puldi kasutaja harjunud on. Samuti tuleb klassikaline kaugjuhtimispult eraldi juurde osta. Meie kasutajate tavalisi raadiosidega mängimispulte ja nendega sai seadet hästi juhtida.

Pisut imestama pani, et videot ei saanud sugugi nii hästi konfigurereida, kui oleks oodanud. Nii jäigi meil 4 : 3 ekraanil pilt pisut väljavenitatuks.

Muidu on PlayStationis Blu-ray-mängijat kogu raha eest. Kaadrite lahtiharutamise võime oli väga hea, laadimine kiire ja menüüd loogilised. Ärme unusta, et tegu on ennekõike mängumasinaga, millega saab mängida inter-

PlayStation 3 mängib hästi filmi, aga surfab ka netis ja lahutab meelt

netimänge ja mis on üldse üks hea asi.

Kui jätta kõrvale asjaolu, et seadmisvõimused võiksid tõepoolest paremad olla ning klassikaline pult tuleb eraldi juurde osta, ei saa PS3-le filminäitamise osas eriti etteheiteid teha. Ei tasu unustada, et peale BD-mängija saad PS3 näol kaasaja kõige võimsama mängukonsooli, nii et lisaväärtus on nagu varnast võtta.

[HINNANG]

PS3 näitab head pilti, mängib ja käib internetis ehk on mitme masina eest korraga. Seadmisvõimalusi tahaks rohkem.

[d] hinne:

Panasonic DMP-BD35

● Me armastasime Panasonicut. Tundus, et Panasonic on oma klassikalise disainiga puldiga, selgete menüüde ning hea disainiga ka seekord asjale õigesti pihta saanud.

Pärast teleril tehtud kasutajaliideste ja ergonomika testi oli Panasonic selgelt võitja.

Tuleks mainida, et Panasonicu BD-mängija on mõotmetelt kõige väiksem, nii et kellel

Panasonicu puhul võlus testijaid sõbralik ja läbi mõeldud toode, mida on hea käsitseda

kapiserval ruumi vähe, leiab siit kohe lisaboonuse. Seadme välimus on praktiline, sisaldab ka peidetud nuppe.

Kahjuks ei suutnud me Panasonicul kuidagi selgeks teha, et ta peaks kasutama 1080p-pildiformaati. Parim, mille me menüüst kätte saime, oli 1080i ning seda oli suurel ekraanil märgatavalt liiga vähe, võrreldes teiste testitud seadmetega. Paberid küll lubasid ka 1080p olemasolu, aga menüüs seda polnud ning mille taha asi jäi, on tagantjärele raske hinnata.

Kindel on aga see, et kui terve hulk testijaid ei suutnud mängijast 1080p-pilti välja võluda, siis tõenäosus, et kasutaja seda kodus suudab, on suhteliselt väike. Ühegi teise BD-mängijaga testimise ajal sarnast probleemi ei

tekinud.

Kuna aga realses elus pole just paljudel inimestel nii suurt ekraani nagu meil, siis pole ka ilmselt 1080i-pilt sugugi ebaadekvaatne. Seega jagab Panasonic kolmandat-neljandat kohta Philipsiga.

[HINNANG]

Kõik on hästi läbi mõeldud, nagu Panasonicul ikka, aga me ei saanud kätte 1080p-pilti. Muud pole midagi ette heita.

[d] hinne:

Philips BDP7200

● Esimene emotsioon Philipsi BD-mängija puhul oli: «Jälle NEED menüüd!!!». Testijate hulgas jagunesid arvamused kaheks: ühtede meelest oli tegu hästi läbimõeldud, teiste meelest kasutuskõlbmatu menüüga.

Philips on üritanud menüüde juures teha innovatsiooni nagu Sony, aga intuiitsuseni on veel jupp maad minna

Kui Sony on teinud Blu-ray-mängija ja PlayStationi kasutajaliidese ringi ning tulemus ei sarnane millelegi, mis on varem olemas olnud, on see ometi intuiitivne ja kasutatav. Philips on ka proovinud innovatsiooni, aga intuiitsuseni jääb veel natuke maad.

Pildi poolest oli Philips okei, kuid miskipärast lõppesid pildiformaadi läbirääkimised projektori ja mängija vahel ebaõnnestumisega ning projektor oli sunnitud näitama 520p-pilti. Käsitsi 1080p pealesurumine lahendas probleemi.

Pildidetailide edastamise kiiruselt oli see mängija keskpärane, ületades küll Sharpi, kuid hakkides siiski teatud kohtades nähtavalt.

[HINNANG]

Kellele meeldib Philips, siis see on igati Philipsile kohane BD-mängija. Pilt on veidi aeglane, menüüd hoomamatud.

[d] hinne:

Sharp BD-HP20S

● Kui enne pole [digi] olnud embleemi «Ära osta!», siis selle seadme tarbeks peaks kujundaja sellise valmis tegema: mängija oli aeglane kõigis aspektides, mida saab üldse ühe BD-mängija puhul hinnata.

Sisselülitamisnupu korduva pressimise peale ei juhtunud midagi, kuni saime aru, et

Aeglane ja teistest kehvema pildiga, aga mitte odavam. Ootame Sharpi uut põlvkonda

võtsime kastist välja seadme, mis teeb 30 sekundit pimedast peast algaadimist.

Sama lugu on plaatide lugemisega. Kõigepealt kirjutatakse «Reading disc», siis, kümne sekundi pärast, «Reading done» ja seejärel ei juhtu midagi enam mõnda aega.

Sama asi on menüüdega - vajutad nuppu, aga midagi ei juhtu. Sekundi pärast juhtub. See eelmine asi, mida sa teha tahtsid. Plaadi sahtel liigub aeglaselt ja müürinal nagu ehtsal 1990. aastate algusest pärit CD-mängijal. Tagaküljele on kirjutatud «Powered by Java».

No aga ainult Javast ei piisa, protsessorit on ka vaja. Tuleb valida, kas investeerida C-programmeerijatesse või kiirese protsessorisse, mõlemaid korraga ei saa asendada

esimese kursuse tudengitega.

Mingi imelik probleem esines ka projektori ja mängija omavahelises suhtluses - ei suutnud nad sugugi kokku leppida, kuidas pildi külgede suhe välja näeb.

[HINNANG]

Plusside hulka tuleks kanda see, et Sharp mängib, aga laadimine on aeglane, pilt on aeglane ning kaugel konkurentidest.

[d] hinne:

[digi] ütleb:

• Läks nii, nagu minema pidi. Kui Blu-ray oli aastaid Sony lemmiklaps ning Sony oli vormingusõjas HD DVD-ga Blu-ray suurim apologet, siis oleks olnud ka imelik, kui Sony enda mängija poleks seda testi võitnud. Tihtipeale on see ikka nii, et kes asja kõige tõsisemalt võtab, see võidab. Võidab olümpiamängudel kuldmedali või esikoha meie testis.

Võitjat ei olnud keeruline valida, sest Sony BD-mängija pakkus sama hinna juures palju paremat pilti ning seadmele oli raske midagi ette heita. Ka teisele kohale jõudnud Sony PlayStation 3 näitas filmi mahamängimisel esmaklassilisi tulemusi ning on samas veel tänase päeva moodsaim mängukonsool!

Teistest nõrgem oli Sharp, aga see mudel on praeguseks juba ajalukku kadunud, nii et ehk järgmine põlvkond on konkurentidega samal tasemel. Blu-ray-mängijad on tootjategi jaoks uus ala ning iga järgnev mudelipõlvkond (mida praeguseks on välja lastud vaid paar-kolm) on teistest peajagu üle olnud.

Muretult võib osta ka Panasonicut ja Philipsit, neist iseäranis Panasonic meeldis meie testigrupile oma disaini ja inim-sõbraliku, läbimõeldud lähenemise poolest.

[TULEMUSED]

1

Sony BDP-S350

Testi parima pildiga mängija, samuti kõige paremate konfigureerimisvõimalustega. Kindel võitja.

2

Sony PlayStation 3

Sony tõestas selle testiga, et oskab Blu-ray-mängijaid teha. Vinge.

3

Panasonic DMP-BD35

Kvaliteetne, väga kasutajasõbralik, hea puldiga, teistest väiksem.

Järgmise Blu-ray-mängijate testi võiks ette võtta mitte varem kui aasta pärast, sest paljud testitud mudelid olid üsna

uued ja pealekasv pole selles valdkonnas väga kiire. Positiivne on see, et meie ostusoovitused kehtivad nüüd umbes aasta aega!

	Sony BDP-S350	Sony PlayStation 3	Panasonic DMP-BD35	Philips BDP7200	Sharp BD-HP20S
CD tugi	jah	jah	jah	jah	jah
JPEG tugi	jah	jah	jah	jah	jah
Super VCD tugi	ei	ei	ei	ei	ei
VCD tugi	ei	ei	ei	ei	jah
DVD tugi	jah	jah	jah	jah	jah
1080p väljund	jah	jah	jah	jah	jah
Upscaling	jah	jah	jah	jah	jah
HDMI	1	2	1	1	1
Komponentvideo	1	AV-multi out kaabliga	1	1	1
S-Video	1	AV-multi out kaabliga	ei	ei	1
SCART	1	AV-multi out kaabliga	ei	ei	ei
Koaksiaal-audioväljund	1	ei	ei	1	1
Optiline audioväljund	1	1	1	ei	1
Mitme kanali analoogaudioväljund	ei	ei	ei	1	1
Stereoväljund	1	AV-multi out kaabliga	ei	1	1
Ethernet	1	jah	1	ei	ei
Mõõtmed	430 x 60 x 220 mm	32,5 x 9,8 x 27,4 cm	430 x 49 x 249 mm	43,5 x 34,8 x 7 cm	43 x 33,5 x 6,9 cm
Kaal	2,9 kg	5 kg	2,6 kg	6,4 kg	4 kg
Hind	Umbes 4000 krooni	Umbes 4000 krooni	Umbes 5000 krooni	Umbes 5000 krooni	4990 kroon
Müüb	küsi elektroonikapoodidest	küsi elektroonikapoodidest	küsi elektroonikapoodidest	küsi elektroonikapoodidest	Elmaks
Punkte	5	4,5	3,5	3,5	2
Koht	1.	2.	3.	4.	5.

Internetipanga
kasutajale on meie
tellimiskeskond
kiireim, mugavaim ja
soodsaim viis heade
ajakirjade tellimiseks

telli.ee

HEAD AJAKIRJAD
HEA HINNAGA

Suure ulatusega supersuumid

[digi] testis laisa mehe objektive ehk supersuume, mis eriti hinnatud palju reisida armastavate piltnike seas. Kuidas mõjutab suur suumiulatus pildikvaliteeti ja millise tootja toru on parim?

• Üksteise järel on kõik suuremad objektiivitootjad tulnud välja nn supersuumidega, objektiividega, mille fookuskaugus on 18–200 mm või rohkemgi. Selline «kõik ühes» toru on väga mugav näiteks reisidel. Sest olgem ausad – kui paljud meist viitsivad reisile mitut objektiivi kaasa võtta? Isegi kui viitsiks, jääb mõni kaader ikka tegemata, sest ka objektiivide vahetamine on tüütu (ja välitingimustes mitte täiesti ohutu).

Otse loomulikult on mugavusel hind. Antud juhul siis mitte niivõrd rahalises kui just pildikvaliteedi mõttes. Kõik ühes objektiiiv ei suuda kuidagi teha sama head pilti kui iga konkreetse olukorra jaoks parim profiriist.

Nii on supersuumidel lainurga puhul (18 mm) probleemiks moonutus, *distortion* (sirgjooned pole päris sirged, jättes pildist pisut kummis mulje), ja vinjett (pildi nurgad on tumedamad kui keskosa), väljasuunitult (200 mm) aga *fringing* (värvilised fantoomvarjud kontrastsete kujundite taga).

Need vead kimbutavad kõiki tootjaid ja isegi kui ühes aspektis suudetakse kon-

kurente ületada, kipub mõni teine häda sedajagu rohkem painama.

Tähelepanelik tasub olla ka kaamerasisese välguga pildistades, kuna objektiiiv võib välku varjama hakata.

Selliste objektiivide tüüpiline häda on ka objektiivi väljavajumine kui kaamerat üle öla kanda või statiivilt allapoole suu-

Otse loomulikult on mugavusel hind, seda mitte niivõrd rahalises mõttes kui võrd pildikvaliteedi osas. Kõik ühes objektiiiv ei suuda kunagi olla nii hea kui spetsiaalselt iga olukorra jaoks mõeldud profiriist

natud pilti teha. Osadel torudel on selle vältimiseks küll lukk, ent see on poolik lahendus.

Kui sinu pildistamisharjumused on väga spetsiifilised, tasuks pigem valida mõni selle jaoks sobilik objektiiiv, kui aga tahad kaamerat palju kaasas kanda ja pildistada erinevat tüüpi kaadreid, võib supersuum olla mõistlik valik.

Testimisel võrdlesime objektiivide kaalu, hinda, kasutusmugavust ja loomulikult pildikvaliteeti. Objektiivide testimise kohta loe lähemalt käesoleva ajakirja rubriigist «Kuidas...».

Otse loomulikult on ja jääb selline test alati pisut subjektiivseks, kas või juba seetõttu, et kõiki objektive ei saa testida ühe ja sama kaameraga. Erinev kaamera aga tähendab erinevat sensorit ja protsessorit, mis mõjutab tulemust nii megapiksli-te arvu kui erinevate algoritmide tõttu.

Siiski üritasime pildistamisi sättida nii, et tulemused oleksid võrreldavad. Objektiivi väliste omaduste – kaal, koostekvaliteet ja kasutusmugavus – võrdlemisel ei mängi kaamera ju mingit rolli.

[d] KRISTJAN KALJUND

Kui rahas pole küsimus

CANON EF-S 18-200 MM F3.5-5.6 IS, 600 grammi, Overall, 9900 krooni

• Koos 50D kaamerakerega müüki tulnud Canoni supersuumi oodati pikisilmi ja tulemus oli ootamist väärt. Autofookus on peaaegu hääletu, ülikiiire ja täpne. Nii oli Canon ainuke, mis testitabeli «trikiga» koha eksimatult teravustada suutis, samas kui teiste objektiivide mootorid abitud edasi-tagasi suristasid.

Canon'i objektiivisisesed stabilisaatorid on legendaarsed ega valmista pettumust ka seekord. Stabilisaatorit kasutades võib kaamera säriaega rahumeeli vähemalt paari astme võrra pikemaks keerata, kartmata, et pildid kõlbmatult ebateravaks muutuksid.

Fookustamisketas pöörleb autofookust kasutades ka füüsiliselt ning käsitsi teravustamiseks tuleb objektiiv manuaalrežiimile ümber lülitada.

Canon'i suurimaks probleemiks on optilised moonutused ja kummis pilt, aga paraku pole sellest hädast prii ka ükski konkurent. Odava optika puhul tuleb sellega lihtsalt leppida. Või, kui piltide iseloom nõuab, siis natuke rasemat ja kallimat varustust kaasas kanda.

Objektiivi hind võiks tuhande-paari jagu

odavam olla. Eriti kui arvesse võtta, et teistel tootjatel on ka varjukomplektis, aga Canonile tuleb see eraldi juurde osta. Reisiobjektiivi kohta on sel ka pisut palju kaalu: 600grammise toru päev otsa kaelas tassimine võib päeva teises pooles üsna piinavaks muutuda.

Pelgalt kvaliteeti arvesse võttes pole aga supersuumide hulgas Canonile vastast. 50D ees võib tast küll pisut väheks jääda, aga 450D-ga moodustab see objektiiv ilusa paari. Testivõit ei ole küll mäekõrgune, aga siiski kindel.

[HINNANG]

Kiire, terav ja vaikne objektiiv – ühesõnaga, võitja. Kuulub Canoni paremiku hulka. Osta kõhklusteta.

[d] hinne:

[digi]
TESTI
VÕITJA

Hea hinnaga hea objektiiv

SIGMA AF 18-200 MM F3.5-6.3 DC OS, 610 grammi, Fotoluks, 7900 krooni

• Tublisti odavam Sigma suudab nii Canonile kui ka Nikkorile edukalt konkurentsi pakkuda ja kui võtta veel arvesse madalam hind, edestab testis napilt Nikkorit.

Kummist suumirõngast on väga hea ja kindel haarata ning see istub hästi peos. Teravustamismootor on vaiksem kui Nikkoril. Automaatteravustamise ajal liikuv ja tavalult suur fookusketas nõuab siiski üksjagu harjumist. Objektiivi oma raskuse mõjul väljavajumist üle öla kandes aitab vältida suumilukku.

Pildikvaliteet püsib üllatavalt ühtlane kogu kaadri ulatuses, pehmus ning optilised häired kasvavad nurkades vähem kui Tamronil ja Sonyl. Ka teravust hoiab Sigma kaadri servades palju paremini kui näiteks kallim Nikkor (mida testisime sama Nikon'i kaamerakere ees).

Sigma suurimaks probleemiks võib osutada objektiivi kaal. Väiksema kere ees mõjub see pisut kohmakalt ja võib süsteemi tasakaalust välja viia. Rääkimata koormusest kaelale, kui seda päev läbi rinnale riputatuna kandma peab. Kui aga kokku hoitud raha eest bensini osta, siis autoga reisijale sobib Sigma super-

suum väga hästi.

Pildikvaliteet on hea, moonutus selle klassi optika kohta võrdlemisi vähe ning teravust piisavalt. Muide, kui eelarve väike, siis Sigma supersuumist on saadaval ka ilma stabilisaatorita mudel. 2000 krooni odavam optika võib asja ära ajada, kui on tavaks pildistada pigem liikumatuid objekte või on võimalus kasutada statiivi.

Igal juhul kummutab 18–200 supersuum kõik eelarvamused Sigma kohta ja lubab seda universaal- või reisiobjektiiviks julgelt soovitada.

[HINNANG]

Vastuvõetava hinnaga objektiiv, mis on küll veidi raske, ent kvaliteedilt ületab nii ootusi kui ka enamikku konkurente.

[d] hinne:

5 X HELIIN LOIK

Kolmas – kallis ja kvaliteetne

NIKKOR AF-S DX VR 18-200 MM F3.5-5.6, 560 grammi, Fotoluks, 9490 krooni

• Välimuselt jätab Nikkor kõige professionaalsema mulje, koostekvaliteet tundub samuti eeskujulik. Käes istub Nikkor hästi, erinevalt kõikidest teistest asub suumirõngas fookustamisrõngast eespool, jäädes pilti tehes ideaalselt pöidla ja nimetissõrme vahele.

Suumirõngas ei liigu kogu suumi ulatuses päris ühtlaselt, keskel tuleb pisut rohkem jõudu rakendada, aga igapäevasel kasutamisel seda siiski peaaegu ei märka. Fookustamisrõngas ei pöörle automaatteravustamise ajal ning käsitsi teravustamine on võimalik isegi siis, kui autofookus on sisse lülitatud.

Teravustamine on kiire ja piisavalt vaikne, mõningane kriuksuv heli siiski pisut häirib. Stabilisaator on korralik ning selle intensiivsust saab eraldi nupu abil muuta, kui pildistada tuleb eriti karmides tingimustes.

Värviliste varjude poolest oli Nikkori toru testi parim: varje küll esines, aga nii mõnedki kohad, kus teiste objektiividega tehtud pilt oli kirju, joonistusid Nikkoriga pildistades ilma värviläbuba välja.

See-eest sirgjoonte moonutused hakkavad selle objektiivi puhul pikapeale tõesti häirima.

Kui sinu reisifotod koosnevad peamiselt hoonetest ja põnevast arhitektuurist, ei ole see objektiiv eriti hea valik. Teisalt võib hätta jääda ka loodust või kiiret liikumist pildistades, sest nii mõnedki objektiivi hädad (näiteks vinjett) kaovad väiksema ava korral – see on aga asi, mida sporti pildistades või looduses teravussügavusega mängides lubada ei saa.

Kokkuvõttes siiski väga hea optika ning universaalse objektiivina sobib D90 või D300 ette väga hästi.

[HINNANG]

Eeskujuliku välimuse ja ehitusega objektiiv. Kõrgema koha saavutamist takistavad väikesed puudused pildikvaliteedis.

[d] hinne:

Hind on kvaliteediga vastavuses

TAMRON AF 18-200 MM F3.5-6.3 XR DI II, 398 grammi, Photopoint, 4990 krooni

• Tamroni autofookus on küll kiire, aga teeb rohkem müra, kui peaks. Objektiiv on testi kergeim ja väikseim, reisi optika puhul on see vägagi määrava tähtsusega. Kui lisada soodne hind, võib hakata pildikvaliteedi osas silma kinni pigistama.

Kui seda mitte teha, siis tuleks norida piltide liigse «pehmuse» üle. Kuigi see on teatud piirini ka maitse asi, on talumatult uduse pildi saamise tõenäosus Tamroniga siiski üsna suur.

Kõige rohkem võiks aga viriseda värvihäirete üle – värvilised varjud on silmatorkavamad kui teiste objektiivide puhul. Kui tavaliselt kipub domineerima kas kollakaspunane või sinakas vari, siis Tamronil esinevad need mõlemad, eriti kaadri nurkades.

Samas on näiteks vinjett Tamronil vaat et väiksemgi kui kaks korda kallimal Nikkoril. See-eest teravus kaob kaadri keskelt eemale liikudes üsna kiiresti.

Ka koostekvaliteet tundub olevat kehvem kui konkurentidel, aga seda öeldes tuleb taas kord tähelepanu juhtida Tamroni hinnale. Küllap on ka tagasihoidliku kaalu saladus vä-

hemalt osaliselt plastist kaameraühenduses, mis jätab märksa vähem usaldusväärse mulje kui metallist analoogid.

Tamron pakub muide veelgi suurema ulatusega supersuume: 18–250 mm ning uusimana ka 18–270 mm. Viimast tutvustame lähemalt järgmises [digi] numbris.

Testi liidritele jääb Tamroni supersuum küll alla, ent väiksema eelarve korral võib Tamroni objektiivi siiski julgelt osta. Tuleb vaid meeles pidada, et ühes eelarvega peab langetama ka kvaliteedilatti.

[HINNANG]

Väike, kerge ja odav optika, mis ei üritagi endast ülivõimekat muljet jätta. Just see-tõttu odava kere ette täiesti pädev toru.

[d] hinne:

Uustulnukas ei skoorinud

SONY 18-200 MM F3.5-6.3, 405 grammi, Photopoint, 8990 krooni

● 18-200 mm Sony objektiivid on küll veel müügil, ent juurde neid enam ei tehta. Tehakse hoopis veel suurema ulatusega 18-250 mm optikat, kusjuures objektiivi suurus ja kaal ei ole märkimisväärselt kasvanud. Seda arvesse võttes tasub ilmselt praegu ostma hakates kulutada õige pisut rohkem ja osta uuem ning pikema ulatusega mudel.

Kas aga Sony supersuumi tasub üldse osta? Selle objektiivi autofookus võiks lärmakuselt võistelda meie kontori kohviautomaadiga, rebimine tuleks tihe. Pulmapeol pilti tehes saaks objektiivi omanik rohkem tähelepanu kui noorpaar, kontserdisaalis märkamatuks jäämisest võib samuti vaid unistada.

Teisalt pole sellise suumivahemikuga toru muidugi mõeldudki klassikalise muusika jäädvustamiseks ja vaevalt muretsete keset New Yorgi taksopasunakoori väga selle üle, kui valju heli objektiiv parasjagu teeb. Reisiobjektiivi puhul on tähtsamad teised kriteeriumid, näiteks suurus ja kaal. Ja siin ei ole enamikul konkurentidest midagi vastu panna, Sony toru on väike ja kerge.

Aeglane autofookus hakkab reisil kindlasti

häärima, eriti veel seetõttu, et see pole ootamise kiuste alati täpne. Abi ei saa ka käsitsi teravustamisest, sest seegi toimib veidralt ja mitte kuigi täpselt. Lisagem siia kõrge hind, plastist kaameraühendus (uue mudelil siiski metallist), iseenesest lahti libisema kipuv objektiiv (uue mudelil on lukustus), moonutused laiema nurga korral ja kromaatiline aberratsioon ning põhjused, miks selle objektiivi ostma peaks, kuivavad vägisi kokku.

[HINNANG]

Väike ja kerge, kuid kasutusmugavus ja kvaliteet jätavad soovida. Ilusatest värvidest ja kenast välimusest aga ei piisa.

[d] hinne:

[TULEMUSED]

1 Canon EF-S 18-200 mm

Kuigi raske ja kallid, on kvaliteet siiski nii hea, et esikoht tuli kindlalt.

2 Sigma AF 18-200 mm

Väga aus optika, mida julgeme kindlalt soovitada.

3 Nikkor AF-S DX VR 18-200 mm

Ilus ja vastupidav, aga pisikeste puudustega pildikvaliteedis.

[digi] ütleb

● Kuigi alguses tundus säärane test üsna meelevaldne ja ausa võrdluse jaoks ehk liigagi subjektiivne, tulid objektiivide tugevad ja nõrgad küljed proovimise käigus siiski üsna ilmekalt esile.

Vähimagi kahtluseta sai kinnitust kartus, et kui üks asi suudab teha kõike, siis ei tee ta midagi perfektselt. Suure ulatusega mugavusobjektiivi ost tähendab tahes tahtmata järeleandmisi kvaliteedis. Sõltub kasutaja suunilusest ja taluvuspiirist, millises ulatuses ta on valmis puudujätkidest mööda vaatama.

Samamoodi kehtib vankumatult teine vana tõde: kvaliteetne optika on raske. Pikal matkal võib paarisajagrammine kaaluha tähendada palju, ent taas kaasneb sellega järeleandmine ka kvaliteedis.

Päris kindlasti on aga supersuumid tulnud, et jääda. Küllap on tõeline rebimine selles vallas alles algamas ning sarnaselt hiljutisele megapikslirallile kaamerakerede puhul saame peagi näha suumiulatu-

Kasutaja taluvuspiirist sõltub, milles ta on nõus supersuumi nimel järeleandmisi tegema

se mõõduvõtmisi universaalobjektiivide seas. Sony 18-250 mm ja Tamroni 18-270 mm torude näol on algus igatahes juba tehtud.

Hiljutised uudised läbimurretest optika kompuutermodelleerimises ning täiusustest läätsetootmises piiravad supersuumide tuleviku varsti vaid fantaasiaga. Koos suumi pikenemisega võiks ju ka lainurk laiemaks muutuda ja objektiiv ise lühemaks.

Millal jõuab lettidele esimene 10-500 mm objektiiv, mis kaalub alla kilo ja mak- sab keskmisest kuupalgast vähem?

Telli [digi] koju!

Testime!

Võistlustules neli projektorit kodukinole

Kaamera

Nikon D700 testis!

Moodne kuvar

Dell Crystal särab

Kui sulle loeb välimus kõige enam

Kõlarid

iPodiga tuttu
Uus dokk toob iPodi magamistuppa

[digi]

Sügisel kooli uue arvutiga

Testis 12 mudelit!

iPHONE:

- **TEST:** uurime, kas iPhone on haip või ime
- **TOP 10** parimat programmi iPhone'ile
- **TOP 5** põhjust, miks uus iPhone on halb
- **KUIDAS** pääseda ligi iTunes'i poele?

Kuhu anda ära oma vana arvuti?

Ajakiri+
fotoraamat

39⁹⁰

Metal Gear Solid 4

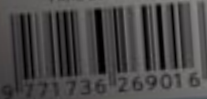

[digi] tellimiseks:

- helista 660 9797
- saada e-kiri aadressil levi@presshouse.ee
- mine kodulehele <http://www.telli.ee>

Tellimus maksab **399 kr** aastas, otsekorraldusega **33 kr** kuus.

Nr 41, september 2008
Hind 39.90 kr

9 771 736 26901 6

Katsetame puuetundliku ekraaniga GPSi

Uus hiir, mis mõeldud ainult naistele!

KUIDAS...

HAARA OMA TEHNIKAL SARVIST!

Kuidas teha mobiiltelefoniga isiklik telejaam?

LK 60

ARVUTI

Kuidas Windowsist OS X teha?

LK 52

Kuidas sülearvutile
mälu lisada?

LK 54

Kuidas vahetada sülearvuti
kõvaketast?

LK 55

FOTO

Kuidas objektive testida?

LK 56

Kuidas osta kasutatud objektivi?

LK 58

KUIDAS...

Windowsist OS X teha

Mitte ainult Apple'i arvutid ei näe lahedad välja, vaid ka OS X operatsioonisüsteem näeb vingem välja kui tavaline Windows. Maci ostmiseks on vaja kõvasti pappi, aga oma töölaua Maci-sarnaseks tuunimisest piisab vähemast, on vaid vaja üht vaba õhtupoolikut.

1.

Mida saab ja mida mitte?

Päris OS X-i sarnaseks ei saa Windowsi mitte kunagi, sest kahe operatsioonisüsteemi funktsionaalsus on selleks liiga erinev. Finder ja Explorer on väga erinevad failihaldurid, akende ja töötavate programmide haldamine käib erinevalt ja mitmete sarnaste objektide loogika on hoopistükkis erinev. Imiteerida on võimalik peamiselt vaid töölaua väljanägemist, kuid seegi on heaks vahelduseks juba tüütama hakanud ühetaolisele Windowsi ekraanipildile. Arvestama peaks sellega, et kuigi tasuta programmide abil saab päris palju korda saata, saavutad kõige parema tulemuse siiski tasulisi programme kasutades. Käesolevad juhised seda siiski ei eelda.

OS X-i välisilme on versioonide vahel muutunud, kuid enamus veebis tasuta saada olevaid vahendeid ja teemasid on loodud erinevatel aegadel ning alati päris hästi kokku ei sobi. Samuti pole hetkeseisuga olemas ühtegi

täielikku viimase OS X-i versiooni kajastavat teemapaketti, seega tuleb leppida sellega, et lähemal vaatlemisel pole kõik nii ilus kui päris Maci kasutades.

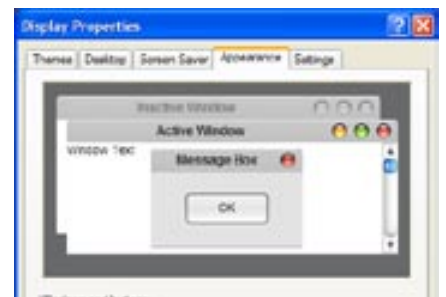
2.

Ettevaatus pole kunagi liiast

Enamus kirjeldatud toiminguid ei ole sinu arvutile ohtlikud, välja arvatud kasutajaliidese teemade muutmiseks vajalik süsteemifailide modifitseerimine. Enne katsetama hakkamist peaksid olema kindel, et oskad Windowsi taas tööle saada, kui see mingil põhjusel streikima hakkab. Kõik kirjeldatud programmid töötavad korralikult tuhandetel kasutajatel, aga see ei tähenda, et sinu arvuti ei võiks olla just see esimene, kus need tööle ei lähe või midagi ära rikuvad.

Kui sa ei raatsi päris Windowsil katsetada, siis kasuta virtuaalmasinasse installitud Windowsi. Virtuaalmasina kasutusõpetuse leiad novembrikuu [digit]. Alljärgnev kehtib ainult Windows XP kohta, Windows Vista jaoks on

teised programmid ja sellest teeme juttu ehk kunagi edaspidi.

3.

Kasutajaliides

Akende ja muude kasutajaliidese visuaalsete elementide muutmiseks on kaks lihtsat võimalust: paigata Windowsi süsteemifaili uxthemes.dll, kõrvaldades sellest digitaalse sertifikaadi kontrolli, mis omakorda võimaldab kasutada internetis vabalt saada olevaid teemafailide, või kasutada

mõnda tasuta programmi, näiteks Stardocki (stardock.com) WindowBlinds, mis pressib end töö käigus Windowsi aknahaldusse vahele ja võimaldab samuti kasutada muid teemasid.

Tasuta hakkamasaamiseks otsi internetist programmi nimega UXTender, leiad selle kindlasti näiteks siit: <http://is.gd/cJlf>. See programm teeb õigesse faili vajaliku muudatuse. Uute teemade kasutamiseks pead arvuti taaskäivitama. Nüüd saad kasutada laialt levinud teemafaili, millede hulgas leidub ka OS X-i imiteerivaid. Piltidel on näitena kasutatud teemat Leopard 3.0, mille leiad aadressilt <http://is.gd/cJpH>. Teisi OS X-i teemasid leiad märksõnada "OS X msstyle" abil. Laadi alla sulle meeldivat teemat sisaldav arhiiv ja paki see soovitud kausta lahti. Selle võib, aga ei pea panema kausta C:\Windows\Resources\Themes. Windows suudab teemat käivitamisel laadida suvalisest kohast eeldusel, et see on kohalikul kõvakettal, mitte võrgukettal. Teema aktiveerimiseks topeltklõpsa .msstyles-laiendiga failil. Avaneb Windowsi teemavaliku aken, kust saad uue teema töölaual rakendada OK-nupule klõpsamisega.

Kuna OS X-il asub menüüriba ülevall ning Leopard 3.0 kasutab veel vana tüüpi kumerate nurkadega riba, tõsta nüüd juba muutunud välimusega tegumiriba ekraani ülaserava, et pilt veidi rohkem OS X-ile sarnaneks. Selleks paremklõpsa tegumiribal, võta linnuke valiku Lock the Taskbar eest, haara kuskil riba vabast kohast kinni ja lohista see hiirega ekraani ülaserava välja. Sinna istub see juba märksa paremini. Hakkab looma, mis?

4.

Dokk

Siin on sul jällegi valida tasutaile ja tasuta variandi vahel. Kui sul pole kahju välja käia paarsada krooni, siis on Stardocki (stardock.com) ObjecDock parim valik, aga kui ihnus ei luba, siis kasuta samuti suurepäraselt tasuta analoogi RocketDock (rocketdock.com). Lae RocketDock alla ja installi. Käivitamisel ilmub dokk ekraani ülaserava, selle allaserava saamiseks paremklõpsa mõnel dokki ikoonil, vali alammenüü Screenklõpsa ja sealt omakorda Bottom. OS X-iga sarnase dokki teema saad näiteks siit: <http://is.gd/cJEE> või siit <http://is.gd/cJF9>. Teema kaust tuleb lahti pakkida RocketDocki installikausta alamkausta Skins, tõenäoliselt asub see sul C:\Program Files\RocketDock\Skins. Seejärel on see kohe saadaval RocketDocki seadete jaotisest Style. Dokile saad rakendusi lisada ja nende ikooni muuta paremklõpsuga avanevast kontekstimenüüst. Rakenduse lisamiseks vali sealt Add Item ja seejärel File. Programmi,

mida soovid dokile lisada, pead ise failihalduri abil kettalt üles otsima ja RocketDockile ette näitama.

5.

Dokumendikuhjad

Mis oleks üks dokk ilma OS X-i kasutajate hulgas nii populaarse dokumendikuhjata? RocketDocki jaoks on saadaval moodul, mis kuvab sinu ettenäidatud kaustast samasuguse kaunitult kaarduva dokumendikuhja. Mooduli saad siit: <http://is.gd/bHdn> ja selle installimiseks paki see lihtsalt lahti RocketDocki installikausta alamkausta Docklets. Vaikimisi installi puhul on selleks tõenäoliselt C:\Program Files\RocketDock\Docklets. Dokumendikuhja lisamiseks dokile paremklõpsa dokil ja vali alammenüüst Add Item käsk Stack Docklet. Dokile tekib tühi ikoonikoht, millel klõpsamine ei tee midagi. Paremklõpsa sel ikoonil ja vali Icon Settings. Väljal Folder näita ette kaust, mida sa soovid selle ikooni alt klõpsuga avada, ja väljal Icon vali dokil seda tähistav ikoon. Valik Mode määrab, kas kausta sisu avatakse kaarduva lehvikuna või tavapärase ruudustikuna.

6.

Taust ja ikoonid

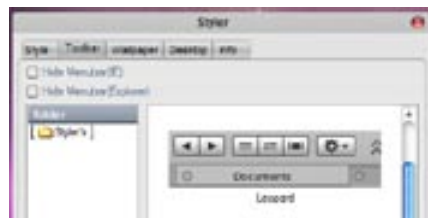
Mõned Mac OS X Leopardi taustapildid leiad sa siit: <http://is.gd/cJdT>, kuid ka muude leidmisega ei tohiks olla raskusi, kui kasutad otsingus märksõnu "OS X wallpaper".

Terve Windowsi ikoonikomplekti üheaegselt ümbervahetamiseks tuleks kasutada spetsiaaltarkvara nagu näiteks IconPackager, aga see maksab. Tasuta läbi ajades tuleb leppida vähemaga. Töölaualt saad ebavajalikud otseteed ära koristada ning vajalikke ikoone saad sa muuta ka ise. Tiri saidilt <http://is.gd/cKby>. .ico-vormingus ikoonide komplekt ja asenda otseteede ikoonid pisut «mäkilikematega». Selleks paremklõpsa otseteel, vali käsk Properties ja avanevas dialoogiaknas klõpsa nupul Properties. Sealt saad valida uue ikooni. Süsteemsete ikoonide, nagu My Computer, My Documents ja Recycle Bin, muutmiseks paremklõpsa töölaual, vali Properties ja avanevast dialoogiaknast Display Properties vali vahekaart Desktop, kust juba leiad nupu Customize Desktop. Sellel klõpsates avaneb aken, milles saad ka neid tüütuseni tuttavaid ikoone oma suva järgi muuta.

Kui sa aga eelistaksid täiesti askeetlikku töölauda, kus pole mitte ühtegi süsteemset

ikooni, siis avastad, et üks ikoon, mida ei ole võimalik töölaualt ära koristada, on prügikast. Ka sellele probleemile on lahendus olemas. Ava registreeridaktor, kirjutades Start-menüüs käsuga Run avanevale sisestusväljale *regedit*. Avanev aknas liigu mööda registriharusid edasi, kuni jõuad haruni HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Desktop\NameSpace. Seal all on paar kuni kümme kuueteistkümnendkoodis rida, otsi neist üles rida {645FF040-5081-101B-9F08-00AA-002F954E}. Selle kustutamisel kustub töölaualt ka prügikast. Kui see kohe ei kustu, siis logi vahepeal Windowsist välja. Enne tolle rea kustutamist tee siiski sellest registriok- sast varukoopia, et saaksid hiljem vajadusel prügikasti taastada. Varundamiseks aktiveeri nimetatud rida hiirega ja vali menüüst File käsk Export ja salvesta registrifail kuhugi kindlasse kohta. Hiljem taastamiseks topeltklõpsa lihtsalt sellele failil. Kui sa aga ei tea, mis asi see register on ja milleks seda tarvis on, siis parem ära näpi, katsu ekraanil laiava prügikastiga kuidagi hakkama saada.

Nüüd torkavad muude tumedate kasutaja- liidese elementide seast teravalt silma kollased kaustaikoonid. Neid saab muuta vabavalise programmiga iColorFolder, mille leiad siit: <http://is.gd/cKoY>. Installimise käigus saad sa kohe valida Mac OS X-i teema. Selle tulemusena muutuvad kollased kaustaikoonid helesinisteks. Programmi veebilehelt saad ka lisateemasid.

7.

Exploreri tööriistariba

Exploreri tööriistariba lapsikutes värvides ikoonid tuleks samuti välja vahetada. Selleks saab kasutada programmi Y'z toolbar või Styler. Rohkemate võimalustega Styleri saad siit: <http://is.gd/cKOT> ning Leopardi nupurea näiteks siit: <http://is.gd/cKOC>. Installi ja käivita Styler. Paki teemafaili lahti Styleri teemade kausta, vaikimisi on see C:\Program Files\Styler\TB\skins\Styler's. Paremklõpsa olekual Styleri ikoonil ja vali Show. Vahekaardilt Toolbar vali sobiv teema ja aktiveeri see topeltklõpsuga. Nüüd jääb üle veel ära peita Exploreri enda nupuri- da ja ongi pilt peaaegu nagu päris!

8.

Uuri ise edasi

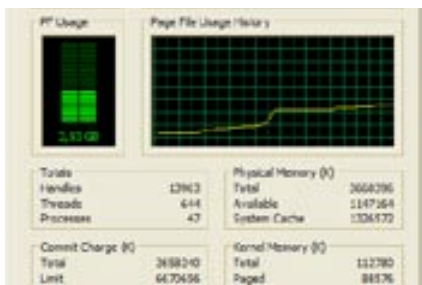
Tegelikult leidub programme ja nippe, millega arvutit veel «mäkilikumaks» muuta, rohkemgi, aga jäägu nende avastamise rõõm sulle endale.

[d] SVEN VAHAR

KUIDAS...

sülearvutile mälu lisada?

Praegu on mälude hinnad madalseisus ja ainult rumal jätaks kasutamata võimaluse sülearvutile soodsalt jõudlust juurde lisada. Mälu lisamine sülearvutile on üks lihtsamaid võimalusi üldse oma veidi unine rüperaal märksa särtsakamaks muuta.

1.

Kui palju su arvutile mälu vaja on?

Tavaliselt öeldakse, et sülearvutile pole vaja nii palju mälu kui võimsamale lauaarvutile, kuid see pole nii. Sülearvutil jookseb sageli mitmeid lisaprogramme, mida lauaarvutil vaja pole, näiteks akumöödik, WiFi haldur, eriklahvide juhtprogramm, tootjafirma monitoorimistarkvara jne jne. Tänapäeval olgu sul arvutis mälu juba vähemalt 1 GB ja Windows Vista puhul pigem 2 GB.

2.

Mitu mälumoodulit arvutisse mahub?

Enamasti on sülearvuteil kaks mälupesade, kuid on ka vaid ühe mälupesaga arvuteid. Mälu lisamise või vahetamise korral tuleb arvestada, et uuematel arvutitel saab suurema jõudluse kui lisada ühe mälumooduli asemel korraga kaks, nii et mõlemad pesad oleksid täidetud. Seega on nt 2 GB mälu parem lisada mitte ühe 2 GB suuruse vaid kahe 1 GB suuruse mooduliga. Enamik sülearvuteid toetavad kuni 4 GB mälu, aga mõned vanemad võivad toetada ka ainult kuni 1 GB või

2 GB. Samas on suure mahuga mälud üsna odavad ja võimalusel osta pigem rohkem kui vähem.

3.

Pimesi ära osta

Pead välja selgitama, millist mälu sinu arvuti toetab. Täpsemalt loe mälude ja nende kiiruste kohta oktoobri [digist] nr 42, aga lühidalt – pead arvuti andmelehel või praeguse mälumooduli pealt välja lugema, millist tüüpi mälu arvuti toetab. Olulisteks märksõnadeks on mälu tüüp (DDR või DDR2) ja kiirus. Mälu kiirus võib olla märgitud nii megahertsides kui PC-märgistusega, näiteks kleebisega PC2-5300 mälu võib olla hinnakirjas lihtsalt kui DDR2-667. Kui sinu arvuti toetatava mälu tüüpi leida ei õnnestu, mine koos mooduliga arvutihooldusse ja palu mälu andmed välja selgitada. Ostes olemasolevale moodulile teise lisaks, jälgi, et need oleksid sarnaste näitajatega. Töö käib ainult aeglasema mooduli kiirusel. Kahe tootja samade näitajatega moodulid töötavad sageli koos, aga mitte alati. Kindluse mõttes osta identsed, sama tootja mälumoodulid.

4.

Kruvikeeraja näppu

NB! Enne, kui mälu välja kiskuma hakkad, lülita arvuti täielikult välja. Suikvelrežiimi (sleep) või talveunne (hibernate) jätmisel tekib ebakõla mälu ja kõvaketta oleku vahel ning arvuti jookseb kokku. Mälumoodulid on komponendid, mille vahetamine ei too enamasti kaasa garantii katkemist. Kehtiva garantiiga masina puhul tasub

selles igaks juhuks enne veenduda. Tavaliselt pääseb mälupesadele ligi põhja all oleva kaane lahtikruvimisel, kuid mõnedel sülearvutil tuleb selleks hoopis klaviatuur pealt võtta.

5.

Vahetus vähem kui minutiga

Mälumoodulid on pesasse kinnitatud küljeklambritega, mis tuleb ise sõrmega või kruvikeeraja otsaga ettevaatlikult lahti lükata, et moodulit kätte saada. Moodul tuleb pesast välja umbes 30kraadise nurga all. Sõrmedega ei tasu katsuda moodulil olevaid musti kiipe ja allserva ääristavaid kuldseid klemme, kinni peaks hoidma mooduli servadest, trükiplaadiosast. Reaalselt aga pole alati võimalik moodulit neid puudutamata välja võtta. Nagu alati, tasub end enne maandada ning veenduda, et käed pole higised või rasvased. Uus moodul läheb sisse täpselt vastupidises järjekorras: esmalt lükka see umbes 30kraadise nurga all pesasse, jälgi seejuures, et moodulis olev sälk ja mälupesas olev hammas satuvad kohakuti. Seejärel suru moodul alla, emaplaadiga horisontaalseks, kuni klambrid lukustavad mälumooduli kuulda klõpsatusega mõlemalt poolt.

6.

Kui arvuti ei tööta

Kui arvuti piiksub ega lähe tööle, on mälu valet tüüpi või ei ole moodulid korralikult pesas. Veendu, et sul on sobiv moodul, et mälud oleksid lõpuni pesasse lükatud ja mõlemad klambrid kinni. Kui operatsioonisüsteem ei käivitu või tõrgub, siis taaskäivita arvuti, käi BIOSe seadistustest läbi ning lase arvutil uus mälu korralikult tuvastada ja omaks võtta. [\[d\]](#) SVEN VAHAR

KUIDAS...

vahetada sülearvuti kõvaketast

Vahetasid sel aastal lauaarvuti lõplikult sülearvuti vastu välja? Alguses oli kõik tore, aga nüüd kimbutab ruumpuudus? Pole probleemi, sülearvutile suurema kõvaketta lisamine on käkitegu.

lahtiselt pehmenuste vahel või aluse või raami külge kinnitatud. Kindlasti on eraldi kinnitusega küljelt sisse käiv kõvaketas. Kui kõvaketta välja tirid, siis jäta meelde, mispidi see arvutis sees oli. PATA kõvaketaste puhul on oht neid pärast valepidi (nt kõht ülespidi) tagasi pannes ühendusnõelu vigastada. Esimest korda kõvaketast vahetades aseta kõik jupid lauale täpselt sellises asendis, nagu need tuleb hiljem tagasi panna.

1. Millist valida?

Sülearvutile kõvaketta valimisel kehtivad osalt veidi teised reeglid kui lauaarvuti puhul. Sülearvutite puhul on mõnest lisagigabaidist tähtsamad kriteeriumid vaikus, vähene voolutarve ja jahedana püsimine. Õnneks on viimasel aastal turule tulnud terve hulk uue põlvkonna sülearvutikõvakettaid, mis pole mitte ainult kiired, vaid ka vaiksed ja jahedad. Paari aasta vanusele sülearvutile uut kõvaketast ostes ei tasu vaadata enam mitte mahu vaid ka kiiruse peale. Kui suure tõenäosusega on sinu sülearvutis praegu 5400 rpm (pööret minutis) kõvaketas, siis nüüd tasub juba osta 7200 rpm kõvaketas. Võit kiiruses on märgatav. Ka pole uuematel 7200 rpm kõvaketastel enam kuumuse- ja müraprobleemi, mis käis kaasas esimeste kiirete sülearvutikõvaketastega. Kindlasti tasub osta võimalikult suure mälupuhvriga kõvaketas, 16 MB puhver on saamas standardiks. Mahu-hinna suhtelt on kõige soodsamad praegu 160-250 GB kõvakettad.

2. Milline neist ikkagi sobib?

Kahjuks ei ole sul valikut, sa pead ostma sellise liidesega ja sellistes

mõõtmetes kõvaketta, mis su sülearvutisse mahub. PATA (tuntud ka kui IDE) liides on kasutuses enamusel vanematel sülearvutitel, viimase kahe aasta jooksul toodetud sülearvutitel on sageli juba SATA. Kui sa ei kavatse oma PATA-kõvakettaga sülearvutist veel niipea loobuda, siis osta uus kõvaketas võimalikult kiirelt, sest need kaovad järk-järgult müügilt ja uusi mudelid enam naljalt ei tule. Lisaks liidesele pead teadma kõvaketta mõõtmeid, 99% juhtudest on selleks 2,5tolline kõvaketas, aga mõnedel eriti kergetel ja väikestel sülearvutitel on 1,8tolline kõvaketas. Viimasel juhul oled sa hädas, sest uusi 1,8tolliseid kõvakettaid on saadaval vaid üksikuid ja neidki tuleb raske raha eest eraldi tellida.

3. Jäta paigutus meelde

Nagu mäluigi lisamine, ei tühista kõvaketta omavoliline vahetamine garantiid, ent igaks juhuks tasuks sul enne arvuti lahtikangutamist selles kindel olla. Kõvaketale saad sa ligi kas arvuti põhja all või korpuse küljel oleva luugi kaudu. Sõltuvalt sinu arvuti mudelist on kõvaketas seal kas

4. Vana välja, uus asemele!

Kruvi vana kõvaketas lahti ja uus selle asemele. Aseta kõvaketas oma kohale tagasi ja veendu, et see läheb lõpuni oma pesasse. Kui kõvaketas jääb loksuma, siis oled sa midagi valesti teinud, mõned jupid tagasi panemata unustanud või ketta vales asendis sisse lükanud. Eraldi kaablitega ja toitejuhtmetega sul tegemist ei tule, kõvaketast õigesti pesasse lükates ühendatakse need juba ise ära. Seepärast on sülearvutil kõvaketta vahetamine kõvasti lihtsam kui lauaarvutil.

5. Kui arvuti ei tööta

Kui arvuti uue kõvakettaga käivitades piiksub või ekraanil puuduvad kettast teavitab, ei ole ketas korralikult ühendatud. Võib olla vajalik ka BIOSe seadistused ette võtta ja uus ketas tuvastada ja omaks võtta lasta (detect HDD). Kui SATA-kõvaketas küll töötab, aga operatsioonisüsteemi installimine ei õnnestu, siis muuda BIOSe seadistustest kõvaketta kontrolleri töörežiimi AHCI-režiimilt ühilduvusrežiimile (compatibility mode). [d] SVEN VAHAR

KUIDAS...

objektiivide testida

Kui on plaan uut või pruugitud objektiivi osta või huvi enda toru sõbra omaga võrrelda, tuleb leida meetod objektiivide kõrvutamiseks. Kui hinna ja tehniliste näitajatega on asi lihtne, siis pildikvaliteedi testimine on juba oluliselt keerulisem. Allpool mõned näpunäited.

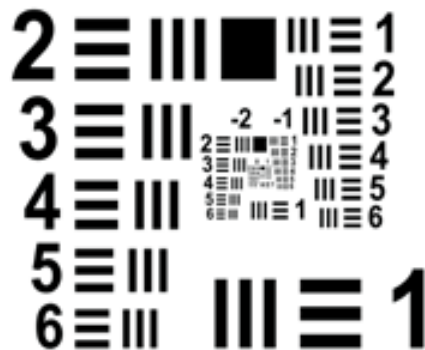
1.

Võrrelda on lihtsam

Hea oleks, kui sul on samades tingimustes kasutada kaks või rohkem objektiivi, mida omavahel võrrelda. Nii on rohkem lootust erinevusi märgata ja tulemus on tõetruum. Eri paikades ja aegadel teste tehes võib mõni asi ikka pisut teisiti olla ning tulemusi mõjutada. Samuti peaks testimisel kasutama üht ning sama kaamerakeret.

vanimaid ja levinumaid neist on USAF1951 (mille töötas 1951. aastal välja USA lennukäsi), uuematel on kujundeid ja mustreid rohkem ning need sobivad digifotograafiaks paremini. Tabeli pildistamine võimaldab objektiivi paremini võrrelda kui lihtsalt suvalise objekti klõpsimine, lisaks saab tabelilt täpselt aimu, kustmaalt alates teatud objektiiv enam head tulemust ei anna.

ära teha. Üks lihtsamaid ja kodukasutajale vastuvõetava hinnaga programme on Ukrainas välja töötatud QuickMTF (www.quickmtf.com), paraku ei ole sellel õiget manuaali ega abifaile, nii et kasutama õppimine nõuab mõnevõrra aega. Täpselt vastupidise kogemuse pakub Imatest (www.imatest.com), kes ainuüksi oma kodulehel pakub sõna otseses mõttes päevade kaupa lugemist ja uurimist nii kasutatava meetodika kui programmi enda kohta. Näiteks PDF-vormingus kasutusjuhendi maht on ligi 500 lk. Pakutakse kaht erinevat versiooni, millest üks maksab paar ja teine paarkümmend tuhat krooni - esimene peaks rahuldama hobi- ja teine profikasutajaid. 20 testi saab teha ka prooviversiooniga.

2.

Pildista tabelleid

Objektiivide testimiseks on tehtud kümneid erinevaid tabelleid. Üks

3.

Kasuta spetsiaaltarkvara

Üks asi on pilte silmaga analüüsida (ükskõik kui suure suurendusega), hoopis täpsema ja kiirema tulemuse saad aga siis, kui lased arvutil töö sinu eest

4.

Kust testtabelleid saada !?

Kõige lihtsam on guugeldada «lens test chart» vmt ja siis meelepärane tabel alla laadida ning välja printida. Paremate tabelitega on kaasas ka printimisjuhised (sest seegi on terve omaette teadus, kus lisaks printeri ja paberi tüübile mängib rolli ka näiteks tabeli kaldenurk). Kui tahad head tulemust, vajad väga head paberit ja (tindi)printerit, lisaks luupi, et tulemuse kvaliteedis veenduda.

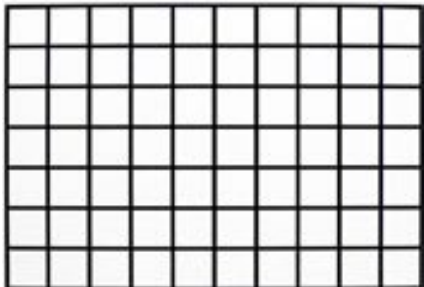
5. Kust testtabelleid saada II?

Mine poodi ja osta. Mõnesaja krooni eest saab hästivarustatud fotopest kahe poolega A4-formaadis testtabeli koos pildistamisjuhistega. Paremaid ja suuremaid tabelleid saab internetipoodidest tellida, kusjuures hind võib ulatuda tuhandete kroonideni.

6. Kust testtabelleid saada III?

Kui tahad minna eriti spetsiifiliseks ja kasutada tulemuste analüüsimisel näiteks Imatesti programmi, siis see on suuteline etteantud parameetrite järgi ise testtabelleid koostama, mida saab siis taas täpsete juhiste järgi välja printida.

7. Kolme sorti katsed

Levinud on kolme tüüpi proovipiltide tegemine. Esiteks nendesamade erineva mustriiga testtabelite abil, et tuvastada objektiivi lahutusvõime ning teravuskaod pildi äärtes. Teiseks üsna tavalise ruudustiku pildistamine, et tuvastada, mil määral sirgjooned pildi servades kõveraks painduvad ning pilt «kummi» läheb (*distortion*). Kolmandaks pildistatakse täiesti valget pinda – see aitab näha objektiivi valguskadu pildi nurkades (vinjett).

8. Varu aega ja kannatust

Testtabeli pildistamine ei käi päris oma suva järgi. Enamasti on sellega kaasas täpsed juhised, mis määravad ära tabeli(te) asukoha, kaamera kauguse tabelist, vähemalt kahe valgusallika asukohad, soovituslikud säriajad, teravustamismeetodid jmt. Vaja läheb ka üht tavalist loodi tabeli paikasättimiseks ja kaameraloodi fotoka ideaalse

asendi saavutamiseks, lisaks sobivas toonis tausta tabeli kinnitamiseks ja loomulikult statiivi kaamera jaoks.

9. Otsi suur ruum

Mida pikemat objektiivi testid, seda kaugemal peab see testtabeli olema. Täpne vahemaa selgub tabeli kasutusjuhendist, aga magamistoas seda naljalt ei tee. Lühemate torude puhul piisab paarist meetrist, teleobjektiivide puhul võib vajalik vahemaa ulatuda lausa 20 meetrini.

10. Pildista, pildista, pildista

Peale tabelikatsete tuleks objektiiviga teha ka trobikond pilte võimalikult erinevates tingimustes: sees ja väljas, hämaras ja valgus, liikudes, panorama vedades, vastu valgust, välguga jne. Mida rohkem fotosid sul analüüsimiseks on, seda tõenäolisem on ka objektiivi võimalike vigade või kitsaskohtade avastamine. Samuti saad tabelipildidelt ilmsiks tulnud hädasid reaallega võrrelda – võimalik, et mõned neist ei häiri igapäevakasutamisel üldse.

11. Pea arvet või tee märkmeid

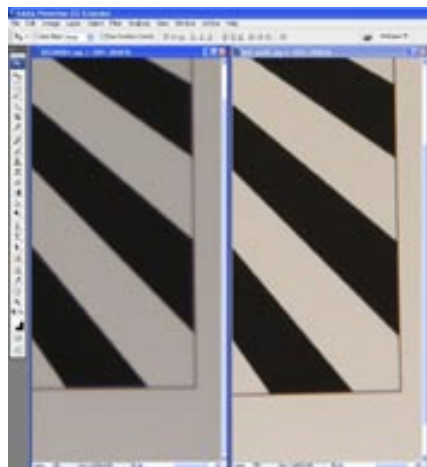
Ära unusta täpselt jälgimast, milline pilt millise objektiiviga tehtud on. Säriaegu ja ava saad küll hiljem EXIF-infost vaadata, aga objektiivi kohta ei pruugi seal rohkem teavet olla kui vaid fookuskaukus. Tabeleid pildistades on mõistlik kirjutada kasutatud objektiiv ning ava märkmepaberile ja see igale pildile paigutada, siis on päris kindel, et hiljem miski sassi ei lähe.

12. Äärmused ei ole head

Pea meeles, et ükski objektiiv ei tee oma parimaid sooritusi maksimaalselt suure või väikese avaga. Muuda ava astme-paari võrra ja tulemused parenevad märgatavalt.

13. Pööra tähelepanu nurkadele

Pildi keskmine osa on alati teravam/ilusam/pareim kui servad

ja eriti nurgad. Vahe hea ja halva objektiivi vahel on aga selles, et hea objektiiviga tehtud pilt muutub nurkades vähem kui halva objektiivi jäädvustus. Seega uuri hoolikalt, kui palju tumedamad (vinjett) ja ebatervamad piltide nurgad on ning kui palju esineb neil värvimoonutusi (*fringing* ehk värvilised varjud kontrastsete servade taga).

14. Digipilt ei valmi päästikule vajutades

Kui geomeetriliste moonutuste tuvastamisel pole muud sätteid kuigi tähtsad, siis värvihäireid uurides loeb lisaks objektiivile ka iga järgnev etapp. Näiteks JPG-vormingus pildistades ei saa sa kunagi kindel olla, kas moonutus on süüdi objektiiv või on see tekkinud pildifaili töötlemisel. RAW-d pildistades aga hakkab kaasa mängima see, millist konverterit hiljem kasutad. Ükskõik, millise tee ka valid, kannu hoolt, et oleksid järjekindel ja käituksid kõigi testpiltidega ühtmoodi.

15. Analüüsi

Nüüd pole muud kui kohvitass ette ja pilte analüüsima. Võta kaks samade seadetega, kuid eri objektiiviga tehtud pilti kõrvuti ette, suurenda huvipakkuvad kohad välja ja võrdle. Programmi kasutades käib asi laias laastus samamoodi, lihtsalt oma silmadele saad kinnituseks ka hulga arvandmeid ja graafikuid.

[d] KRISTJAN KALJUND

KUIDAS...

osta
kasutatud
objektiivi

Mida pidada silmas kasutatud objektiivi ostmisel? Üllatuslikult ei osta paljud fotoentusiastid peaaegu kunagi uusi objektiive. Esiteks on kasutatud kraam odavam ja tippobjektiivide hindu arvestades käib jutt tuhandete kroonide kokkuhoidmisest.

• Teiseks, mitmeid põnevaid objektiive enam ei toodeta ning neid polegi võimalik uuena osta. Korraliku kvaliteediga objektiiv kestab aga vabalt mitukümmend aastat ja nii mõnigi piltnik on kõige rohkem rahul just pealtnäha kulunud ja enam kui kümme aastat vana optikaga. Kasutatud objektiivi ostmine on üldjuhul turvalisem kui kasutatud kaamera ostmine. Samas võib mõne pildikvaliteeti mitte mõjutava iluveaga objektiivi netioksjonilt saada päris soodsalt, näiteks poole odavamalt kui uue.

1. Otsi hoolsat omanikku

Kuigi profifotograafid kasutavad oma tehnikat palju, võib see olla paremini hoitud kui suvalise rahajõmmist amatööri oma, kes kõike kokku ostab, varustust hoolimatult ning kordagi hooldamata kasutab ja siis uue hangib. Sestap tasub võimalusel uurida ka müüja tausta – foorumites saab seda hästi teha näiteks teiste temaga äri ajanute kommentaare lugedes.

2. Loe vanu foorumipostitusi

Kasuta otsingut ja loe ka vanu müügikuulutusi. Nii saad aimu,

kui tihti ja mida liikvel on, kui kiiresti see maha müüakse ja mis peamine – millised on hinnad. Paha ei tee ka vanade lehekuulutuste sirvimine. Kui osta näiteks paar korda aastas kuulustusteht, saab hiljem päris hästi aimu, mis suunas on ühe või teise kauba hind aja jooksul liikunud.

3. Veendu, et asi, mida ostad, on asi, mida tahad

Nii nagu kaamerad, on aja jooksul arenenud ka objektiivid ning vana mudel ei pruugi su uue kaamera ette sobida või isegi kui sobib, ei saa sa võib-olla kasutada kõiki funktsioone, mida tahaksid. Selles pole isenesest midagi halba, aga tähtis on endale säärased piirangud selgeks teha enne ostu, mitte hiljem müüjat saasta müümises süüdistama hakata. Abi on ka müüjaga kohtumisest ja katsetamisest.

4.

Küsi asjalikke küsimusi

«Miks sa selle üldse ostsid, kui nüüd maha müüd?»; «Kas sellega reisil saab pilti teha?» ja «Kui lähedale rebasele ma pean selle toruga hiilima?» – need ei ole ülemäära asjalikud küsimused. Küll aga võid müüjalt küsida näha mõnd selle konkreetse objektiiviga tehtud pilti, mis on tema meelest hea. Lisaks uuri, kas objektiiviga on kaasas otsakorgid, varjuk, originaalkarp ning dokumendid.

5.

Ära muutu paranoiliseks

Tuhandekroonist kasutatud 50 mm fiksoobjektiivi ostes ei taha müüja sinuga kolm korda kohtuda, objektiivi sulle mitmeks päevaks proovimiseks laenata või täita mitmeleheküljelist üksikasjalikku ankeeti. Lähtu kainest mõistusest ja võimalikult riskiastmest.

6.

Ära paku vahetust

Enamik müüjaid ei ole vahetusest huvitatud (või kui on, siis vihjavad sellele müügikuulutuses). Seetõttu säästa enda, müüja ning teiste foorumilugejate aega

ning närve ja ära postita 15tuhandese objektiivi müügikuulutusele vastuseid stiilis «Pakun vastu iPod Nano, Sony PSP, Nokia N81, Furby, kolm printeri tahmakasseti ja kasutatud kõrvaklapid + sinupoolne kompensatsioon».

7. Uuri ajalugu

Ostmist alusta müüja käest täpse tausta väljaselgitamisega: kust ja millal on objektiivi ostetud, kas selle kohta on olemas dokumendid, kas garantii kehtib veel, kui sageli ja mis tingimustes on objektiivi kasutatud, kas on esinenud vigu, kas objektiivi on remonditud. Tark müüja paneb selle info juba kuulutusse kirja, laisem riskib sellega, et saab palju täpsustavaid kirju ja kulutab kokkuvõttes rohkem aega.

8. Loe teiste arvamusi

Seda oled sa ilmselt juba teinud, aga kui veel ei ole, võta foorumid ette ja kaevu nendesse. Uuri, mida kasutajad konkreetse objektiivi kohta ütlevad, millised on inimesi enim häirivad puudused ja millised objektiivi tugevaimad küljed. Paarist arvustusest ei piisa objektiivse mulje saamiseks ning kasulik on sirvida ka erinevaid foorumeid, et saada ülevaade võimalikult laia kasutajaskonna arvamustest.

9. Hinda ausust

Autoostu ja -müügiga kokku puutunud teavad, et kui masinaga on väidetavalt sõitnud naispensionär kord kuus kirikusse, siis tuleks sellest autost kaarega mööda käia, sest ilmselt on see kümme aastat taksot sõitnud ja lõpuks veekahjustuse saanud. Ka objektiivi ostmisel tasuks liiga headesse pakkumistesse skeptiliselt suhtuda. Palju usaldusväärsemalt mõjub müüja, kes tunnistab ausalt, et «jah, libises korra õues näppude vahelt ja kukkus maha, aga viisin kontrolli ja midagi ei olnud juhtunud».

10. Kontrolli rõngaid

Jälgi, et suumi- ja teravustamisrõngad liiguksid sujuvalt ega teeks sobimatuid häälid. Kontrolli kõiki nuppe ja jälgi, et need töötaksid. Pikema toru puhul kontrolli, kas statiivirõngas on ikka olemas, kas see on korralikult ümber objektiivi ja kas kõik kinnitused töötavad.

11. Kriimul ja kriimul on vahe

Uuri, kust on pärit objektiivi kerel olevad kriimud, ja küsi, kas objektiiv on pärast seda teeninduses kontrollis käinud. Väike kriim võib negatiivselt mõjuda üksnes objektiivi hinnale, samas kui mahakukkumise korral võis kannatada saada ka objektiivi sisemus. Vaata üle ka objektiivi kontaktid ning veendu, et need ei oleks kahjustatud ega roosteplekkidega.

12. Diafragma diagnostika

Kui objektiivil on ava muutmise rõngas, keera seda ning kontrolli, et ava muutvad diafragma liiguksid korralikult. Jälgi, et need oleksid puhtad, mitte õlised. Kui objektiivil eraldi avarõngast pole, saad diafragma labade liikumisest aimu kaamera teravussügavuse (DOF) kontrollnupu abil. Keera ava maksimaalselt väikseks (nt f/22), vaata läbi pildiotsija ning vajuta DOF-nuppu. Ava sulgemise hääl peaks olema ühtlane ja kiire ning pilt peaks kiiresti ühtlaselt tumedaks minema. Viivitused ja ebakorrapärasused viitavad probleemidele.

13. Kontrolli teravustamismootorit

Veendu, et automaatteravustamine töötaks. Kui mootor on katki või vigane, saad küll käsitsi teravustada, aga see peab taas olema sinu teadlik valik.

14. Klaasid olgu kriimuvabad

Uuri heas valguses ning erineva nurga all objektiivi klaase. Kui kriime on objektiivi tagumisel klaasil, siis on asi kaunis halb, esiklaasi pisemad vigastused ei pruugi piltidelt välja paista. Sellegipoolest küsi, kas objektiivil on kork ja kaitsefilter korralikult ees hoitud.

15. Kasuta taskulampi

Taskulambi abil objektiivi sise-muse uurimine on hea viis tuvastamiseks võimalikke vigastusi klaaspindadel. Tolm, sõrmejäljed, kriimustused, vigastused läätsi katvatel materjalidel jmt paistavad valgusnurka muutes hästi välja. Pisut tolmu satub objektiivi kasutades selle sisse paratamatult, aga kriipimisjäljed võivad viidata näiteks väärale puhastamisele, mida on raske hiljem heastada.

16. Väldi «elusaid» objektiive

Vanemate objektiivide puhul, eriti kui neid hoitakse nahkvutlaris, tasub olla väga tähelepanelik, sest neid võib kimbutada (hallitus)seen, mis hävitab klaasi kaitsvad kihid. Välimuselt võib see sarnaneda näiteks ämblikuvõrguga. Sellist objektiivi enam algsena taastada ei saa ning ostu tasuks vältida.

17. Ise tehtud ≠ hästi tehtud

Kindlasti kontrolli hoolega kõiki ühenduskohti ja kruvisid. Kui neil on kriime, võib see olla märk, et objektiiv on lahti võetud ja kokku pandud mitte professionaalses teeninduses, vaid põlve otsas. Objektiivi kokkupanek on aga niivõrd täpne töö, et võhik ei saa sellega kindlasti korralikult hakkama. Kui juba kruvid on vigastatud, siis võid olla üsna kindel, et ka objektiivi seest on mõni imepisi detail puudu või ei ole kõik läätsed enam ideaalselt paigas.

18. Ole oksjonil ettevaatlik

Kui ostad objektiivi internetioksjonil, jälgi tavalisi netioksjoni kasutamise nõuandeid, kuna pettuse ohvriks langemine on summa suurust arvestades üsna ebameeldiv.

[d] KRISTJAN KALJUND

KUIDAS...

teha mobiiltelefoniga isiklik telejaam

Oled tahtnud endale terve elu isiklikku telejaama teha, aga sul pole raha, et maksta kaamerate, stuudiote, telestaaride ja poppide seriaalide eest? Pole viga, alustame lihtsamast – teeme mobiiltelefoniga oma telejaama.

● Mobiiltelefon on ju taskus igapähe ning igal telefonil on küljes kaamera. Seega, mis oleks lihtsam kui võtta oma telefoniga üles klippe ja panna neid kõigile netti vaatamiseks välja, aga kuna [digi] ei rahuldu lihtsaimaga, üritame teha imet ehk korraldada telefoniga lausa otseülekandeid.

Selleks tuleb teile appi teenus nimega Qik, nii et haara oma telefon käekõrvale, kontrolli, et see oleks kas WiFi-võrgus või oleks sul mobiilivõrgus palju megabaite kasutada, ja hakkame aga peale.

1. Kas su telefon sobib?

Paraku on Qik selline teenus, et päris iga telefoniga ei tööta. Nimekirja sobivatest telefonidest leiad veebisaidilt qik.com/info/supported_phones, aga olgu näiteks toodud, et sobivaks on tunnistatud paljud HTC telefonid, praeguse seisuga 37 Nokia telefoni, terve rivi Samsungi ja Sony Ericssoni mudelid ning loomulikult ka iPhone (kuigi väidetavalt ainult kräkitud versioon, sest Apple ei lubavat telefoniga videot striimida; meil polnud loo kirjutamise ajal iPhone'i käepärast, et seda proovida, aga Qiki foorumite põhjal otsustades on probleem olemas). Hea oleks, kui su telefon toetaks

3G-andmesidet, aga proovisime ka EDGE-võrgus ning telefonid suutsid videot edastada küll, ka otsepilti.

2. Registreeru!

Järgmisena sisesta oma e-posti aadress www.qik.com esilehel asuvasse kasti, vali kasutajanimi ja parool ning järgmise asjana oledki teenusesse sisse logitud. Nüüd hakkab nalja saama.

3. Laadi Qik telefoni

Qik pakub nüüd võimalust laadida oma mobiiltelefoni ja seda peaks ka kasutama. Võid lasta endale saata lingi lühisõnumiga, laadida läbi arvuti või lihtsalt avada

oma telefoni ja suunata brauseri aadressile d.qik.com. Veidi ootamist ning pisike Qiki programm ongi alla laaditud ja installitud. Nüüd tuleb ta rakenduste alt üles otsida ning käivitada.

4. Ja olemegi laivis!

Qik ei hellita: kohe programmi käivitades antakse sulle teada, et katsemeetodil tehakse praegu avalikku videot, luuakse ühendus serveriga ja juba sa kiirgadki oma telefonikaamerast tulevate piltide Qiki lehele välja. Ole siis ettevaatlik, et sa esimese asjana näiteks oma paljast kõhtu ei filmi. Pane tähele, et ekraani paremas ülakülges on kõikvõimalikke vajalikke andmeid ühenduse kohta. Näiteks see, kui kaua sa juba salvestanud oled, ning see, kui kaua aega

kulub pildil sinu telefonist Qiki serverisse jõudmiseks. EDGE-võrgus kippus vahe muudkui kärisema, ulatudes lõpuks poole minutini, 3G-võrgus aga püsis ilusti paari-kolme sekundi peal.

5. Oma Qik

Et mitte jääda anonüümseks ja oma striimi ka sõpradega jagada, oleks targem end sisse logida ehk Qiki tarkvarale ka telefonis öelda, mis on su kasutajanimi ja parool. Nüüd teatab Qik, et sa oled oma kasutajanimiga sisse logitud ja sa võid vajutada nupule «Stream», et oma esimest saadet alustada.

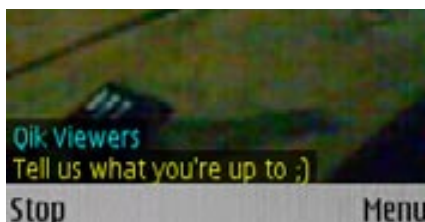

6. Kus on su kodu?

Qiki veebis asub sinu kodu aadressil www.qik.com/kasutajanimi. Sinna võid sa suunata oma sõbrad, teatades neile enne otseülekande algusest ja see on koht, kus nad võivad sinu praegusi ja eelmisi klippe vaadata. Samal ajal toimib Live Chat, mis ka sinu telefoni ekraanile jõuab. Kui soovid seda välja lülitada, vajuta telefonil OK- ehk kursorinuppu ning avanevast menüüst saad määrata peale Live Chati lubamise ka muid asju, näiteks lülitada mikrofoni sisse-välja ja nii edasi.

7. Aga kordussaadet?

Mis saab hiljem? Sinu klipid kogunevad kõik kenasti su profiili leheküljele, nii et kui sa Qiki veebi sisse logid, näed neid, saad neid muuta avalikust privaatseks ja vastupidi, soovi korral kustutada või YouTube'i videote kombel oma blogisse lisada. Kui soovid, võid klippe ka kolmes eri vormingus alla laadida, et neid lihtsalt sõpradele edasi saata või mõnes videotötlusprogrammis kasutada.

8. Sinu sõbrad Qikis

Qikil on moodsale veebiteenusele kohaselt juures ka tugev sotsiaalne võrgustiku element. Videoid saab

kommenteerida, sa saad lisada endale juurde sõpru ja järgijaid (*followers*) ning loomulikult saad ise kellegi järgijaks hakata. Qiki on loodud terve hulk gruppe, kuhu kogutakse kokku sarnastel teemadel tehtud videoklippe.

9. Tore-tore, aga milleks?

Kellel ja milleks võiks olla vaja Qiki kasutada? Kui rahvusvahelised andmesidetadused mobiilivõrkudes poleks nii rõõgatud, siis kujuta ette, kui tore oleks su sõpradel vaadata otsepildis sinu videotervitust Hiina müüri või Eiffeli torni juurest? Aga arvestades, et Qik toimib ka üle WiFi, siis võib-olla polegi see enam nii halb mõte? Teiseks, isegi, kui sa ei ole huvitatud Qiki kaudu otsepildi näitamisest, siis pakub Qik mugavat võimalust mobiiltelefoniga tehtud videod otse internetti salvestada. Sa ei pea hiljem jamama klippide telefonist kättesaamise, konvertimise, üleslaadimise ega millegi säärasega. Lihtsalt käivita kaamera ja Qik hoolitseb kõige ülejäänud eest. Eriti tore oleks vaatajatel, kui sa satud aeg-ajalt oma mobiiltelefoniga huvitavatesse kohtadesse, kuhu tavaline inimene naljalt ei lähe. Näiteks võib tuua Qikis üsna populaarse reportaaži Victoria's Secreti pesusõu lavatagusest elust.

10. Võib-olla hoopis Flixwagon?

Kui sulle Qik mingil põhjusel ei meeldi, siis tea, et sarnaseid teenuseid on maailmas veel. Näiteks Flixwagon (www.flixwagon.com), mille videoklippide kvaliteet on väidetavalt parem kui Qikil, aga mis praegu toetab ainult Nokia S60 3rd Edition operatsioonisüsteemiga telefone ning kräkitud iPhone 3G-d.

11. Või hoopis Kyte?

Kolmas võimalus sama asja teha on teenus nimega Kyte, mille toetajate hulgas on ka Nokia ise. Jällegi on eelistatud seisus Nokia S60 3rd Edition operatsioonisüsteemiga telefonide omanikud, kes võivad oma brauseri suunata aadressile www.kyte.tv, valida ülevalt «Mobile» ja jälgida edasisi juhtnööre. Tulemus on üsna samasugune nagu juba mainitud teenuste puhul: tuleb laadida oma telefoni spetsiaalne programm ja edaspidi võib oma taskust paisata internetti otsepildi nii palju, kui aga soovi on. Aga Kyte'i tarkvara on olemas ka iPhone'ile (seekord

legaalselt) ning J2ME-kujul ehk Java rakendusi toetavatele mobiiltelefonidele.

12. Kuidas tekib hea pilt?

Lõpetuseks mõned soovitusel mobiilivideo tegijatele. Telefonide kaamerad on küll paremaks läinud, aga see, et su telefonist jõuaks internetti selline pilt, mida keegi vaadata tahaks või suudaks, on ikkagi üsna keeruline.

13. Suured plaanid!

Telefoni ekraan on väike, telefoni kaamera pole kõige parem ning lõpuks internetti jõudev pilt on kaugel profikaameraga üles võetud pildist, nii et kõige targem on kasutada ohtralt suuri plaane. Väike inimene suure maja taustal muutub mobiilivideo silma läbi täiesti nähtamatuks. Huvitavad detailid üldplaanis kaovad ära. Kui sa tahad telefoniga filmida kivikuju varbaid, siis parem liiguta ennast ja püüa need varbad korralikult ekraanile, sest muidu ei näe need mitte keegi.

14. Hoia telefon paigal!

Kuulsatele režissööridele meeldib küll sõita kaameratega vasakult paremale ja alt üles, aga mobiiltelefoniga filmija peab sellistest moodsatest nõksudest hoiduma. Lõpuks jääb sellisest liikumisest järele vaid paljude kandiliste pikslitega udu. Ja kurb küll, aga spordi ülevõtmine jääb ära, kui tegemist pole just malemänguga.

15. Helikvaliteet on probleem

Pikaajaliste vaatluste tulemusena on kindlaks tehtud, et inimesed võivad küll mõnda aega taluda kehva pildikvaliteeti, aga mitte kehva helikvaliteeti, nii et ära arvesta mobiilvideot tehes veerandtunniste intervjuudega. Paremal juhul saab keegi kaardrisse öelda kaks kehvasti salvestuvat sõna.

16. Lühike on ilus

Selle üle, milline on mobiiltelefoniga tehtava videoklipi maksimaalne pikkus, et keegi seda vaadata ka jaksaks, on vaieldud, aga kõik pakkumised jäävad paari-kolme minuti kanti. Rohkem ei suuda natuke kehvakvaliteedilist ja hüplevat pilti keegi taluda. Nii et mõtle hästi järele, mida ja kuidas sa tahad kaardrisse püüda ja mida sa tahad oma klipiga näidata või öelda, ja katsu teha nii lühidalt kui vähegi võimalik.

[d] HENRIK ROONEMAA

Sombide rünnak

Kuna õudus-ellujäämismängu fännid pole veel päris sombimaailmalõpus oma oskusi proovile panna saanud, oleme seni leppinud filmidega. «Left 4 Dead» võtab asja piisavalt tõsiselt, et paranoikud teada saaks, kas nad on elavate surnute mässuks valmis või ei.

● Ohtlik viirus. Pandeemia. Inimesed on muutunud verejanulisteks mõistusetu olenditeks. Nagu ikka. Mängija leiab enast ühena neljast viirusele immuunsest ellujääjast: Vietnami veteran Bill, motomees Francis, itimees Louis ja tudengineiu Zoey. Neljas erinevas kampaanias üritab see sitke seltskond murda läbi moonduinud inimolendite masside, et ohtlikust toonist minema pääseda. Lisaks tuhandetele mõistusetu sombidele pakuvad ebaseadlikke üllatusi viit tüüpi tugevamad sombid, kelle võimed võivad elu väga ebaseadlikuks teha või sootuks lõpetada.

Sombide puhul on jälgitud uuemate filmide trendi, kus elusad laibad ei vahi niisama, vaid ründavad nagu raevunud kiskjad. Kuigi võrdlemisi lineaarse üles-

ehitusega, on elamus iga kord unikaalne ja pakub ootamatuid momente. Seda põhjustab kulisside taga nõõre tõmbav «tehisintellekti lavastaja», mis vastab mängijate edule suure hunniku kollidega, kuid premeerib ka nodiga (pommid, valuvaigistid), mida vedelemas leiab. Seetõttu võib vaikne umbtänav järgmisel mängukorral olla täis plahvatuste taustal kisendavaid sombihorde ja katuselt kaalukargavaid küttsombisid, kes keset verd ja jäsemeid tekkinud segadust ära kasutavad.

Koostöö ennekõike

Kuigi «Left 4 Deadi» võib läbi mängida arvuti juhitud kaaslastega, pakub õiget löbu ikkagi mitmikmäng. Võrgumängijate enamik saab aru, et üksi suvalisse suunda jooksku pannes on ellujäämisvõimalus väike. Neljast raskusastmest kõige raskem sunnib nii päid kui selgi kokku panema, sest kaks kõige tugevamat tüüpi erisombit – «tank» ja «nõid» – võivad kogu kamba nii muuseas seinale laiali määrida. Edukas mängija jälgib pidevalt kaaslaste käekäiku ning seob vajadusel nende haavu, aitab teisi püsti ja laseb nende selja tagant

«Left 4 Deadi» saab mängida edukalt ka üksinda, kuid mõeldud on see neljakesi koos nautimiseks

SOOVITAME

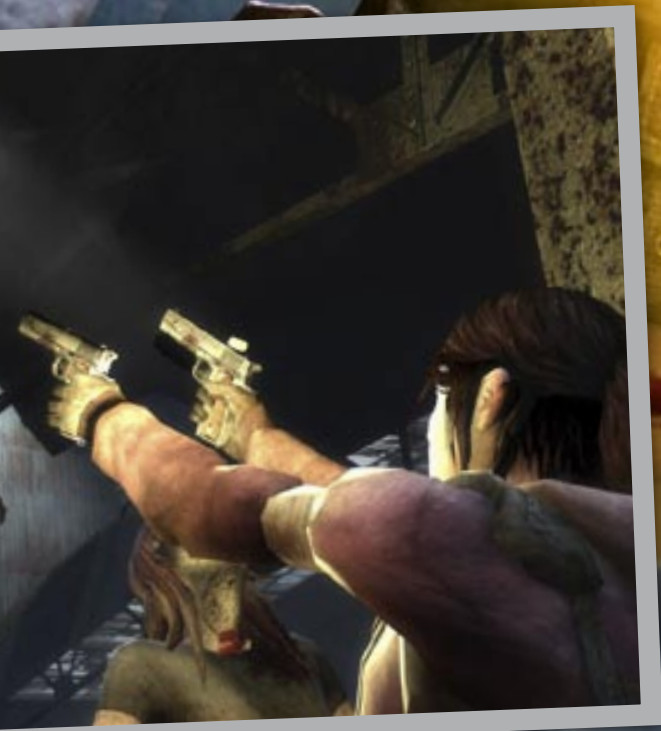
See mäng on just sulle, kui oled
allosevate mängude austaja

«Counter-Strike: Source»

«Half-Life 2»

TEINE ARVAMUS

Sombid ründavad ka Xboxi

● Hord sombisid nelja maailmalõpu üle-elanud inimese vastu – tekib küsimus, miks keegi pole seda mängu varem teinud. Ainus aspekt, mis löbu pärsib, on erinevate kaartide vähesus. PC peal pole see kindlasti probleem, aga jääb ainult loota, et uued asjad ka lõpuks Xbox 360-le tee leiavad (ega maksa liiga palju). Konsooliversioon eeldab ka Xbox Live! olemasolu, sest üksikmäng on nõnda igav, et võiks ka olemata olla. Kuna hetkel küsitakse selle eest täismängu hinda, siis ei julge soovitada, aga kui kaarte lisandub ja hind veidi lan-geks, oleks tegu ühe 2008. aasta parima tulistamisega. [d] RAINER PETERSON

Mängija juhitud sombi varitseb saaki.

Elava surnu vastand on surnud surnu. «Left 4 Dead» tõestab seda elavalt.

sombisid maha. Samas ei tasu unustada, et sõprade kuulid teevad haiget ja seda omapära välja lülitada ei saagi. Mängu võistluslik element seisneb mängustilis Versus, kus üks mängijate rühm kehastab ellujääjaid ja teine erivõimetega sombisid. Kui inimesed pääsevad peatükist läbi või saavad surma, vahetavad rühmad rollid ning endised sombid proovivad sama asja. Läheb pisut aega, enne kui käppa saab, aga on võrdlemisi lõbus ning pakub väljakutset neile, kes võtavad mängu väga tõsiselt.

«Left 4 Dead» on ehitatud «Half-Life 2-s» debüteerinud Source'i mootorile,

Heli on üks parimaid, mis ühtegi mängu kunagi saatma on pandud

mis tähendab, et pildiline pool on pisut vananenud. Siiski suudetakse ekraanile manada massiliselt ilmekaid sombisid ja antakse ka kangelaste neliku olemus väga veenvalt edasi, seda eriti miimika osas. Valgust ja varje on osavalt rakendatud mängija mõistusega jamamiseks ning ka märul on kena. Siiski on keskkonnad liiga kahvatud isegi postapokalüptilise maailma kohta.

Internetielukad

Heliline külg seevastu kirjutab end ajaluku. Heliefektid on head, aga õudusmuusika on pelgalt atmosfääri loomisest suure sammu edasi astunud. Sageli on just muusika see, mis teeb sulle selgeks, kui suure supi sees sa parasjagu oled või kes nurga taga varitseb. Dialoog on suurepä-rane ega kordu ka samade kampaaniate mitmekordsel läbimisel. Peategelaste jutt on segu mängijate kasutatavatest fraasidest ning automaatvestlustest, mille tulemusena tunned end ümbritsetud olevat elu eest võitlevatest karakteritest isegi juhul, kui mõne nimi on kiL3r.b0y[LOL]168.

«Left 4 Dead» on suurepä-rane mitmik-mäng, mille headust piirab väike relva-valik, kampaaniate vähesus ning mõned lõppversiooni pääsenud vead. Koostööle orienteeritud mängu on aga nii vähe, et me pigistame silma kinni. Valve'i meisterlikkus interaktiivse loojutustamise vallas

on teada ja nende trash-filmilik lähene-mine sombiõudukale on õnnestunud, kuigi pildi poolest mitte liiga edev. Tulevikus lubatakse ka tasuta allalaaditavat lisakraami. [d] REIN ZOBEL II

Left 4 Dead (PC)

HIND: 699 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Protsessor: 3,0 GHz (soovitatav Intel Core 2 Duo 2,4 GHz)

Mälu: 1 GB

Videokaart: 128 MB, Pixel Shader 2.0 toe-ga (soovitatav Pixel Shader 3.0)

Helikaart: DirectX 9.0 ühilduv

Vaba kettamaht: 7,5 GB

Optiline seade: DVD-seade (võimalik ka Steami kaudu alla laadida)

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, Xbox 360

[HINNANG]

Originaalne sombiõudukas, millel on üliveenev heli ja mis pakub internetis mängides kõvasti pinget.

[d] hinne:

Jalgpallimängude kuningas

On tavaks saanud, et iga aasta lõpus ilmub EA-lt järgneva aasta numbrit kandev «FIFA» seeria jalgpallisimulaator. «FIFA 09», millest [digi] sai proovida nii PSP- kui arvutiversiooni, on eelmisest ja suvel ilmunud «UEFA Euro 2008» mängust edasi astunud tõsise sammu.

● «FIFA» seeria ei vaja suuremat tutvustamist kellelegi, kes peab lugu virtuaalsetest vutist. Eestis müütdava versiooni karbikaant ehivad seekord Ronaldinho ja Wayne Rooney. Arvutijalgpalli graafika on võrreldes «UEFA Euro 2008» peaaegu sama, kuid mootor on pandud jooksma märksa paremini ja mäng jookseb samal masinal hoopis sujuvamalt.

Varjatud uuendused

Hoolimata näilisest graafilisest stagnatsioonist on uuendusi rohkem, kui neid jõuab siin üles lugeda. Parendatud on pea kõiki mängu valdkondi, millest olulisemaks on ehk võimalus «joonistada» hiirega trikiliigutusi, mida mängija peab väljakul sooritama, kuid mis reaalsuses on üpris keeruline. Täiesti otsast peale on üles ehitatud mängijate füüsika, triblamissüsteem ja meeskonna taktika valik. Ja lõpuks, pärast värava löömist saab ise valida viisi, kuidas löödud väravat tähistada!

Ideaalilähedane balanss

Võrreldes eelmise versiooniga on virtuaalne jalgpall rohkem tasakaalus ja väravat lüüa on märksa keerulisem, aga seda suurem on mängija rõõm, kui õnnestub skoorida. Taktika valik on olulisem

Mängu promonägu on Wayne Rooney.

kui kunagi varem ja meeskonnakaaslastel hoiavad mängujoonisest küüntega kinni ega vea alt. Valida saab umbes 30 erineva liiga ja 500 tiimi vahel, kellega mitmesugustelt turniiridelt trofeesid koju tuua.

Võimaluste valik on endiselt lai – Be a Pro lubab näiteks neljaastase tsükli läbi- da ühe mängijana, et kolmanda isiku vaates söötu lunida, väravaid lüüa ja tiimikaaslaste respekti teenida. Mitmikmäng lubab üksteise vastu pallimurule viia enneolematud 20 mängijat. Adidas Live Season annab võimaluse päris mängijate

FIFA 09 (PC/PSP)

HIND: 699/699 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Demo: www.gamershell.com/download_32458.shtml

Protsessor: 2,4 GHz

Mälu: 512 MB (1 GB Vista tarbeks)

Graafikakaart: 128 MB, DirectX 9.0c ühilduv

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 6,1 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, PS2, PS3, Xbox 360, Wii, DS, PSP

tulemustega reaajas kursis olla ja vastavaid näitajaid mängus kasutada. Kõik pole siiski nii roosiline, sest arvutiversiooni kummitavad, nagu varasemateski mängudes, mõned bug'id, mis esinevad mängijate käitumises või pallilennu anomaaliates.

Suurepärane ka väikesel ekraanil

PSP versioon võtab platvormilt maksimumi, pilt on üldjuhul väga ilus, harva aga ka mõne vea ja koleda taustatekstuuriga. Juhitavus on võrreldes arvutiga lihtsam ja sujuvam, ka Be a Pro mänguviis on väikesel ekraanil esindatud ja mugav mängida. Mõlemal platvormil on sarjale omaselt tippasemel helitaust ja mängu kommentaarid.

Kõige rohkem teeb rõõmu see, et mäng on tasakaalus ja samas realistlikum kui kunagi varem, kuigi mängurõõm ja mängu realistlikkus ei pruugi igas aspektis käia ühte jalga. Hoolimata kõigest julgen väita, et «FIFA 09» on parim jalgpallisimulaator, mis siiani valmis meisterdatud.

[d] MARTIN METS

Väravaehtide oskusi on täiendatud, kuid korneritest lüüakse palju väravaid.

[HINNANG]

Parim ja uuenduslik jalgpallisimulaator, millel on väga kena pilt ja mille juhtimiseks saab kasutada ka hiirt.

[d] hinne:

Natsisõdurite julmus Stalingradis on mängu dramaatilisemaid hetki.

Tere, leegiheitja

Infinity Wardi eelmise aasta «Call of Duty 4: Modern Warfare» oli ja on meeletult hea tulistamine. Treyarch pidi kõvasti vaeva nägema, et noorem vend, «World at War», alla või isegi häbisse ei jääks. Aga Activisioni studio on väljakutsega edukalt toime tulnud.

● Eelmise CoD lõpetamise järel olen saanud vaadata kolmekümne FPSi lõputiitred, viimase arvutile ilmunud Teise maailmasõja CoD2 ja tänase vahele jääb aga lausa kolm aastat (ja 90 läbitud FPSi). Seetõttu on teatud mõttes tore, et seeria pöördus tagasi juurte juurde. Veelgi meeldivam on, et WaW tegevus toimub seal, kus paljud CoD fännid on soovinud – Teise maailmasõja Vaikse ookeani tandrill.

On ka teisi

Kuigi lootuste põhjendus, et Jaapani-USA konfliktist eksisteerib vähe tulistamismänge, on väär – «Elite Forces: WWII Iwo Jima», «WWII Combat: Iwo Jima», «The History Channel: Battle for the Pacific», «Deadly Dozen 2: Pacific Theater» ja «Medal of Honor: Pacific Assault» on kõik jaapanlaste vastu võitlemisest –, vastab tõele see, et kõik peale MoH: PA on olnud säästumängud. Kuna mõningaid kiidusõ-

nu on teeninud vaid kaks viimast ja ülejäänud liigitub kohutavaks rämpsuks, on vahelduseks tore näha korralikult tehtud palmidealust võitlust. Ameeriklasena sõdimise kõrval on tegusid vaja teha ka tut-

Gary Oldman (Reznov) on ennegi nii FPSis näidelnud kui venelast mänginud

tavas Euroopas, kus venelase nahas tuleb natsisakslastega rammu katsuda.

Kõige karmim CoD siiani

WaW näitab kohe, kui tõsiselt sõda seekord võetakse. Nii vägivaldne ja võigas pole seeria üksi osa veel olnud. Seekord lendavad jäsemed, põletatakse vastaseid ning näidatakse hulka sõja jõhkraid ja ebaausaid episoode. Sealjuures on kõik neli osapoolt halastamatud. Julmad pildid põhjendavad ka karmi klepsu karbil – mäng on vanusele 18+.

Vaatamata sellele on viimane CoD väga hea mäng. Graafikamootoriks on CoD4: MW-s kasutatud ja selle tasemele jääb ka pildiilul ehk mitte päris kõige-kõige, kuid siiski kena ja jookseb sujuvalt.

Harva juhtub, et heli ületab pilti, kuid seekord on nii. Heroilisusest nõretavat WaWi toidab täpselt sobiv muusika ja tegelaste kõne. Peategelaste ülemuste hääl

Call Of Duty: World at War

Sakslastel pole praegu kerge elu ja ega Vene tanki nägemine lohutav ole.

Vesilennuk PBY Catalina muutub osava mänguri käes Jaapani merekonvoi hirmuks ja omade päästjaks.

loevad tuntud näitlejad Kiefer Sutherland ja Gary Oldman. Viimasele pole võõras ei Teise maailmasõja tulistamise osalemine ega venelase mängimine – Gary esines ka «Medal of Honor: Allied Assaulti» lisapakis «Spearhead» ja venelasena üritas ta filmis «Air Force One» Harrison Fordi kehastatavat presidenti alistada.

WaW esitab ka ühe pingelise lennumissiooni. Teise maailmasõja FPSid on seda varemgi teinud (nt «CoD: United Offensive», «Hidden & Dangerous 2», MoH: PA), kuid seekord tundub see olevat lisatud seetõttu, et õine lennumadin CoD 4: MW teenis palju kiitust. Veel varasematest osadest on mängu tagasi toodud ka tankiga kõmmutamine. Paljud kohad, keskkonnad ja tegevused – dessant, džunglis paterdamine, kaevikud, varemed, isegi punalipu Reichstagi hoonele heiskamine – on teistest WWII tulistamistest tuttavad, kuid WaW taaskülastab paiku ettekäändel, et see teeb enamikke asju paremini. Näiteks täpsuslaskuri missioon, mis pole küll nii haarav kui vanemal vennal, pakub nii mõnegi üksikosa meeldejäädama seiga. Vähe sellest, et efektseid visuaalseid lavastusi saab nautida mängu sees, on huvitavad ka dokumentaalkaardrite toetuvad vaheklipid ja jutustused.

Üksikosa kaarte on 16: kaheksa tõusva päikse maa keisri vägede, seitse Hitleri jüngrite vastu ning boonuskaardiks on punker, kus tuleb end natsisombide eest

varjus hoida. Mitmikosas on 13 läbimõeldud kaarti, suurematel neist, kuhu mahutatakse kuni 32 mängijat, on ka tankid.

Võitlusviise on kaheksa, nagu ikka on pommide panemist, punktide vallutamist, lippude varastamist, lihtsalt sõdimist jms. Taas on olemas CoD4: MW-s tutvustatud punktide kogumine ja nende alusel oma sõduriklasside mitmesuguse lisavarustuse ja -võimaluste lahtlikustamine. Üldiselt on tegu lõputult kiidetud CoD4: MW mitmikosaga Teise maailmasõja kestab ja kellele meeldivad mõlemad, on võrgumängus kodus.

Teretunud co-op

Avasüli vastu võetav koostöövõimalus kampaania läbimisel ehk üksikosa saab kuni nelja sõbraga läbida koos. Kaartidele peidetud märkide leidmisel lukustuvad lahti ka 13 mängitavust muutvat eriomadust. Tugevamaks saab teha nii vastaseid kui oma tiimi ... või mängida hoopis paintball'i.

CoD: WaW on väga hea. Uuendusi on vähe, kuid töötavat valemit pole ka rikutud. Nii et kui kõik on puust ja punaseks ette tehtud, suudab Treyarch siiski tublit tööd teha. Seda enam paneb arvutimängureid kahetsema ja kurvastama, et «Call of Duty 3» (arvustus [digi] nr 27, juuli 2007) meelisplatvormile ei jõudnudki. Vahest oleks mängustuudio juba varem oma annet tõestanud. [d] LEHO LAHTVEE

Call Of Duty: World at War (PC)

HIND: 749 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Protsessor: 3,2 GHz (kahetuumaline soovitatav)

Mälu: 512 MB (1 GB soovitatav)

Graafikakaart: 256 MB NVIDIA GeForce 6600GT / ATI Radeon 1600XT

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 8 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, PS2, PS3, Wii, Xbox 360, DS

SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled allolevate mängude austaja

«Call of Duty» seeria

«Medal of Honor» seeria

TEINE ARVAMUS

Brutaalne maailmasõda

● Teist ilmasõda on igal viisil mängumaa ilma toodud, kuid esimese 10 minutiga selgus, et CoD: WaW läheb isiklikus sõjamaängude tabelis naksti esimesele kohale. Eelistan küll tänapäevaseid sõdu, näiteks eelmist CoD osa «Modern Warfare», aga see maandus käesoleva saabumisega teiseks. Kõik on ideaalne: stsenaarium, graafika, mängitavus. Mida veel tahta? Kindlasti on liiga jõhkraks mindud sõjakoledest näitamisele. Nii radikaalseid dokumentaalkaardreid ja mängu edasiviimiseks ette antud sunnitut tapmisi pole ma varem kohanud. Samas on see ka hea, sest taolised jubedused panevad mõistma, milline võib maailm olla. [d] MARIUS JÕUDVALD

[HINNANG]

Kiire üksik- ja mitmikosaga dramaatiline CoD: WaW esitab brutaalset sõda suurepärase heli, pildi ja mängitavusega.

[d] hinne:

Ei, tegu pole sugugi mitte lõpubossiga, vaid pildiga mängu esimesest 20 minutist.

Maskuliinne veresaun

«Gears of War» oli uue generatsiooni konsoolide mõõdupuuks. Varjumine, graafika ja võrgumäng olid sellised, millega võrreldi kõiki järgnenud mängu ning millest osa on juba saanud tänapäeva mängude standardiks. Kas teine osa on trumpab esimese üle? Jah!

● Hoolimata sellest, kui palju mängu väljatulekule eelnenud promojutus rõhutati uue osa süžee tähtsust, ei ole tegelikult esimese osa mängimine kohustuslik. Esimese kümne minuti jooksul selgub kõik, mis vaja: koledad kollid ehk pahad, suured mehed metallrüüdes ehk head, siin sulle meeletult suur relv mootor-saega, anna-minna-tee on sealpool. Kõik muu on boonuseks ja kuigi lugu nõretab sci-fi-klišeedest, mahub siiski siia-sinna üsna rahuldusttekitavaid hetki, eriti kui visuaalsed kulissid pakuvad selleks paraja atmosfääri.

Suurem ja uhkem

Nagu arvata võis, on peaosas taas Marcus Fenix. Esimese «Gears of War» sündmusest on möödunud kuus kuud. Toona saadi Locusti hordidest küll suure osas jagu, aga samas hävitas esimese osa lõpp ettenägematu kõrvalmõju tõttu ka suure osa inimkonnast ning Jacinto, kus mäng algab, on viimaseks kaitseliiniks. Kuid see pole veel kõik: Locustil on uus salarelv,

millega võib ühe hooga hävitada terveid linnu. Nagu ütles Epic Gamesi esidisainer ja «Gears of War» meedianägu Cliff Bleszinsky, on teine osa suurem, parem ja rohkem *badass*. Nii *badass*, et hingetõmbepausid lahingute vahel on lausa teretulnud.

Kui esimese osa üheks veaks võis pidada raskusastmete nihkes balanssi, siis uus Casual on, karude sõnul,

täpselt paras: mäng jookseb oma vaos ja õiges tempos nii, et pulti on väga raske maha panna. Kui tundub, et mingi sektion on liiga kaua kestnud, juhtub midagi, mis toob mängu uue mehaanika või täiesti ootamatu lahenduse. Oled kunagi mõelnud, mis tunne võis Pinocciol vaala sees olla? Siin on see võimalus, ainult oluliselt rohkem relvi, ropendamist, verd

Katkematu märul tundub otsekui «Contra»-sarnase klassiku 3D-versioon.

Seekord pole pilt ühtlaselt hall, vaid igal seksioonil on oma rabav nägu.

ja mootorsaage. Väikese lisana, muide, on olemas võimalus need kõik maha keerata, vere asemel lendavad siis sädemed ja poiste suud on kui seebiga pestud. Tegetmist on ühe veriseima mänguga: iga mootorsaaduell katab ekraani paksu ja mustja vedelikuga, ühe osa lõpuks aga nõretab kogu Delta tiim verest, täiesti usutavalt.

Graafiline raskekahurivägi

Graafiline pool ongi osa triumfist. Kätt südamele pannes võib öelda, et Xbox 360-le ei ole 2008. aasta lõpus mängu, mis suudaks pildi poolest sellega võistelda. Värvilised suitsupilved, mis igal pool kõrguvad, usutav tuli ja maaalune orgaaniline, helendav elu, kõik kokku on nõnda ... ilus, et pea iga kaadri võiks uhkelt välja printida ja seinale riputada. Esimese osa hallist ja pruunist maailmast on see kõik kaugel, kuigi esimesed minutid seda oletada ei lase, ilmselt meelega. Uuendustega Unreal Engine III näitab siin oma hambaid ning isegi kõige ägedamates võitlustes, kus kümneid ja kümneid osalisi, ei tõrgu

pilt kordagi. Mõningaid ohvreid see muidugi nõuab, tasemed on üsna lineaarsed, aga kuna see võimaldab märulit rohkem tihendada, siis pigem võidab sellest mängija.

Mängijaid, muide, nagu ka esimeses osas, ei pea olema üldse üks. Kogu üksikmängu saab läbi teha ka kahekesi ühe ekraani taga või üle võrgu ning standardsem mitmikmäng lubab kokku kuni 16 inimest. Viimane on suure osas, nagu ikka, surmamatš, lipuvallutus ja nii edasi, aga veel on ... Horde.

Horde tõstab lõbufaktori nõnda kõrgele, et on viimase aja mängudest võrreldav ainult ehk «Team Fortress 2» või «Left 4 Deadiga». Horde'is visatakse mängija ja viis tiimikaaslast keset valitud taset, mida ründavad hord hordi järel Locustid. Kokku 50, iga laine hullem kui eelmine. Õige tiimiga on see kõige puhtam mitmikmängu lõbu, mis võib kesta 3 kuni 3,5 tundi. Igal tasemel tuleb leida õige lähenemisstrateegia ja osata tiimi koos hoida, nii et Boomerid ükshaaval kõiki nagu kärbseid

Gears of War 2 (Xbox 360)

HIND: 1099 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Xbox 360 mängukonsool

Teler (soovitatavalt HD Ready)

Xbox 360 kõvaketas või mälukaart

SOOVITAME

See mäng on just sulle, kui oled allolevate mängude austaja

«Halo 3»

«Left 4 Dead»

ei notiks. Kuigi ka teised mänguviisid on lõbusad, on Horde see, mis õigustab ja nõuab ostu.

Olgugi et mõned esimese osa vead säilivad, suudavad visuaalse poole uued kihid, just parasjagu lugu ja Horde'i kitsad tasemed varjutada kohati vales kohas varju takerdumised ja toomoffinlandlikud tegelaskujud. Xbox 360 omanikud, kes peavad sel aastal valima vaid ühe tulistamismängu, ei saa «Gears of War 2-ga» eksida. Teist sellist lõbusõitu, sõltumata platvormist, on raske leida.

[d] RAINER PETERSON

[HINNANG]

Xbox 360 ilusaima pildiga konstantsest märulist pakatav mäng, mille lõbufaktor on taevani küündivalt kõrge.

[d] hinne:

Lara Crofti igavene vastasseis vana vaenlase tulega jätkub ka selles osas.

Tomb Raider:
Underworld (Xbox 360)

HIND: 999 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Xbox 360 mängukonsool

Teler (soovitatavalt HD Ready)

Xbox 360 kõvaketas või mälukaart

Platvormid: PC, PS3, Xbox 360, Wii

Roni-hüppa salto-jookse-turni.

Rutiinne hauarüüstamine

2006. aasta märgib Lara Crofti taassündi, sest siis ilmus Crystal Dynamicsi esimene «Tomb Raider», mis puhus seeriale uue elu sisse. Järgmisel aastal ilmunud «TR: Anniversary» osutus veelgi edukamaks. Kolmandaks mänguks on latt kõrgele seatud.

• Sarjale omaselt on ka «Underworldi» stoori kesine, kuid mütoloogiline taust on – nagu alati – hästi valitud. Selles osas ajab Lara Skandinaavia jumalate jälgi ja tahab pääseda Helheimi, Põhjamaade põrgusse oma ema päästa. Sinna sisenemiseks vajab ta aga Thori vasarat. Retkel, mis kulgeb läbi kolme mere ja nelja maa, teeb Lara avastusi, mis seavad ohtu kogu inimkonna tuleviku.

Läbiproovitud skeem

Pooleteise aasta jooksul pole seeria üldvalem muutnud. Põhitegevusteks on endiselt parkuur ja mõistatamine ning aeg-ajalt tuleb kihutada mootorrattaga või püstoleid paugutada. Viimase kahe osakaalu on vähendatud ja bossivõitlused on täiesti välja jäetud. Sellele vaatamata on võitlussüsteemi märgatavalt – aga mitte küllaldaselt – edasi arendatud. Lisandunud on käsitsivõitlus ja adrenaliinimeeter toidab erivõimeid, mis teevad vastaste kiiresti otsa peale. Varjamsüsteemi puudumise ja kehva AI taustal on see siiski raha tulde loopimine.

Panused ronimis- ja mõistatamissüsteemi uuendamisse on üsna väikesed. Lisandunud on mõned uued võtted, aga põhiliselt on tegu varem nähtuga. Seetõttu

tu pole «Underworldis» nii muljetavaldavaid «ruume» kui eelmises kahes mängus, kuid igav nende lahendamisel ei hakka. Liikumisvabadus on parenenud, seda eelkõige suuremate mõistatuste lahendamisel, aga mõnes üksikus «toas» on võimalik eri viisidel navigeerida. Korralikku liikum

misvabadust saab tunda mastapsetes sukeldumisalades, millesarnaseid pole sarjas varem nähtud. 12tunnise seikluse jooksul saab veealust maailma uudistada kahel korral.

Kõige suuremaks veaks on – nagu kogenumad mängijad aimavad – probleemid kaameraga. Ebamugavaid vaatenurki, mis saavad Larale enamasti saatuslikuks, leidub siin rohkem kui eelnevates mängudes. Surnuuskukkumisest päästavad

ettevaatlikkus ja tähelepanu, kuid tõrgete hulga kasv on muret tekitav.

Silmal hea vaadata

Kõige selgemalt eristub «Underworld» oma eelkäijatest graafika poolest. Tänu uuele mootorile on iidsete rajatiste vanus või isegi õhu kargus silmaga nähtav ja animatsioonide kvaliteet on oluliselt tõusnud. Visuaalset külge toetavad teavad heliefektid ja asjakohane taustamuusika.

Kõikvõimalike probleemide tõttu, mis vaevavad «Tomb Raiderit» juba esimesest mängust peale, võib «Underworldi» julgelt soovitada vaid sarja austajatele. Teised võiksid esialgu proovida Lara kaht eelmist seiklust.

[d] ANDREAS TÜRK

[HINNANG]

Hea seiklusemäng, kuid toetub liialt eelkäijate hiilgusele ega püüa küllaldaselt nende viga parandada.

[d] hinne:

Kaotatud paradiis

«Need For Speed» on alati tähendanud kõige kiiremaid autosid ja hetke parimat, või vähemalt selle lähedast, graafikat. Pärast täielikult läbikukkunud «ProStreeti» üritas EA oma uue sarja etapiga «Undercover» minna tagasi paljukiidetud juurte juurde.

● Seeria kuldaeg lõppes «Most Wantediga» ja järgnevad kolm aastat on oodatud midagi muud peale raju tuunimise ja bling-blingi. «Undercoveriga» saabus Jeesus teist korda maa peale – sai seda oodatud nagu kristlane maailmalõppu, et paradiisi pääseda. Kartused, kas paradiis on ikka nii hea nagu EA jutlustajad lubasid, said pühitud: selgus, et härrad olid reklaamiga isegi vähe vahtu löönud.

Uus helimaailm

Mängitavus ei jäta nii lõõvat esmamuljet kui graafika ja avalugu, mille esitajaks kultusbänd Nine Inch Nails. Muusikaliselt on uus osa eriti hästi õnnestunud. Tuima räpitiikumise asemel kostab kiirele sõidule vastav küttemuusika, alates *drum n bass*'ist kuni industriaalini, vahele kreemiks *ambient*'i. Huvitav uuendus on teatud kiiruseni jõudmisel valjemaks muutuv muusika.

Sisu pole õnneks nii ajuvaba kui «Undergroundis», tegemist on rahvusvaheliste kurjategijatega ja autosid vahetatakse nagu sokke. Mängija asub kahe tule vahel,

tõmmates vee peale nii kriminaalidele kui politseivormis relvavendadele. Sõidetavuse kohta võiks ainsa kriitikana öelda, et ajuti kisivad autod õrnalt vasakule. Juhitavus on samas lihtne nagu NFSis ikka, pole mindud «Richard Burns Rally» keemiasse. Mängu arenedes muutub sõidetav territoorium aina avaramaks, tulemuseks senisest kõige suurem maaala: 130 kilomeetrit teid. Esimesed kümme sõitu eriliselt muljet ei avalda, aga siis läheb lahti tõeline tulevärk politseinike, helikopterite ja aina jõhkramate kurjategijatega. Viimase vindini keeratud nüpeldamises jääb

vahel mulje, et tegemist on GTAga ja on ainult aja küsimus, mil juht autost välja kargab ning kukub kõike ja kõiki kõmmutama.

Tuuni vabal ajal

Menüüd ja muu sõiduväline toimetamine on loogiline ja hästi üles ehitatud. Õnneks on tuunimine, mis «Undergroundi» ebameeldivaks muutis, siin lihtsustatud paari klahvivajutusega lisatavatesse pakettidesse. Visuaalse tuuninguga võib igaüks muidugi tundide kaupa tegeleda, kuna võimalusi on rikkalikult, aga mängu läbimist see ei puuduta.

Ideaalne NFS see siiski ei ole. Ideaalne oli seeria esimene osa. Ideaalses NFSis ei ole linnas kihutamist. Seal on ka kitsad rajad, mitte ainult neljarealsed kiirteed. 130 kilomeetrit sõiduruumi pole samas midagi erilist kui võrrelda «Test Drive Unlimitedediga», kus oli kordi suurem territoorium. Vead ei häiri nii palju, et mängust rõõmu tunda ei saaks, sest palju siin maailmas ikka ideaalseid asju on?

[d] MARIUS JÕUDVALD

Mitmerealsed kiirteed panevad taga igatsema vanu häid kitsaid sõiduteid.

Need for Speed: Undercover (PC)

HIND: 699 KROONI

Müügil: www.progames.ee

Protsessor: 2,8 GHz

Mälu: 1 GB

Graafikakaart: NVIDIA GeForce 6500 / ATI Radeon 9500

Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv

Vaba kettamaht: 5,5 GB

Optiline seade: DVD-lugeja

Tarkvara: Windows XP/Vista

Platvormid: PC, PS2, PS3, PSP, Xbox 360, DS, Wii

[HINNANG]

Mitte küll läbi aegade kõige parem «Need For Speed», aga viimase paari aasta parim ilma kahtlusteta.

[d] hinne:

Kriminalisti halb unenägu

Kuues CSI mäng portreerib New Yorgi kriminalistide tegemisi ja on läbi teinud totaalset muutust. Seekordse mängu on vordinud Legacy Interactive, kelle portfooliosse kuuluvad teisel tuntud krimisarjal «Law & Order» põhinevad küllaltki viisakal tasemel mängud.

• Milles siis seisneb totaalne muutus? Ruumilised keskkonnad on välja vahetatud kahemõõtmeliste käsitsi joonistatud kuriteopaikadega, kus tuleb piksel piksli haaval asitõendeid taga ajada. Tänapäeval üritatakse sellist pikslijahti iga hinna eest vältida, et mitte mängusõpru eemale peletada, kuid siin on seda veel võimendatud, sundides mängijat leidma tohutut hulka kuriteoga seostatuid esemeid. Õnneks on olemas võimalus saada umbes iga minuti tagant vihje, kui mõnda hoolikalt peidetud eset üles ei leia.

Ebaõnnestumine ei ole võimalik

«CSI: NY» on väga lineaarne. Ise ei saa grammivõrragi kuskile liikuda ega midagi otsustada. Mäng viib detektiivid Stella Bonasera ja Mac Taylori, kes on kordamööda peategelased, kas laborisse või järgmisele kuriteopaigale, kus tuleb mängida minimänge, mis on ühendatud kahtlusaluste ülekuulamistega. Minimängude tase on paras eelkoolialistele lastele: leia pildidelt erinevusi, korja katseklaasist välja kindlaid molekule, pane sõrmejälgi kokku, leia tekstist pildile vastav sõna. Kokku

Varasema viie episoodi asemel jutustab New Yorgi kriminalistide mäng kõigest neli lühikest lugu.

on erinevaid minimänge umbes tosinajagu ja need hakkavad peagi korduma. Arvestades, et sari on ise kordustele üles ehitatud, võib seda võtta sümbolseks.

Uurimiseks on antud neli episoodi, millest iga läbimiseks kulub mitte rohkem kui kaks tundi. Viienda juhtumi,

mis varasemates kriminalistide mängudes on eelnevad neli kokku võtnud, saab alla trida millalgi tulevikus. Lood ise on keskpärase: pilvelõhkujast alla kukkunud ekstreemsportlane, mürgitatud restoranikriitik ja mõõga alla neelanud tsirkuseartist. Huvitavaim on viimane lugu, kus ohvriks on klatšivideoblogi pidaja, kes lastakse veebikaamera ees maha, kuid pettumuseks on lahendus- käigud isegi võrreldes seriaaliga kordades läbinähtavamad.

Seriaali tähed kaadri taga

Boonusena on mänguga kaasas kaamerateagune videomaterjal, mis tõestab, et hoolimata tugevatest kahtlustest on teksti sisse lugenud teleseriaalist tuttavad näitlejad. Kahtlused sellepärast, et hääled on tuimad ja ükskõiksed.

Kelle on meeldinud varasemad CSI mängud, siis neile ma seda arusaamatul põhjusel valminud soperdist soovitada ei julge. Sama kehtib «Law & Orderi» mängude sõprade kohta. «CSI: NY» võib soovitada üksnes telesarja tulihingelisele fännile, kuid ka siis on oht mängus pettuda.

[d] MARTIN METS

Lubatud ülekuulamistel eri lähenemiste kasutamine lõppmängu ei jõudnud.

CSI: NY – The Game (PC)

HIND: POLE TEADA

Müügil:	veel mitte
Protsessor:	1,2 GHz
Mälu:	512 MB
Graafikakaart:	32 MB, DirectX 9.0c ühilduv
Helikaart:	DirectX 9.0c ühilduv
Vaba kettamaht:	650 MB
Optiline seade:	DVD-lugeja
Tarkvara:	Windows 2000/XP/Vista

[HINNANG]

Varasematest mängudest viletsam 2D-krimiseiklus, kus pikslijaht sõbrustab lihtsate minimängudega.

[d] hinne: ★★☆☆☆

Platvormi kõigutamatu valitseja

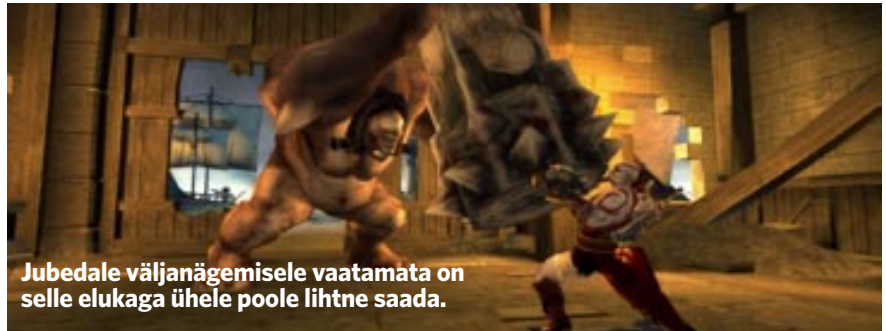
«God of War'» kaks osa PS2 peal on kogunud lõputult kuulsust ja kriitikute kiitusi. Enne sügisel ilmuvat esimest Playstation 3-le ilmuvat peatükki küllastas võitmatu Sparta sõdalane Kratos PSP-d sarja proloogis «God of War: Chains of Olympus» ja tegi puhta töö.

• Ka pihukonsoolil, on mäng jäänud enda juurte juurde – kolmanda isiku vaates seiklusmängul, mis keskendub kõikvõimalike Vana-Kreeka mütoloogiast tuttavate elukate saatmisele Hadese riiki. Põhirelvadeks on endiselt kaks kettide otsas lendlevat vahedat mõõka, millega saab mängu käigus aina keerukamaid võitlusvõtteid teha.

Sekundaarseks relvaks on tohtu jõuga Zeusi soomuskinnas ja maagilised loitsud, millega vaenlaste seas hukku külvata. Kilbiga saab vaenlase kaugrännakuid pareerida ja autorile tagasi saata.

Pärslased ründavad Kreekat ja jumalad saavad Kratose nende vastu võitlema. See on käkitegu, võrreldes eesootavaga: Morpheus vangistab päikesejumala Heliose ja maa kattub pimedusega, jumalate orjal Kratosel tuleb vastu tahtmist suunduda allilma, et maailma kord taastada.

Graafika on PSP mõistes täiesti tipp-tasemel, samas on laadimisajad lühike-

Jubedale väljanägemisele vaatamata on selle elukaga ühele poole lihtne saada.

sed ja mäng igati sujuv. Bossivõitlused, kuigi neid pole palju, on mitmefaasilised ja seiklus ise korraliku pikkusega.

Kratos ujub, ronib, hüppab ja teda juhtida on puhas lust kui välja arvata kohati väga keerulised kiirpupujutuste jaded, mis ehk ongi mängu ainus, kuigi väga lühike miinus.

[d] MARTIN METS

God of War: Chains of Olympus (PSP)

HIND: 499 KROONI

Müügil: www.progames.ee

[d] hinne:

Skisofreenia edasijõudnutele

Rockstari valmistatud esimene «Manhunt» oli omal ajal šokeeriv mäng, sest sellist vägivalda poldud mängudes varem nähtud. «Manhunt 2» PS2, Wii ja PSP versioon ilmus seevastu väga tagasihoidliku promoga. Nagu selgub, siis ka põhjusega.

• «Manhunt 2» on hiilimismärul, kus on eesmärgiks pahaaimamatuid kurjameid erinevatel viisidel teise ilma saata, kuid nüüd saab selleks peale tavarelvade kasutada ka keskkonnas leiduvaid esemeid, nagu kanalisatsiooniluu või tualetipott.

Graafika on äravahetamiseni sarnane PSP-del nähtud GTA sarja mängudega, kuid liikumisvabadust ja -võimalusi on oluliselt vähem. Graafika värvivalik hallikast tumesiniseni sobib hästi mängu olemusega. Ennast ammandanud ekraanivärelused pigem lihtsalt häirivad, kui loovad õudusmängu meeleolu.

Lugu on kehvapoolne, kuigi algab paljulubavalt. Mälukaotusega Danny Lambil õnnestub juhuse läbi hullumajast põgeneda, kuid välismaailmas pole raskekujulise skisofreenia all kannataval mehel lihtne, sest terve maailm näib teda taga ajavat. Edasi vajub lugu klišeedesse, suutmata otsustada, kuhupoole suunduda.

Mängu suurim pluss? Paljud hiilimised

Enamik kurjameid ei näe ega kuule Danny't kunagi.

on väga keerulised: nõuavad läbimõeldud planeerimist ja õnnestuvad silmad kinni peale joostes harva. Seevastu näib, et ülepingutatud ropendamise ja ultravägivaldsus on ennast, vähemalt «Manhunti» sarja näol, põhjalikult ammandanud. Šokeeriv? Mitte eriti. Nauditav? Pigem mitte. Ja kindlasti peaks selle mängijal vanust olema üle 18 aasta.

[d] MARTIN METS

Manhunt 2 (PSP)

HIND: 599 KROONI

Müügil: www.progames.ee

[d] hinne:

EESTI TOP 10

Detsember
2008

1. GTA IV
2. Far Cry 2
3. Call of Duty: World at War
4. Tomb Raider: Underworld
5. Fallout 3
6. Fifa 09
7. NBA 2K9
8. Midnight Club: Los Angeles
9. Gears of War 2
10. Quantum of Solace

ÜHE LAUSE UUDISED

«Killzone 2» on ulmetulistamine, millele PS3 omanikud on lõpuks saanud müügi-kuupäeva – 27. veebruar.

«Sherlock Holmes vs. Jack the Ripper» on Frogware's vastava sarja viies mäng, mida arvutidetektiivid saavad lahendada hakata 9. märtsil.

«Fallout 3», eelmise aasta üks kiidetumaid mänge, saab endale allalaaditava uute ülesannete kõrval ka tasuta kaardi-meisterdamise tarkvara.

Eelmise aasta kõige enam illegaalselt allaladitud mäng oli Torrent Freaki andmetel «Spore», millele järgnesid «The Sims 2» ja «Assassin's Creed».

«Star Wars: The Force Unleashedi» uus allalaaditav missioon on saadaval Xbox 360 ja PS3 versioonidele.

Ootusärevusetelg

Mis mängu oodata

13.02

F.E.A.R. 2 Project Origin

pc, ps3, xbox 360

● Aasta esimese poole oodatum FPS, kus tuleb taas võidelda paranormaalsete nähtuste ja elukate vastu. Järg edukale tulistamisele, kuid seekord uue peategelasega.

Suvel

DiRT 2

pc, xbox 360, ps3, wii, ds, psp

● Kui teha panuseid sellele, mis saab järgmise aasta parimaks rallimänguks, siis meie pakuksime kahtlemata «DiRT 2» välja.

13.03

Resident Evil 5

pc, ps3, xbox 360

● Kuulus õudussaa- ga on toodud täiesti uude keskkonda – Aafrikasse – ja tagasi on esimese mängu peategelane Chris Redfield, et taas kord verejanuliste nakatunute ridu harvendada.

20.02

The Sims 3

pc, mac

● Maxise tänapäevaks juba klassikaks saanud elusimulaatori kolmas osa, kus iga pisiasi mõjutab mängu käiku rohkem kui kunagi varem. Ilma kahtlusteta selle aasta üks edukamaid mänge.

«Need for Speed» igavaseks garaaži?

● Liikvele on läinud kuuldused, et Electronic Arts kavatses «Need for Speedi» seeria igavaseks garaaži lükata ja tühistas kõikide uute osade arenduse. Põhjuseks kasinad müüginumbrid ja kriitikute vastakad arvamused. Kuigi paljud, sealhulgas ka [digi], näevad «Need for Speed: Undercoveri» näol valgust tunneli lõpus, on mitmed arvustajad viimase kihutamise maatas teinud. EA otsustajad ei ole kuulujutte kinnitanud ega ümber lükanud.

aastalt 2009?

2009

Starcraft II
pc, mac

● Poleks aus, kui kuulsa reaalaajastrateegia oodatud triloogiana ilmuv järg ka sel aastal meieni ei jõuaks, kuid tõenäolise kultusmängu kuupäeva pole Blizzard julgenud veel välja öelda.

2009

Diablo 3
pc, mac

● Nii, meile on näidatud tulevasesst hakkimismängust juba üksjagu videomaterjali, kuid mida ikka veel ei paista, see on mäng ise. Jääb ainult loota, et see selle aastanumbri sees ikkagi ilmub.

01.10

God of War III
ps3

● Kuulsa märuliseikluse Vana-Kreeka mütoloogial põhineva sarja järgmine peatükk peaks olema eeldatavalt PlayStationi kõige edukam eksklusiivmäng, kus Kratos läheb kuulujuttude järgi finaalis kokku Zeusi endaga.

Enne jõule

BioShock 2: Sea of Dreams

pc, xbox 360, ps3

● Eduka FPSi kohta on arendajad jõudnud juba anda lubaduse, et see valmib sellel aastal ja see tuleb esimesest mängust üksjagu erinev, olles sellele nii eellugu kui ka järg. Mine võta nüüd kinni...

[DIGI] LUGEJATE LEMMIKUD

2008

1. GTA IV
2. Race Driver: GRID
3. Fallout 3
4. Call of Duty: World at War
5. World of Warcraft: Wrath of the Lich King
6. Far Cry 2
7. Command & Conquer: Red Alert 3
8. Spore
9. Brothers in Arms: Hell's Highway
10. Mass Effect

MÄNGU-UUDISED

Metallica kitarrikangelased

● Asi on juba peaaegu ametlik, kuigi Activision Blizzard ei ole lõplikku sõna öelnud. Selle aasta esimesel poolel ilmub «Guitar Hero: Metallica», olles Aerosmithi-teemalise mängu kõrval sarjas teine mäng, mis keskendub ühele bändile. Rütmmängus peaks saama kaasa tinistada ligi 20 Metallica ja käputäit teiste ansambelite lugusid. Metallica kultuslaule saavad mängida kahe viimase PlayStationi, Xbox 360 ja Wii omanikud.

«Halo», koos mõttetegevusega

● Kauaoodatud «Halo» maailmas toimuv sci-fi-reaalaajastrateegia saab lõpuks valmis! Varasematest FPSidest tuttavate elukate ja sõidukite kõrval on hulganisti uusi tegelasi. Valmistaja Ensemble'i sõnul keskendub tulevane strateegiamäng rohkem madina haldamisele kui ehitamisele ja resursside kogumisele, kuigi viimased on mängus esindatud. Sõtta, mis toimub 20 aastat enne «Halo: Combat Evolvedit», saavad minna ainult Xbox 360 omanikud.

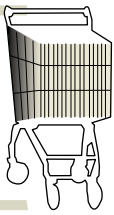
Ajatelg

Sombid, eriti B-kategooria filmidest tuttavad elavad surnud, ei külasta mängu just tihti, kuid aeg-ajalt seda nad teevad...

Nimeta peale «Left 4 Deadi» mäng, kus teevad etteaste sombid?

Kõigi nende vahel, kes saadavad enne 22. jaanuari õiged vastused aadressile play@digiee, loosime välja Andrico välja pandud arvutimängu «Left 4 Dead»!

ostujuht

Sülearvutid

1

MacBook

[digi] nr 44

Arvuti, mille ainus puudus on oht, et sa jääd tema ilu silmitsema ega märkagi, et tegelikult on vaja tööd teha.

2

Lenovo Ideapad S10e

[digi] nr 45

Kui tahad osta miniarvutit, mine võta Lenovo, nii lihtne see ongi. Kõige kasutajasõbralikum, mis me näinud oleme..

3

MSI Wind U100

[digi] nr 43

Miniarvuti kohta väga mugav kasutada, veidi heidutas vaid klaviatuuri küljest ära kukkunud e-klahv.

Kompaktkaamerad

1

Canon Digital IXUS 90 IS

[digi] nr 38

Väike, kiire ja lihtne kaamera ei hülga küll millegi erilisega, ent on igas valdkonnas tublisti üle keskmise.

2

Leica C-LUX 2

[digi] nr 38

Selle välimusega kaamera kasutajale on tähelepanu garanteeritud, sest tal peab olema nii raha kui ka stiilitunnet.

3

Sony Cyber-Shot DSC-H10

[digi] nr 38

Pildikvaliteedi ning suure suumi poolest sobib ideaalselt ilusa ilmaga õues pildistamiseks.

Kuvarid

1

HP LP2480zx

[digi] nr 44

Kuvar suure K-tähega. Kineskoopkuvari võib nüüd lõplikult pensionile saata.

2

Eizo FlexScan S2431W

[digi] nr 43

Eizo maksab küll juba korraliku sülearvuti hinna, aga pilt on seda väärt. Eizoga avastad piltidel uusi värvinüansse.

3

Apple Cinema Display

[digi] nr 43

Apple on oma hinda väärt. Hea disaini ja pildiga kuvar, mida ei pea ise kodus hambad ristis paika timmima.

Peegelkaamerad

1

EOS 5D Mark II

[digi] nr 44

5D Mark II-l on kõik eeldused töusta uueks pildikvaliteedi etaloniks ja seda vähema raha eest, kui tuli omal 5D eest välja käia.

2

Nikon D90

[digi] nr 42

Nikonilt harjumuspäraselt suurepärase kaamera. Hea koostekvaliteet, madal müratase, väga mugav kasutada ning kauba peale ka videote tegemise võimalus.

3

Nikon D700

[digi] nr 41

Ehkki pisut kalline, on D700 nii väärt kaamera, et kui sa sellest natukenegi unistad, hakka raha koguma!

Parimad [digi] testitud tooted kaheksas kategoorias, viimase poole aasta andmeil (erandiks on digitaalsed peegelkaamerad ja MP3-mängijad, sest seal on toodete uuenemine aeglasem). Võrdsete hinnete korral on tabelis eespool uuem toode.

Mobiiltelefonid

1

Nokia 5800 XpressMusic

[digi] nr 45

iPhone pluss palju lisavõimalusi (MMS, modem, video jne), miinus eksklusiivne disain, aga seda poole odavamalt kui iPhone. Nokia 5800 on kindel võitja.

UUS!

2

iPhone

[digi] nr 41

See ei ole haip, iPhone ongi nii hea, nagu räägitakse. Väga mugav, kasutajasõbralik ja võimas.

[digi] HEA OST

3

Samsung miCoach

[digi] nr 39

Suurepäraselt õnnestunud koostöös valminud telefon, mis on spordimehele mitmekotustuseks, vaid abilisiks.

[digi] HEA OST

Kõlarid ja kõrvaklapid

1

Creative HS-1200

[digi] nr 41

Peakomplekti sisse on lõpuks teinud pesa maagiline X-Fi-tehnoloogia ja meil jääb üle ainult rõõmustada.

[digi] HEA OST

2

Avi Neutron 5

[digi] nr 43

Hämmastavalt kiired ja läbipaistvad väikesed kõlarid, mis on kui loodud tempoka ja kaasakiskuva muusika kuulamiseks.

3

Logitech Pure-Fi Dream

[digi] nr 41

Üllatavalt kvaliteetse heliga ning kasutajasõbralik iPodi dokk magamistuppa. Mängib muusikat ja äratab üles.

Lauaarvutid

1

HP Pavilion Elite PC

[digi] nr 35

Pool punkti võtame maha lahja graafikaardi eest, kuid muus osas on selle raha eest arvutit enam kui küll. Arvestage, et kaks välist kõvaketast saab kauba peale.

2

Fujitsu Siemens Scaleo L Green PC

[digi] nr 36

Lõpliku ostusoovituse peaks andma kalkulaator, millega sa oma praegused elektrikulud kokku lööd.

3

Fujitsu Siemens Amilo Li 3420

[digi] nr 45

Harju keskmise konfiguratsiooniga, üle keskmise vaikne ja nägus. Rahu ja vaikust armastavale arvutikasutajale.

UUS!

MP3-mängijad

1

iPod Nano

[digi] nr 43

Vähe sellest, et tegemist on ülilhea mängijaga, on see ka seni kõige loodussõbralikum iPod.

2

Apple iPod Touch

[digi] nr 34

Revolutsiooniline, enneolematu, seksikas ja täis uut tehnoloogiat. Mängib muusikat, näitab pilte ja surfab veebis. Touchi kohta pole ükski kiidusõna liiast.

3

Creative MuVo T200

[digi] nr 39

Creative MuVo T200 on oma eelkäijate vääriline MP3-mängija. Hea heli ja mugav kasutada.

[digi]

Kuhu jäi fotokool?!

● Kuhu jäi detsembrikuu ajakirja vahelt fotokool? Jaanuariks peaks väljas olema Windows 7 ametlik beetaversioon, kas saaksite selle panna ajakirja vahele? Kuna te õpetasite kasutama virtuaalarvuti programmi (Sun xVM), meeldiks see arvatavasti paljudele.

[digi] vastus:

● Tõepoolest, see küsimus oli paljudel meie lugejatel, aga muretsemiseks pole põhjust, fotokool on talvepuhkusel ning tuleb juba järgmisest numbrist tagasi. Õigemini, koolirubriik laieneb ega hõlma tulevikus enam ainult fotot. Mõnel kuul õpetame teile arvuti kasutamist, siis järgneb seeria video-kaamera kasutamisest ja mitmed põnevad kooli-ideed on veel sahtlis seismas.

Testige IP-kaameraid

● Tuli selline mõte, et võib-olla oleks ajakirjas mõttekas teha IP-kaamerate test ja tutvustus. IP-kaamera all mõtlen LAN- või WLAN-võrku ühendatavaid kaameraid. Integreeritud infrapuna-nase lambiga kaameraid saab kasutada nt valvekaameratena vms. Alati pole vaja arvutit kaamera ja võrgu vahele. Indrek

[digi] vastus:

● Sinu soovitus läks ideedefaili kirja, sest tõsi ta on, üks IP-kaamera võib kodus majavalvuri ülesandeid täita küll. Proovime 2009. aasta jooksul kindlasti kaameraid järele.

[digi] annab enesekindlust

● Olen teie ajakirja tellija ja lugeja ning arvan, et ajakiri on väga huvitav ja sõltuvust tekitab. Alati, kui on kuu algus, ootan uut numbrit ja kui see lõpuks saabub, loen ühe jutiga läbi. Kõige paremad ajakirja osad on «Kuidas...», testid ja nüüd ka uus õpetuste raamat. Testidest saan oma ostudele kinnitust, et olen ikkagi korraliku asja ostnud. Toetan ka ideed, et õpetustesse võiks tulla programmeerimise algõpetus. Andres

Kes müüb Creative'it?

● Detsembrikuu [digi] lugedes tekkis veel suurem huvi Creative HS-1200 vastu, sai siis septembrinumber üles otsitud ja veidike rohkem uuritud. Tekkis ka ostusoo. Nimelt kas Eestis seda keegi käsimüügist ei müü, kas jääb üle vaid ox.ee ja zebra.ee'st posti teel tellida? Harri

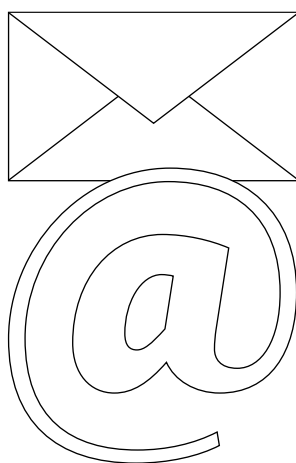
[digi] vastus:

● Kiire päring Google'isse näitas, et HS-1200 on tõesti müügil väga paljudes Eesti veebipõhistes IT-poodides, aga kas see on ka mõne poe letis olemas, ei ole teada. Mis muud, kui helista näiteks Ordi, Enter ja Klick läbi ning uuri järele. Või telli veebist, ära karda veebi.

Kas paks või peenike?

● Mul on mure, hakan ostma Sony PSPd, kuid ma ei tea, kas osta PSP «fat» või Slim. Foorumites räägiti, et Slimid on õrnad, aga kiiremad, «fat'id»

saabunud post

Kirjuta meile:

● e-posti aadressil
digi@presshouse.ee

● aadressil

[digi]

Liimi 1

10621 Tallinn

aga tugevamad, kuid aegasamad – ja nii igas foorumis. Äkki saaksite aidata? Täna, Kuldar

[digi] vastus:

● Esimest ehk seda paksu ei soovitaks, teine ja kolmas on sellest ikka tublisti üle. Hinnas ja kvaliteedi suhtes on teine ehk paremgi, see PSP-3000 parem ekraan on ikka kahe otsaga asi, nõksa on parem, kuid triibuline ja imeb aku kiiremini tühjaks. Õrnad on need kõik niikuinii ja korralikult tuleks neid hoia, transportimiseks osta näiteks spetsiaalne kott ja nuppe ei tasu rusikaga taguda.

Millega sorteerida fotosid?

● Fotosid on aastate jooksul kogunenud vägagi palju ja nende sorteerimine on muutunud üsna tülikaks. Ikka tuleb vahel ette, et otsin kindlat fotot, kus peal on näiteks kaks minu sõpra, aga seda on lausa võimatu leida, sest kohti, kust otsida, on ju nii tohutult palju. Seega – abi on vaja. Selleks on ju mingisugused programmid, mis lasevad pildid ära tag'ida ja rate'da ning mille abil on siis võimalik pilte kiiresti leida?

Suurem probleem tekkis just hiljaaegu, kui mõtlesime sõpradega teha ühele tuttavale paarile pulmakingiks fotoraamatu. Selleks pidime kõik fotopangad üle vaatama ja pildid välja otsima. Kujutage nüüd ette, kuidas vaatasin läbi kõik oma viimase kolme aasta jooksul tehtud fotod. Ja kõik teised tegid samamoodi. Tõesti, see oli väga tüütu. Aga pikk jutt lühikeseks: millist tarkvara selleks kasutada? kas on äkki mingeid vihjeid ja juhiseid jagada? Võiks ju lausa pikema teema teha selle kohta. Usun, et see huvitaks paljusid. Edu Teile edaspidiseks! Piret

[digi] vastus:

● Variante on loomulikult palju. Üks võimalus on teha endale näiteks Flickr'i tasuta konto hinnaga 25 dollarit aastas, mille eest saad sinna piiramatus koguses faile üles laadida, neid loomulikult kataloogidesse jagada, neile silte külge panna ja nii edasi. Kui aga tahad kindlasti fotosid enda arvutis või välisel kõvakettal säilitada, tuleks leida endale sobiv programm. Lihtne variant on tasuta Picasa, edasi aga näiteks FotoStation Pro (tubli profiprogramm tubli hinnaga 600 dollarit), Adobe pakub Photoshop Elementsi, kus ka üsna korralik kataloogisüsteem sees, ja nii edasi. Panime igatahes ideedefaili kirja, et Piret soovis sellist võrdlust ja millalgi teeme testi ära ka, aga praegu ei julge kindlat kuupäeva lubada.

Ämber ämbris, mis on ämbris

● Kirjutate [digi] nr 43, et eelmisel kuul tuli ämber ämbris ja sellist asja pole varem juhtunud, kuid [digi] nr 40 on ju juba ämber ämbris. 43. [digi] peaks siis olema ämber ämbris, mis on ämbris, või kas ma ei ole asjale pihta saanud? Lugupidamisega, Andres

[digi] vastus:

● Uups...

Kas Eesti mängurid on head?

● Mul ettepanek. Te võiksite uurida Eesti mängu-

rite kohta kui võimalik. Kas keegi on kuskil midagi suutnud saavutada ja muud sellist. Siis saaks teada eestlaste taseme mängudes.

Küsimus veel, et kas teate mõnda viisi/firmat, kuidas/kes Eesti mängureid spondeerib. Pole ise näinud. Oleme mõne firmaga rääkinud, aga edulult. Tahaksime nimelt «Call of Duty 4-ga» i36-le minna, aga see jääb vist ära, kuna oma taskust ei taha veel sellist summat maksta, kui me ikka väga head pole. Praegu otsime sponsoreid ja leid-sime ühe, kes servereid odavamalt meile müüb, vedas sellegagi.

Parimad mängud sel aastal olid «GTA IV», «Left 4 Dead» ja uus «Prince of Persia». EA Games viis kõik oma mängud sel aastal põhja ja uus CoD oli kah masendav. Ootan nüüd «Call of Duty 6: Modern Warfare 2». Häid jõule ja head uut aastat. Rannes

[digi] vastus:

● Me oleme kunagi [digi] teinud Eesti mänguri-tega intervjuu, otsi persoonilugude hulgast. Samuti on teada, et eestlased on osalenud ka Samsungi spondeeritava World Cyber Games üritustel, aga peavõite pole meieni veel tulnud. Kui te otsite sponsoreid, siis võib-olla olekski tark alustada neist firmadest, kellele mängurid on väga tähtsad ja kes tahavad mänguritele oma tooteid müüa. Nende hulka kuuluvad näiteks Samsung, kindlasti Logitech ja Creative, aga miks mitte ka meie kodumaised arvutitootjad või kas või Dell, kellel ju ka uhke mänguarvutisari XPSi näol olemas. Võib-olla on nemed huvitatud teie kaudu omale nime tegemisest või tunnevad endal missiooni Eesti mängukultuuri arendada. Huvitatud võiksid olla ka ehk mõned võrguseadmete tootjad, sest kuulda-vasti on suured LAN-party'd ühed parimad kohad switch'ide ja muu võrgukraami testimiseks.

EA-l muide ei olnud ka äriiselt kõige parem aas-ta ning kaks kolmest kõige piraaditumast mängust 2008. aastal olid EA omad: «Spore» ja «The Sims 2». Detsembris teatas EA, et on otsustanud oma kuulsamate mängudega kolida veebipoodi Steam ning kaotada koleda DRMi, mis näiteks «Spore'i» puhul pani palju inimesi nina kirtsutama ja EA pool-le vihaselt rusikaid raputama. 2008. aastasse jääb ka kuulujutt, et EA on otsustanud lõpetada kõik «The Need For Speedi» seeria arendused.

[JÄRGMISEL KUUL]

● Auhinnaks on Epsoni printer S20, millega saab kodus kõik asjad printitud, alates tekstist kuni A4 suuruse äärteta laborikvaliteedisi piltideni.

[KUU KIRI]

Pikk ja kurb lugu HP sülearvutist

● Mind ajendas teile kirjutama sülearvuti käivitamisele järgnenud frustratsioon, mille juured ulatuvad juba veidi üle aasta tagusesse aega.

Minu (kurb) lugu on siis järgmine.

[digi] on ikka kiidetud HP arvuteid. Testides on need alati esirinnas, arvus-tused on suuremas osas positiivsed. Nii ei olnudki mul [digi] pikaajalise tellija ja fännina pikka mõtlemist, kui tekkis sülearvuti ostmise soov - valituks osutus rüperaal HP Pavilion dv6600. Kuna nühhisin sel ajal veel (kõrg)koolipinki, ja tea-dagi, milline on tudengite rahaline seis, ostsin raali vanemate abiga järelmaksuga. Pealt kenasti läikiv ja siiruviruline, sisu (vähemalt paberil lahti kirjutatuna) täitsa kullakarvaline. Rõõmu oli temast palju.

Tervelt pooleks aastaks, kuni ühel kenal päeval ütles arvuti sisse lülitades mulle tervituseks haledalt vaid piiiks-piiks-piiks ja pilti ette ei võtnud. Kohe otsisin välja HP volitatud teeninduspartneri kontaktandmed ning sain telefoni teel esimese konsultatsiooni. Selgus, et tegemist on antud mudeli tüüpveaga ehk emaplaat on nõrk. Ega's midagi - garantii kehtis ning suurde masendusse ma ei langenud. Viis-in arvuti juba eelpool nimetatud firmasse remonti.

Jättnud arvuti asjatundjate osavatesse kättesse, lahkusin üsna rahuloleva tun-dega, mis sest, et teenindus oli veidi kehavõitu - kõrk ja üleolev. Hea mulje jättis aga asjalikkus, millega kirjutati tööaktille - märge arvutiga kaasas olnud puldi koh-ta, mida ma ei võtnud vaevaks koju tagasi vedama hakata.

Mu heameel hakkas lahtuma, kui arvuti remontviimisest oli möödunud juba üle kahe nädala, kuid töö valmisaamisest teavitavat kõnet ei tulnud ega tulnud. Võtsin siis ise firmaga ühendust. «Varuosa on tellitud, kuid kohalejõudmisega läheb aega,» vastati sealt minu järelepärimisele. Võiks ju eeldada, et volitatud teeninduspartner on erinevate tüüpveade kiireks likvideerimiseks end vastavate juppidega varustanud, aga okei, ju siis olid just otsa saanud.

Arvuti sain kätte pärast neljanädalast ootamist. Aga meel oli jälle hea - ilus läikiv sõber oli tagasi, valmis tööks ja meelelahutuseks.

Pettumus saabus nädala jagu hiljem, kui avastasin, et aku, mis enne remonti pidas vabalt üle tunni vastu, sai nüüd juba 10 minuti pärast tühjaks. Loomulikult polnud mul selles süüdistada kedagi peale iseenda, ei taibanud ma ju töökojas aktile ka aku seerianumbrit üles tähendada. Mõistagi ei saa ma ilma tõenditeta ka remontija peale näpuga näidata, aga...

No vähemalt arvuti töötab. Seda siis kuni tänaseni, mil taas kostusid minu kõr-vu need kolm õnnetat piiksu, mis lõikasid kui noaga hinge, sest andsid teada, et taas tuleb võtta jalge alla teekond volitatud teeninduspartneri juurde, kes seekord sirutab käed ka minu rahakoti järele, sest garantiiaeg on ju läbi.

Kuhu ma oma lohiseva jutuga jõuda tahtsingi? Esiteks, ostusooitus professio-naalilt, kes on toodet heal juhul nädala jagu kasutanud, ei pruugi teatud aspektide osas kõige parem olla. Ning teiseks - hea mainega suurfirma kehv koostööpartne-rite valik kahandab usaldust ka firma enda suhtes.

Et mitte lõpetada kirja negatiivse noodiga, siis kiidan teid hea töö ja ajakirja eest, mille tellijaks plaanin ka edaspidi jääda. Eriti sirgu ajan pöidlad teie «Foto-kooli» raamatute peale - minusugusele iseõppinud fotohuvilisele on neist omaja-gu kasu olnud ning need on andnud hulga ideid. Edu, mõnusat algavat jõuluaega ja meeleolukat aastavahetust! Tervitades, Marko

[digi] vastus:

● Tõsi, Marko, me oleme HP Pavilionidest väga kõrgel arvamusel olnud aastaid, aga samas on lugejad ennegi meile teenindusprobleemidest kirjutanud. Nagu sa ka ise märgid, pole nädalase testiga võimalik hinna-ta arvuti vastupidavust ning üks või kaks lugejakirja ei anna ka statistilist alust väita, et HP Pavlionid ei pea vastu. Meie peatoimetajal näiteks on olnud kolm ThinkPadi (mis ju oma vastupidavuse poolest tuntud) ning kõigi kolmega on ta pidanud vähemalt korra garantiiremondis käima, tõsi küll, mitte kunagi neljaks nädalaks ega mitte kunagi kõrgi või üleole-va teenindusega. Me oleme endiselt seda meelt, et HP Pavlionid on head arvutid, aga sinu kiri andis meile mõtte paluda lugejatel saata [digile] kirju oma kogemusega. Millised arvutid peavad teistest paremini või halvemini vastu? Kus olete kokku puutunud ebaviisaka või ebaseadliku teenindusega? Kirjutage meile, teeme koos maailma paremaks!

Markole aga anname lohutuseks auhinna - eelmisel kuul välja lubatud Creative Sound Blaster X-Fi Go! Palju õnne. Auhind ootab sind meie toimetuses.

digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

SP1 ei anna end kätte

[?] Kuna on ilmunud uus GTA mäng, siis vaja ju kohe proovida. Probleem selles, et Vista on vaja panna peale SP1, mida mul ei ole. Tirisin selle Windowsi lehelt alla, kuna Windows update'is ei ole mulle pakutud seda. Lugesin siis ingliskeelset õpetust, seal ütles, et viirusetõrje vaja maha võtta. Nii tegingi, aga installida ei õnnestu. Arvuti hakkab uuendama, siis lööb selle Vista sini-rohelise ekraani ette, teeb 3/3-st ära ja kirjutab, et taastab vanad seaded, kuna install ebaõnnestus. Kui login tagasi, ütleb jälle, et ebaõnnestus, ja annab ette Microsofti vastava lehe. Sõber

[d] Vista SP1 ei paku Microsoft Windows Update'i kaudu neile arvutitele, mille riist- või tarkvara võib teadaolevalt tekitada SP1 all probleeme. SP1 eraldi allalaadimine ja installimine ei aita. Probleemsed on näiteks levinud AC'97 helikiip ja mõned Inteli graafikakiibid. Samuti ei tohi SP1 installimise ajaks olla seni installimata uuendusi. Tiri tootjate kodulehtedelt uusimad emaplaadi, audio- ja graafikadraiverid, see peaks aitama.

Linuxi ei salli Intelit

[?] Minu sõbral on probleeme Linux Ubuntu 8.10ga. Me muidugi otsisime internetist abi ja ei saanud täpselt aru, mida nad seal mõtlevad või seletavad. Sellepärast me küsimegi Teie kui teadja käest abi, kuna me alles hakkasime Linuxit kasutama ja oleme algajad. Nimelt on probleem selles, et minu sõbra sülearvutil (Ordi) olev Linux Ubuntu 8.10 ei taha ära tunda graafikakaarti Intel 915 ning mitte midagi ei saa me teha ei resolutsiooni ega värskendussagedusega. Mu sõbral oleks kiiresti abi vaja, kuna Linux on pannud värskendussageduseks 61 Hz ja pilt vilgub imelikult. Kas te oskate lahendus pakkuda? [digi] toimetusele parimat soovides ja ette tänades, Allan

[d] Inteli 915 kiibiga oli Ubuntu probleeme küll, kuid need peaksid olema 8.10 versioonis lahendatud. Kontrolli, et sul oleks installitud pakett xserver-xorg-video-intel. Ajutine lahendus oleks panna failis /etc/X11/xorg.conf muutuja Driver väärtuseks «vesa», aga see ei võimalda ära kasutada kõiki graafikakiibi võimalusi. Võib olla, et installi ajal ei määratud sinu süsteemi graafikakaarti õigesti, sel juhul saab Ubuntu't seda uuesti tegema sundida käsuga sudo dpkg-reconfigure xserver-xorg. Kui ka see ei aita, siis võid proovida siit leitavat skripti 915resolution <http://bit.ly/fbvW>.

See pilt jääb SP1 puudumisel nägemata.

Arvuti kardab külma

[?] Mul selline mure, et arvuti sõna otseses mõttes külmub. Sai ostetud uus arvuti ja selline jama, et käima läheb suure vaevaga ja kui saan käima lõpuks, siis jookseb kokku ja mitte miski ei liigu, isegi hiir mitte. Aga kõige imelikum on see, et kui ma mängin ükskõik mis arvutimängu, siis jookseb kokku väga harva. Käivitamisega on selline mure, et peab 3-10 korda proovima. Vahel lööb ette LG logo ja siis teksti power saving mode halli kasti sees. Vahel hakkab juba XP-d laadima ja jääb keset laadimist seisma. Vahel hakkab juba sisse logima, aga kõik jääb seisma. Niimoodi 9-10 korda. Ette tänades, Risto

[d] Tavaliselt on ikka vastupidi, et külmalt käib arvuti hästi, aga koormuse all hakkab pirtsutama, sinu oma käitub aga iseäralikult. Kõlab väga sedamoodi, et tegemist on riistvaralise veaga. Kui arvuti juba käivitamisel streigib, siis on alust kahtlustada kas emaplaadi viga või toiteploki, mis ei anna komponentidele stabiilset pinget. Kuna tegu uue arvutiga, siis marsis garantiisse! Kuigi Digidoktor sulle siinkohal täpsemat nõu anda ei saa, annab ta sulle Eesti kõige kannatlikuma arvutikasutaja tiitli. Iga kord 10 korda käivitamist proovida ja 10 korda sisselogimist üritada - igäühel selleks juba kannatust ei jätkuks. Muide, säärane pidev arvuti kinnijooksmine ja taaskäivitamine võib ühel hetkel põntsu panna su kõvaketta failisüsteemile ja sa võid oma andmetest ilma jääda.

Mäng nõuab IE-d

[?] Tere! Mul Internet Explorer ei ava .com- ja .org-lõpuga lehti, .ee avaneb ilusti, kuid Mozillaga avanevad kõik lehed. Viskab teate: Päring URLile ei saa vastust - Juuredpääs keelatud. Muidu eriti nagu ei huvitagi see Explorer, aga online-mängude (Last Chaos) update'id tulevad Exploreri kaudu. Ehk teate, kuidas neid update'e Mozilla peale suunata saaks?

[d] Kui su arvutis viirust ei ole ja tulemüür ei takista IE päringuid, siis on IE turvaseaded paigast läinud. Käi IE seaded läbi ja pane vaikeväärtused tagasi. Sarnane jama juhtub ka siis, kui installida mitmeid halvasti tehtud programme, mis mingil põhjusel internetiaadressid enda käest läbi suunavad enne brauserile edasiandmist. Installi maha kõik ebavajalikud programmid ja proovi uuesti. Kui Firefox'i vaikebrauseriks määramine ei aita, siis võib LC uuenduste saamiseks IE kasutamine olla programmi sisse kirjutatud. Kurjasta foorumis mängu arendajatega.

[FILM]

Aeg on käes...

● M. Night Shyamalan on huvipakkuv režissöör ja stsenaarist, kes teinud varem sellised filmid nagu «Märgid» ja «Küla» ning seega on huvi selle mehe uute teoste vastu alati, no ütleme, vähemalt üle keskmise.

«Aeg on käes...» treilerid olid paljulubavad ja shyamalanlikult salapärased. Kui aga lõpuks film nähtud, siis oli pettumus mäekõrgune. Kuskil läks midagi väga valesti. Algus on huvipakkuv: keset New Yorki hakkavad inimesed vabatahtlikult siit ilmast kõige lihtsamaid vahendeid valides lahkuma. Enesetappude laine tabab kogu USA idarannikut. Kes on selle taga? Terroristid ja biorelvad? Looduslooo-õpetaja, keda kehastab Mark Wahlberg, üritab salapärase rünnakulaine eest põgenedes sellest sotti saada.

Ühel hetkel jääb süzee lihtsalt toppama, suutmata kuhugi edasi areneda. On küll Shyamalani filmidele omane õhkkond, loodus ja majad, kuid äärmiselt ebaveenev ja puine peategelane lõhub kõrvalosatäitjate lahkkel kaasabil loodud tasakaaluga võimalusel. Lõpus oleks lausa päästev olnud, kui selle rünnaku taga oleksid olnud pigem terroristid kui pool filmi paigal tammunud ja ebausutavalt pakutud lahendus.

[d] MARTIN METS

[RAAMAT]

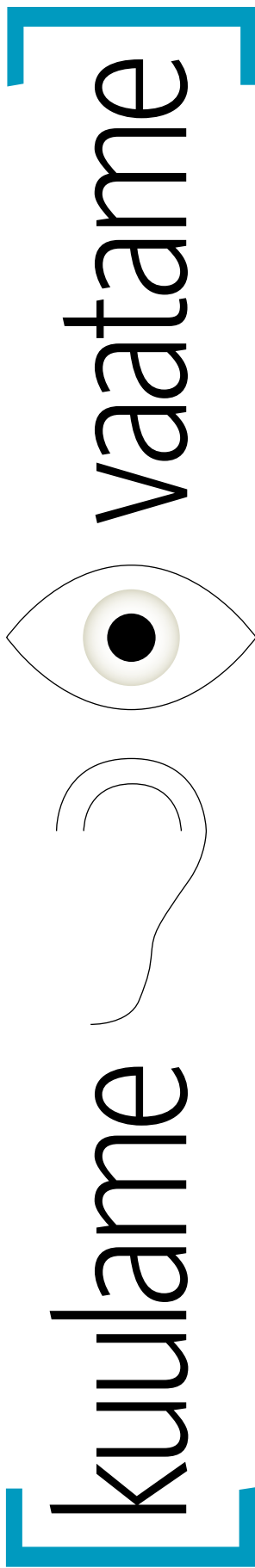
I Can Has Cheezburger?: A LOLcat Collecckshun

● Kes see täpselt ikka teab, miks inimestele meeldib kulutada raha asjadele, mida saab ka tasuta. Näiteks pudelivesi, «Simpsonite film» kinos või LOLcatsi raamat pealkirjaga «I Can Has Cheezburger?: A LOLcat Collecckshun». Oma olemuselt on tegu väljaprintitud internetiga, mille eest küsitakse nüüd 8 dollarit pluss saatekulud, aga kuna www.icanhascheezburger.com veebisait on geniaalselt naljakas, siis on seda ka ju raamat ja nii tore on kellelegi kinkida arutuid kassipiite vigases inglise keeles pildiallkirjadega ning jääda siis ootama, kas ta saab naljast aru või ei.

Sa ei pea seda raamatut ostma ning mitmeski mõttes on väga rumal tegu see raamat osta, aga võimalik, et see need 8 dollarit, mis sa selle raamatu alla paned, on väga hästi kulutatud. Jätad murelt kodu lauavelele ja kui mõni küllaline selle kogemata avab, ongi kassipiitide fännklubis jälle üks inimene juures.

[d] HENRIK ROONEMAA

[FILM]

Paani labürint

● Kui filmi kirjelduses seisab «kodusõjajärgne Hispaania», siis võiks arvata, et tegu on järjekordse igava poliitilise thrilleriga või pisaraid kiskuva draamaga, kuid ei, «Paani labürint» on kummastav ja õõvastav segu muinasjutust ja päriselust. Isepäine tüdruk, kes koos emaga sõidab suveks tolle uue kallima, julma riigitruust ohvitserist mehe juurde, avastab metsast labürindi, mis viib ta Paani juurde, kes teda proovile paneb. Edasi segunevadki filmis kolm liini: vastupanuliikumist toetava teenijanna lugu, tüdruku ja tema ema elu võõrasisaga ning lugu Paani poolt tüdrukule antud ülesannetest. Filmis on rägeid kohti, mis aitavad teravamalt välja joonistada karaktereid ning rõhutavad veelgi filmi süngust, ning palju väikesi detaile, mis aitavad luua lummatavat õhkkonda. Kas te olete näinud toorest liha söövaid haldjaid? Selles filmis näete.

Siiski pole tegemist masendava või hirmsa filmiga, «Paani labürint» on visuaalselt mõjuv ja kaasahaarav linatões, mis kannab endas lõppkokkuvõttes head sõnumit.

[d] SVEN VAHAR

[PLAAT]

Eesti dubstep

● Maailmas hetkel ülipopulaarne *dubstep* on Eestis jõudsalt kanda kinnitamas, selle tõestuseks on sügisel ilmunud kogumikplaat, mis võtab kokku aasta jooksul tehtu. Võib arvata, et enamik kui mitte kõik lugude autorid on võhikule tundmatud, kuid sellest pole midagi. Ka *dubstep*'iga sina peal olevale inimesele on siin küllaga uut.

Kogumike puuduseks on tavaliselt olematu tasakaal. Sellel kogumikul kõigub lugude kvaliteet palju vähem, kui plaati kuulama asudes kartsin – lood on kokku klopsitud viisakaks tervikuks, pakkudes nii rahulikumaid taustapalu kui ka tigeida kütteni küündivaid võimalikke tantsusaalivalutajaid.

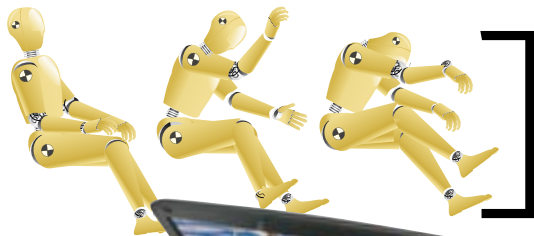

Pärast pikemat kuulamist kerkisid osad lood siiski teistest kõrgemale, enda lemmiklugudeks jäid Prospecta tantsuline «Place Is Here, Time Is Now» ja Formal Mutationi *ambient*'iga flirtiv «Poisoned Tears». *Dubstep*'i kogumikplaat on tänuväärne võimalus visata kõrv peale ühe muusikastiili hetkeseisule Eestis või siis sellega esimest korda tutvust sobitada.

[d] MARTIN METS

inimkatse

Meie toimetaja Sven elab 12 kuud 5000kroonise arvutiga.

Kolmas kuu

Teisipäev, 9. detsember

Üritasin www.radiobeta.com'i pealt netiraadioid kuulata, aga selgus, et Linuxi all kasutamiseks pean alla tirima vastava VLC plugina. Hüva, õnneks oli veebis õpetus olemas, aga installimiseks on vaja konsoolil möllata. Olgu, kuna juhised on olemas, pole probleemi. Ühefailistel allalaetavatel ja installitavatel programmidel on olemas siiski oma võlu. Klikid, installid ja olemas. Mida aeg edasi, seda vähem tahan käsureaal mässata. Mitte et see üle jõu käiks, aga ... milleks? Kuigi seda peab Ubuntu kiituseks ütleva, et seni on mul olnud vaja otse käsurealt midagi teha vaid paaril-kolmel korral. See oli sel kuul ka ainus kord ja netiraadiod igatahes läksid kenasti tööle.

Neljapäev, 11. detsember

Linuxi kõrvalt Windowsiga arvuteid kasutades taipasin, mis mind Windowsi puhul eriti närvi ajab – need jutumullikesed, mida iga olekualale peidetud programm arvab heaks puhuda. Täiesti mõttetu teated, mis ei lähe enne eest kui neid hiirega klõpsata: Ma läksin käima! Ma töötan! Mul on probleem! Võrk on küljes! Võrk ei ole küljes! Vaata mind! Ma tõesti vihkan neid mullikesi. Ja mis peamine – Linux ei sunni mind pärast süsteemi uuendamist restarti tegema. Teen siis, kui mulle sobib, mitte ei pea iga mõne minuti tagant võitlema fookust rööviva hoiatusega. Mine metsa, Windows, ma olen sinust targem, ole natukenegi aega vai!

Teisipäev, 16. detsember

Henrik rääkis, kuidas ta mõne aja eest üritas installida Ubuntu eelmist versiooni ühe tuttava arvutisse, aga ei saanud näiteks brauseri Flash-pluginat tööle ja pidi näiteks Pidgini ise kokku kompileerima. No ma ei tea, mulle tundub Ubuntu küll senimaani üsna lollikindel asi olevat.

Reede, 19. detsember

Laadisin portsu oma pilte arvutisse. Tõstsin need teisest arvutist mälupeulga üle. 4 GB arhiivi lahtipakkimine samale kõvakettele tõmbas Emachinesi täiesti koomasse. No mitte päris täiesti, näiteks kursor isegi mitte ei jõnksutanud, nagu kipub Windowsi all juhtuma, vaid liikus sujuvalt kogu aeg. Akende vahetamine aga ei õnnestunud ja uute programmide käivitamine samuti mitte. Samas ei jooksnud midagi kokku: kui arhiiv lahti, jätkus töö seal, kus pooleli jäi.

RAW-failidega saab Ubuntu hakkama omaenese tarkusest. Väga hea!

EMACHINESI ARVUTI ANDIS
PIKAAJALISSE TESTI PHOTOPOINT.

Minu üllatuseks oskas Ubuntu failihaldur Nautilus mulle näidata ka Pentaxi RAW-vormingus PEF-failide eelvaateid ja vaikimisi pildivaatur F-Spot suutis neid ka suurelt näidata. Ma olin juba valmis selleks, et tuleb hakata RAW tuge kuidagi eraldi külge pookima, aga võta näpust, see on juba olemas. Väga meeldiv. Ja GIMP avab RAW-faile UFRaw abiga nagu vana mees. Installisin ka RawTherapee, aga suuremal osal ajast pole mul seda vaja, kiirete pildiparanduste jaoks sobib UFRaw ka. Väga positiivne. Kuigi ma kahtlustan, et kui ma arvutisse rohkem pilte korjan, siis on vaja juba mingit mõistlikku fotohaldusprogrammi, lihtsalt Nautilus ei päde. Mis see võiks olla? Picasa?

Esmaspäev, 22. detsember

VLC mängib DVDsid paremini kui vaikimisi programm Movie Player. Movie Player suudab maha mängida vaid DVD alguses olevad reklaamklipid, aga filmi ennast ei oska näidata ja ma ei suuda seda kuskilt menüüdest ka välja meelitada. Kas olen mina loll või on programm äpu? Windowsi all olen ma selle filmi igatahes ära vaadanud, plaad on korras. VLC oskab reklaamid vahele jätta ja kohe filmi näidata, kuid ei saa jällegi hakkama subtiitritega. Ent vähemalt audioradade vahetamine ja kõik muu toimib. Siiski on vaja vist Ubuntu foorumitesse abi otsima minna...

[4] SVEN VAHAR

JÄRGMISEL KUUL

● Kas Svenil õnnestub DVDd korralikult tööle saada? Kas ta leiab piltide haldamiseks häid programme? Kas ta on sunnitud arvutile veel midagi lisaks ostma? Seda lugege juba järgmisest numbrist.

SINU UUED TASUTA DVD-D ON KOHAL!

Tarkade Klubi kingib ka 2009. aastal kõigile tellijatele koos aiakiria tellimusega kuus DVD-d kvaliteetsete filmidega:

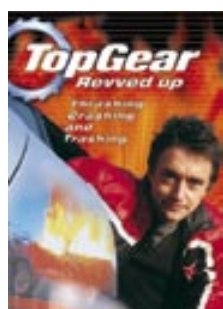
Jaanuaris 2009

Märtsis 2009

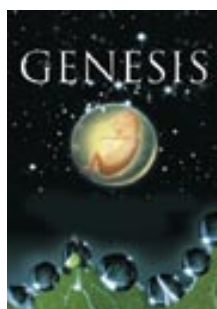
Mais 2009

Juulis 2009

Septembris 2009

Novembris 2009

594 krooni maksva filmikomplekti saamiseks pead olema Tarkade Klubi tellija. Tarkade Klubi tellimus maksab 399 krooni aastas või otsekorraldusega 33 krooni kuus.

TARKADE KLUBI

Tarkade Klubi tellimiseks:

- mine kodulehele www.telli.ee
- kirjuta e-posti aadressil levi@presshouse.ee
- helista 660 9797

Teenusepakkuja on Mediahub1 Oy. Klienditeenindus: help.ee@SMSWinner.net, tel. +3727120290, avatud T-R 14.00-17.00. Palun lugege täielikke võistlusnõudeid ja -tingimusi veebiaadressilt www.smswinner.net.

smswinner.net

The fastest wins!

Võida nüüd

Uus stiil stilisti käe all

+ 40 000 kr ostudeks

Saada kohe MEGA
lühinumbrile 12404

Võistluse aeg
28.12.2008 - 11.1.2009

78 000 kr

väärtuses raha

Saada kohe MEGA
lühinumbrile 12404

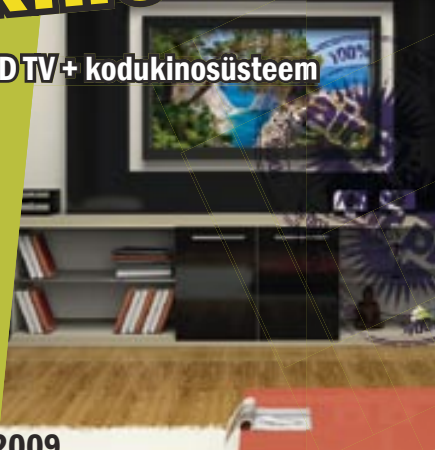
Võistluse aeg
11.1. - 25.1.2009

Kodukino + TV

46" laiekraaniga HD TV+ kodukinosüsteem

Saada kohe
MAX
lühinumbrile
12404

Võistluse aeg
28.12.2008 - 11.1.2009

ATV Polaris Outlaw 500

Saada kohe MAX
lühinumbrile 12404

Võistluse aeg
11.1. - 25.1.2009

Tunnetä jõu- ja energiasööstu!

Kariibi kruuis

Saada kohe SUPER
lühinumbrile 12404

Võistluse aeg
28.12.2008 - 11.1.2009

Reis Brasiilia sambakarnevalile

Harjuta sambasamme ja naudi
Rio de Janeiro ainulaadset
ja kuuma õhkkonda.

Saada kohe SUPER
lühinumbrile 12404

Võistluse aeg
11.1. - 25.1.2009

INFORMATSIOON TELLIMISE KOHTA: teenuse hind on 25 krooni iga saadud küsimuse kohta. Üks võistlus koosneb kaheksast küsimusest. Kiireim kõigile küsimustele õigesti vastanud võistleja võidab auhinna. Võitjaga võetakse isiklikult ühendust. Üks võistlusperiood kestab 14 päeva. Kliente informeeritakse uutest võistlustest SMSi teel. Tegemist on registreerimist nõudva teenusega. Registreeringu peatamiseks saada MAX STOP lühinumbrile 12404. Alla 18-aastasel isikul peab olema võistlusega liitumiseks lapsevanema, hooldaja või telefoniarve tasuja luba.